

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
ΕΣΠΑ 2007-2013

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΔΡΑΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ
«ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ»

ΠΡΑΞΗ Ι: « Συνεργατικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας»

ΠΡΑΞΗ ΙΙ: « Συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ελλάδα
ανταγωνιστική
ποιότητα παντού
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

η περιφέρεια στο επίκεντρο της ανάπτυξης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	5
2.	ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	7
3.	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	8
4.	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	10
5.	ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΝΑ ΠΡΑΞΗ – ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΩΝ – ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	19
6.	ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	23
6.1	Ένταση της ενίσχυσης για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης, περιλαμβανομένης της πειραματικής ανάπτυξης ανά είδος δικαιούχου/ φορέα.....	23
6.1.1	Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς επιχειρήσεις.....	24
6.1.2	Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς ερευνητικούς φορείς.....	25
6.1.3	Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης από τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς.....	26
6.2	Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας.....	26
6.3	Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ.....	26
6.4	Σώρευση ενισχύσεων.....	27
7.	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	27
7.1	Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης, περιλαμβανομένης της πειραματικής ανάπτυξης... ..	28
7.2	Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας.....	30
7.3	Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ.....	30
7.4	Μη επιλέξιμες δαπάνες.....	31
8.	ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	31
8.1	Περιεχόμενο προτάσεων.....	31
8.2	Απαραίτητα δικαιολογητικά.....	33
9.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	35
9.1	Προκαταρκτικός έλεγχος.....	35
9.2	Αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων.....	36
9.2.1	Διαδικασία ανά στάδιο αξιολόγησης.....	36
9.2.2	Κριτήρια αξιολόγησης – Βαθμολόγηση προτάσεων.....	37
9.3	Διασφάλιση του βιομηχανικού απορρήτου.....	41
10.	ΕΓΚΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ – ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ	42
10.1	Διαδικασία επιλογής προτάσεων προς χρηματοδότηση.....	42
10.2	Διαπραγμάτευση και έγκριση ανάθεσης έργων.....	43
10.3	Απαραίτητα δικαιολογητικά για την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής.....	44
11.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	45
11.1	Χρόνος πραγματοποίησης των δαπανών.....	45
11.2	Λογιστική παρακολούθηση.....	46
11.3	Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών – Απαραίτητα παραστατικά.....	47
11.4	Τρόπος Εξόφλησης Παραστατικών.....	49
12.	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΕΛΕΓΧΟΙ	50
12.1	Εκθέσεις.....	50
12.2	Έλεγχοι – Πιστοποίηση.....	53
12.3	Συνολική παρακολούθηση Πράξης I, II ή/και έργων ανά θεματική περιοχή.....	53
13.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)	54
13.1	Καταβολή Α΄ δόσης ενίσχυσης.....	54
13.2	Καταβολή ενδιάμεσων δόσεων ενίσχυσης.....	55
13.3	Καταβολή αποπληρωμής.....	55
14.	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	56

14.1	Διαδικασία	56
14.2	Απαραίτητα στοιχεία – Περιορισμοί.....	56
15.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	58
16.	ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ	59
17.	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	59

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς της παρούσας πρόσκλησης, οι χρησιμοποιούμενοι όροι και συντημήσεις έχουν την έννοια που τους αποδίδεται κατωτέρω:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα – έγγραφο που καθορίζει μια αναπτυξιακή στρατηγική με τη χρήση ενός συνεκτικού συνόλου προτεραιοτήτων.
Δράση	Σύνολο ενεργειών που πραγματοποιούνται για την υλοποίηση των στόχων που τίθενται από τους άξονες προτεραιότητας του ΕΣΠΑ. Κάθε δράση, μπορεί να υλοποιείται μέσω μίας ή περισσότερων πράξεων.
Πράξη του Ε.Π.	Ομάδα έργων που υλοποιούνται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους.
Ε.Φ.Δ.	Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης
Δικαιούχος	Δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός που εκτελεί έργο και λαμβάνει δημόσια ενίσχυση. Είναι ο τελικός αποδέκτης της δημόσιας δαπάνης. Στο πλαίσιο της παρούσας δράσης ως δικαιούχος νοείται κάθε φορέας που συνεργάζεται για την υλοποίηση του έργου.
Σύμπραξη	Συνεργασία δικαιούχων για την υλοποίηση έργου
Συντονιστής (Συντονιστής Φορέας)	Ο φορέας/δικαιούχος που δρα ως κοινός εκπρόσωπος της σύμπραξης υλοποίησης έργου
Ενίσχυση/Δημόσια Δαπάνη	Κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση πράξεων/έργων
Ιδιωτική συμμετοχή	Η διαφορά της δημόσιας δαπάνης από τον συνολικό προϋπολογισμό έργου/ πράξης/ δράσης και η οποία καταβάλλεται από τους δικαιούχους
Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής, τεχνικής και οικονομικής πλευράς.
Υπεύθυνος Συντονισμού & Επικοινωνίας Έργου	Φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει την ευθύνη για το συντονισμό του έργου σε επίπεδο διοικητικό και σε επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ των φορέων της σύμπραξης και της σύμπραξης συνολικά με τη ΕΥΣΕΔ - ΕΤΑΚ.
Δημοσιονομική διόρθωση	Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της Κοινοτικής ή/και της Εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή σε μία πράξη
Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό	Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.
Ανάκτηση	Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από το λαβόντα

ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2007-13
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΕΠΑΝ
II
& ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ»

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Βασικό στόχο της δράσης «Συνεργασία» αποτελεί η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η ενίσχυση της απασχόλησης και της ποιότητας ζωής μέσω της υλοποίησης έργων Ε&Τ σε συγκεκριμένους τομείς και δραστηριότητες που: α/ ενδιαφέρουν τον παραγωγικό ιστό της χώρας και θα συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στην παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών και στη διείσδυση σε νέες αγορές, β/ υποστηρίζουν τις ανάγκες της κοινωνίας και των πολιτικών σε διάφορους τομείς όπως υγεία, ενεργειακή πολιτική, περιβαλλοντική πολιτική, γ/ παράγουν νέα γνώση που μπορεί να αξιοποιηθεί.

Η δράση χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΝ-II), Άξονα Προτεραιότητας (Α.Π.) 1 «Δημιουργία και Αξιοποίηση της Καινοτομίας Υποστηριζόμενη από Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη» και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) - στα οποία ανήκουν οι 5 Περιφέρειες μεταβατικής στήριξης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013 ως εξής: Ε.Π. Αττικής, Α.Π. 3 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας, της Καινοτομίας και της Ψηφιακής Σύγκλισης», Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης, Α.Π. 4 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας » και Α.Π.5 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας», Ε.Π. Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου, Α.Π. 8 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας» και Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Α.Π. 6 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Περιφέρειας Ν. Αιγαίου».

Η παρούσα πρόσκληση υποβολής προτάσεων αφορά πολύ συγκεκριμένους Ε&Τ τομείς επιλεγμένους στη βάση των ανωτέρω και καλύπτει όλη τη χώρα. Σημειώνεται όμως ότι για την κάθε περιφέρεια μετάβασης και τις οκτώ περιφέρειες του στόχου 1 έχουν δεσμευθεί συγκεκριμένα κονδύλια.

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη της δράσης της παρούσας πρόσκλησης, ανέρχεται σε 76,1 εκ. €. Ο συνολικός προϋπολογισμός εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 95 εκ.€. Η κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης στις 5 περιφέρειες μετάβασης και στις 8 περιφέρειες του στόχου 1 (οι οποίες χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑΝ-II), απεικονίζεται στον πίνακα 1. Η διαφορά μεταξύ του συνολικού προϋπολογισμού και της Δημόσιας Δαπάνης ορίζεται ως η ιδιωτική συμμετοχή¹, η οποία αναμένεται να καλυφθεί από τους δικαιούχους (βασικά από τις επιχειρήσεις).

¹ Είναι επιλέξιμη η κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής με ίδιους πόρους των ερευνητικών και λοιπών φορέων. Στην περίπτωση των δημόσιων Ε&Τ φορέων (ερευνητικά κέντρα, πανεπιστήμια κλπ) σημειώνεται ότι η επιλογή γίνεται μόνο εφόσον το επιθυμούν και έχουν την δυνατότητα και την βούληση να καλύψουν μέρος της ιδιωτικής συμμετοχής από ίδιους πόρους, επιλέξιμους στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-13.

Η δημόσια δαπάνη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από Εθνικούς Πόρους. Το ΕΤΠΑ συνεισφέρει στη χρηματοδότηση ενισχύσεων για την τόνωση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μέσω της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων και της υποστήριξης των διαρθρωτικών βελτιώσεων και προσαρμογών των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης και της ανασυγκρότησης βιομηχανικών περιοχών που παρακμάζουν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΤΟΧΟΥ 1 & ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ		
		Δημόσια Δαπάνη (εκατ. €)
Περιφέρειες στόχου 1	ΕΠ "Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα (ΕΠΑΝ II) (Αν. Μακεδονία-Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Ιόν. Νησιά, Πελοπόννησος, Δυτ. Ελλάδα)	25,00 €
Περιφέρειες μετάβασης	Αττική	27,10 €
	Κεντρική Μακεδονία	17,70 €
	Δυτική Μακεδονία	1,00 €
	Στερεά Ελλάδα	5,10 €
	Νήσων Νοτίου Αιγαίου	0,20 €
ΣΥΝΟΛΟ		76,10 €

Πίνακας 1: Κατανομή Δημόσιας Δαπάνης στις Περιφέρειες Στόχου 1 και μετάβασης

Η παρούσα προκήρυξη της δράσης αφορά δύο Πράξεις:

Πράξη I: Συνεργατικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας (έργα συνολικού προϋπολογισμού από 300.000 έως 1.000.000 €, χρονικής διάρκειας 24-36 μηνών, ελάχιστος αριθμός φορέων τρεις, εκ των οποίων τουλάχιστον ο ένας θα είναι επιχείρηση)

Πράξη II: Συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας (έργα συνολικού προϋπολογισμού από 1.000.000 έως 3.000.000 €, χρονικής διάρκειας 36-60 μηνών, ελάχιστος αριθμός φορέων πέντε, εκ των οποίων τουλάχιστον οι δυο θα είναι επιχειρήσεις)

Και οι δύο Πράξεις της δράσης απευθύνονται σε **συμπράξεις επιχειρήσεων κάθε μεγέθους, ερευνητικών κέντρων, ινστιτούτων, ΑΕΙ, τεχνολογικών, δημόσιων, και άλλων φορέων**. Σημειώνεται όμως ότι οι βασικοί αποδέκτες (ομάδες στόχοι) της δράσης είναι οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και οι ερευνητικοί φορείς (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά κέντρα, Ινστιτούτα). Οι λοιποί φορείς, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων (βλ. σχετ. Ενότητα 6.1), θα συμμετέχουν κυρίως με τη μορφή τελικών χρηστών/αποδεκτών των προϊόντων/τεχνολογιών/υπηρεσιών που θα αναπτυχθούν.

Περισσότερες πληροφορίες για τις Πράξεις I και II, τους δικαιούχους ανά πράξη, τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής, το ύψος χρηματοδότησης (ένταση ενίσχυσης) κ.λ.π. παρουσιάζονται στην Ενότητα 5, για τους Ε&Τ τομείς προτεραιότητας στην Ενότητα 4, ενώ οι επιμέρους σκοποί και στόχοι της δράσης/πράξεων παρουσιάζονται στην ενότητα που ακολουθεί.

Επισημαίνεται ότι τα περισσότερα στοιχεία του παρόντος οδηγού εφαρμογής είναι κοινά και για τις δύο πράξεις. Όπου υπάρχουν διαφοροποιήσεις, αυτές αναφέρονται στην αντίστοιχη ενότητα.

2. ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η δράση έχει ως στόχους τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της ποιότητας ζωής, την ενίσχυση της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής, την πολύ-επιστημονική προσέγγιση, την ενίσχυση, εξειδίκευση ερευνητικού δυναμικού, καθώς και τη διεθνή συνεργασία μέσω της δικτύωσης και της συνεργασίας με φορείς από ευρωπαϊκές και άλλες χώρες. Επίσης, βασική επιδίωξη της δράσης αποτελεί και η παρακίνηση του ιδιωτικού τομέα στην ανάληψη E&T δραστηριοτήτων και στην αύξηση της χρηματοδότησης δραστηριοτήτων E&TA από ιδίους πόρους γενικότερα. Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο της παρούσας προκήρυξης στόχος είναι η ιδιωτική συμμετοχή να ξεπεράσει το 25% του συνολικού προϋπολογισμού της δράσης. Σε επίπεδο έργου, το ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσο με το 20% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου (βλέπε ενότητα 5).

Επίσης, στόχος της δράσης είναι η επικέντρωση των προσπαθειών και των πόρων σε συγκεκριμένους τομείς, σημαντικούς για την οικονομία και την κοινωνία, καθώς και η δημιουργία εξειδικευμένου προσωπικού και υποδομών, γενικότερα, αριστείας και προϊόντων/υπηρεσιών ανταγωνιστικών σε διεθνές επίπεδο.

Ειδικότερα:

ΠΡΑΞΗ I: Τα συνεργατικά έργα μικρής ή μεσαίας κλίμακας στοχεύουν στη δημιουργία νέας γνώσης, περιλαμβανομένης της νέας τεχνολογίας, ή στη δημιουργία κοινών πόρων για έρευνα, προκειμένου να βελτιωθεί η ελληνική και γενικότερα η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα ή να αντιμετωπιστούν σοβαρές κοινωνικές ανάγκες. Τα έργα αυτά θέτουν σαφείς επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους, που επιδιώκουν την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, τα οποία βρίσκουν εφαρμογή στην ανάπτυξη ή βελτίωση προϊόντων, διεργασιών, υπηρεσιών ή δημόσιας πολιτικής. Τα έργα αυτά αποβλέπουν σε ένα συγκεκριμένο επιστημονικό παραδοτέο και ακολουθούν μία σαφώς εστιασμένη προσέγγιση. Διαθέτουν καθορισμένο εργασιακό πλάνο, σύμφωνα με το οποίο τα κύρια παραδοτέα δεν αναμένεται να αλλάξουν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου.

ΠΡΑΞΗ II: Τα συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας έχουν τους ίδιους στόχους με τα ανωτέρω, δηλαδή, στοχεύουν και αυτά στη δημιουργία νέας γνώσης, περιλαμβανομένης της νέας τεχνολογίας, ή στη δημιουργία κοινών πόρων για έρευνα, προκειμένου να βελτιωθεί η ελληνική και γενικότερα η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα ή να αντιμετωπιστούν σοβαρές κοινωνικές ή περιβαλλοντικές ανάγκες. Τα έργα αυτά θέτουν σαφείς επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους που επιδιώκουν την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, τα οποία βρίσκουν εφαρμογή στην ανάπτυξη ή βελτίωση προϊόντων, διεργασιών, υπηρεσιών ή πολιτικής. Όμως τα συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας έχουν πιο φιλόδοξους στόχους σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, είναι κυρίως πολυεπιστημονικής προσέγγισης και έχουν μια συνεκτική προσέγγιση «προγράμματος»: περιλαμβάνουν ένα συνεκτικό ολοκληρωμένο σύστημα δραστηριοτήτων που διαπραγματεύονται ένα εύρος παραμέτρων, διευθετούν πολλαπλά ζητήματα και στοχεύουν σε συγκεκριμένα παραδοτέα. Δεδομένης της κλίμακας των έργων, της μεγάλης χρονικής διάρκειας και των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων, στα έργα αυτά παρέχεται μια σχετική αυτονομία για την προσαρμογή του περιεχομένου και του είδους της συνεργασίας και την αναπροσαρμογή του προγράμματος εργασίας, όταν κάτι από αυτά απαιτείται για την επιτυχή εξέλιξη και ολοκλήρωση του έργου, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της παρούσας πρόσκλησης και δε θα υποβαθμίζεται η ποιότητα της πρότασης, η τεχνολογική στάθμιση, η ποιότητα των παραδοτέων και η ιδιωτική

συμμετοχή. Τα ανωτέρω θα συνδέονται κυρίως με τα ορόσημα/σημεία ελέγχου² (milestones), τα οποία θα περιλαμβάνονται/καθορίζονται στην πρόταση, ή με έκτακτα γεγονότα που δεν μπορούν να προβλεφθούν στην παρούσα φάση και επηρεάζουν το αντικείμενο του έργου. Η ενεργός συμμετοχή της βιομηχανίας αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση στα έργα αυτής της πράξης.

Οι επιλέξιμες δραστηριότητες και των δύο πράξεων είναι οι εξής:

α) Δράσεις έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, οι οποίες εκφράζουν το κυρίως αντικείμενο του έργου και στοχεύουν σε μια σημαντική εξέλιξη πέραν της δεδομένης τρέχουσας κατάστασης της σχετικής τεχνολογίας

β) Δράσεις πειραματικής ανάπτυξης /επίδειξης ώστε να αποδειχθεί η “εμπορική” βιωσιμότητα νέων τεχνολογιών, οι οποίες διαθέτουν μεν κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα, αλλά δε δύνανται να διατεθούν στο εμπόριο άμεσα

γ/ Μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας (κυρίως για την προετοιμασία δράσεων πειραματικής ανάπτυξης)

δ) Κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ και ερευνητικούς φορείς.

ε) Δράσεις προβολής, διάχυσης, συμμετοχής σε διεθνή συνέδρια, εκθέσεις καθώς και δικτύωσης, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, κυρίως στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας, της παρακολούθησης των διεθνών εξελίξεων σε θέματα που συνδέονται με το αντικείμενο των έργων και της συμμετοχής σε αντίστοιχα διεθνή δίκτυα.

Υποχρεωτικά σε κάθε έργο πρέπει να υπάρχουν δράσεις έρευνας και ανάπτυξης ή/και πειραματικής ανάπτυξης. Για τα έργα μικρής ή μεσαίας κλίμακας πρέπει να υπάρχει η μία από τις δύο κατηγορίες δράσεων, ενώ στα έργα μεγάλης κλίμακας μπορεί να συνυπάρχουν δράσεις έρευνας και ανάπτυξης και πειραματικής ανάπτυξης. **Οι δράσεις των κατηγοριών (γ), (δ), είναι προαιρετικές και συνδέονται με το αντικείμενο και τους στόχους των έργων, ενώ οι δράσεις της κατηγορίας (ε) σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό θα πρέπει να προβλέπονται σε όλα τα έργα και των δύο πράξεων.**

3. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Το βασικό νομοθετικό πλαίσιο βάσει του οποίου θα υλοποιηθεί η δράση είναι:

- ο Ν.1514/85 (ΦΕΚ 13/Α/8-2-85) «Ανάπτυξη της Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα
- οι διατάξεις του Ν.1783/1987(ΦΕΚ Α171/1987) για την «Μεταφορά τεχνολογίας εφευρέσεις, τεχνολογική καινοτομία και σύσταση Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας»
- ο Ν. 3614/07 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007-2013» (ΦΕΚ 267/Α/3-12-07).
- το ΠΔ 274/2000 (ΦΕΚ 225/Α/17.10.2000) “Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία χρηματοδότησης (επιχορήγησης ή συνδρομής) έργων και προγραμμάτων που υποβάλλονται από βιομηχανικές ή άλλες παραγωγικές μονάδες”, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα
- η υπ’ αριθ. 14053/ΕΥΣ1749/27.03.2008) «Υπουργική Απόφαση Συστήματος Διαχείρισης» (ΦΕΚ 540/Β/27.03.2008)
- τα εγχειρίδια Διαδικασιών Διαχείρισης και Ελέγχου Επιχειρησιακών προγραμμάτων 2007-13 και ειδικότερα το εγχειρίδιο διαδικασιών και ελέγχου πράξεων κρατικών ενισχύσεων (ΥΠΟΙΟ/Α.Π.:23105/ΓΔΑΑΠ 4632/ΕΥΘΥ1)
- ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

² Σημεία ελέγχου, όπου χρειάζεται η λήψη αποφάσεων σε σχέση με το επόμενο στάδιο εκτέλεσης του έργου.

- ο Κανονισμός (ΕΚ) 1083/2006 «περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999»

Ως προς τις κρατικές ενισχύσεις ισχύει ό,τι προβλέπει για την Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία, στα άρθρα 30-34, ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 800/2008 της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2008 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά κατηγορία) - ΕΕ L 214/3 της 9.8.2008.

Αναφορικά με τις **απαιτήσεις δημοσιότητας**, θα πρέπει να τηρούνται από τον ΕΦΔ και τους δικαιούχους οι απαιτήσεις του Κανονισμού πλαισίου της Ε.Ε. και συγκεκριμένα του άρθρου 16 του (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 της Επιτροπής της 8^{ης} Δεκεμβρίου 2006. Συγκεκριμένα, οι δικαιούχοι των οποίων τα αιτήματα χρηματοδότησης εγκριθούν, συμφωνούν πως η έγκριση χρηματοδότησης συνεπάγεται δημοσίευση της επωνυμίας της εταιρείας τους, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης, στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (τουλάχιστον στην ιστοσελίδα του ΕΠΑΝ II, www.antonistikiotita.gr και του ΕΣΠΑ, www.espa.gr) ή με άλλον τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο δ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006. Επιπλέον ισχύει και η υποχρέωση του Δικαιούχου για την τοποθέτηση επεξηγηματικής εμφανούς πινακίδας μετά την περάτωση του έργου, όπως εξηγείται λεπτομερώς στην Ενότητα 15.

Στην εκτέλεση των έργων θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ειδικότερα:

- Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.
- Ν.2472/97 (ΦΕΚ Α' 50) για «την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», όπως ισχύει σήμερα.

Επιπλέον, **στο πλαίσιο της διευκόλυνσης των ΑΜΕΑ** και σύμφωνα και με τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου της Ε.Ε. [Άρθρο 16 Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006], μια από τις προτεραιότητες του προγράμματος αποτελεί η λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και την αύξηση της προσβασιμότητας σε δομές και υπηρεσίες ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό προτεραιότητα του προγράμματος αποτελεί η λήψη μέτρων για την ελαχιστοποίηση των εμποδίων και την αύξηση της προσβασιμότητας σε δομές και υπηρεσίες ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Τέλος, σημειώνεται ότι στη διαμόρφωση του παρόντος οδηγού εφαρμογής ελήφθησαν υπόψη οι απαιτήσεις των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και των έξι προγραμμάτων (ΕΠΑΝ II, και 5 ΠΕΠ).

4. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Οι επιστημονικοί και τεχνολογικοί τομείς προτεραιότητας (θεματικές περιοχές/κλάδοι, κλπ) στο πλαίσιο των οποίων θα επιχορηγηθούν προτάσεις που θα εγκριθούν στο πλαίσιο της παρούσας δράσης ανά πράξη παρουσιάζονται στον πίνακα 2 που ακολουθεί. Στον ίδιο πίνακα, παρουσιάζεται και η ενδεικτική κατανομή ανά τομέα, υποτομέα και πράξη:

Πίνακας 2: Επιστημονικοί και τεχνολογικοί τομείς προτεραιότητας ανά πράξη- Ενδεικτική κατανομή συνολικού προϋπολογισμού ανά τομέα (θεματική), υποτομέα και πράξη

E&T Τομείς Προτεραιότητας	Μέσο Χρηματοδότησης-Συνεργασία α/ Εργων Μικρής & Μεσαίας Κλίμακας (Πράξη I) και, β/Εργων Μεγάλης Κλίμακας (Πράξη II)	Προϋπολ/σμός (Δημόσια δαπάνη και ίδια συμμετοχή) σε Μ €
1. ΥΓΕΙΑ		21,8
1.1 Καρκίνος	Έργα μεγάλης κλίμακας	6
1.2 Νοσήματα με μεγάλη συχνότητα στον πληθυσμό, καθώς και σπάνια (ορφανά) νοσήματα	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	8,8
1.3 Ολοκληρωμένη ανάλυση βιολογικών συστημάτων	Έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας	6
1.4 Νανοϊατρική-Νανοτεχνολογία για την ανάπτυξη φορέων φαρμάκων βιοαισθητήρων και απεικονιστικών τεχνολογιών.	Έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας	1,0
2. ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ		11,7
2.1 Ανάπτυξη Καινοτόμων Διαγνωστικών, Απεικονιστικών και Φαρμακευτικών προϊόντων	Έργα μεγάλης κλίμακας	3
2.2 Υψηλής ασφάλειας & ποιότητας τρόφιμα και αειφόρος παραγωγή τροφίμων	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	3,3
2.3 Αξιοποίηση της βιοτεχνολογίας για τη βιώσιμη παραγωγή και διαχείριση του φυσικού, θαλάσσιου και ζωικού κεφαλαίου	Έργα μεγάλης κλίμακας	3
2.4 Αύξηση της βιωσιμότητας των συστημάτων παραγωγής και βελτιστοποίησης της υγείας του θαλάσσιου και ζωικού κεφαλαίου	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	2,4
3. ΕΝΕΡΓΕΙΑ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΚΛΙΜΑ		15,9
3.1 Έρευνα για τη μελέτη κλιματικών μεταβολών, διεργασιών ανάδρασης και των επιπτώσεων από τη συνέργεια φυσικών καταστροφών και ανθρωπογενών παρεμβάσεων στο περιβάλλον	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	6,4
3.2 Έρευνα και ανάπτυξη στους τομείς των ΑΠΕ και της εξοικονόμησης ενέργειας	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	9,5
4. ΝΑΝΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ		9,5
4.1 Νανοϊατρική και Βιοϊατρική Μηχανική	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	3,0
4.2 Εφαρμογές της Νανοτεχνολογίας στην	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	6,5

Ενέργεια, ή/και στο Περιβάλλον ή/και στις τεχνολογίες της ηλεκτρονικής και των επικοινωνιών ή/και στα λειτουργικά και έξυπνα υλικά.	κλίμακας	
5. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ		8,5
5.1 “Πράσινες” οδικές και θαλάσσιες μεταφορές	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	4
5.2 Ανάπτυξη και αξιοποίηση έξυπνων συστημάτων μεταφορών	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	4,5
6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ		5,3
6.1 Ανισότητα, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	1,3
6.2 Ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	4,0
7. ΤΠΕ		15,9
7.1 Δίκτυα και Τηλεπικοινωνίες	Έργα μεγάλης κλίμακας	6
7.2 Πληροφοριακά συστήματα, τεχνολογίες, εφαρμογές και υπηρεσίες του διαδικτύου	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	9,9
8. ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ-ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ, ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ		5,3
8.1 Βιο-υλικά, βιοτεχνολογία και διεργασίες φιλικές προς το περιβάλλον	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	2,5
8. 2 Νέες εφαρμογές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	Έργα μικρής & μεσαίας κλίμακας	2,8

Αναλυτικά τα αντικείμενα έρευνας ανά τομέα είναι τα ακόλουθα:

1. ΥΓΕΙΑ

1.1 Καρκίνος: Μεταφραστική έρευνα στον καρκίνο με στόχο τη μεταφορά αποτελεσμάτων της βασικής έρευνας στην κλινική έρευνα.

Προτεραιότητα αποτελεί η ποιοτική και ποσοτική εκτίμηση των γενετικών αλλοιώσεων που χαρακτηρίζουν τους Έλληνες καρκινοπαθείς, η μελέτη των μηχανισμών γονιδιακής ρύθμισης, η ανάλυση των αποπτωτικών μηχανισμών, των μηχανισμών που διέπουν καρκίνους με περιβαλλοντικές συνιστώσες όπως καρκίνο παχέος εντέρου, μαστού, πνεύμονα, κλπ, η κατανόηση της σημασίας τους και η αξιοποίηση της πληροφορίας σε διαγνωστικό επίπεδο με την ανάπτυξη καινοτόμων διαγνωστικών τεστ και στοχευμένη θεραπεία των ασθενών κατά περίπτωση.

Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η ανάπτυξη καινοτόμων ερευνητικών προγραμμάτων για την κατανόηση της μοριακής βάσης παθογένεσης του καρκίνου, την εξάρτησή του από συμπληρωματικές in vivo βιολογικές διεργασίες όπως οι χρόνιες φλεγμονές, γονιδιωματικές μελέτες συσχέτισμού γονοτύπου-φαινοτύπου, προσεγγίσεις λειτουργικής γονιδιωματικής, πρωτεομικής, μεταβολομικής, κλπ καθώς και η συστηματική ανάλυση της ογκογένεσης σε οργανισμούς μοντέλα.

1.2 Νοσήματα με μεγάλη συχνότητα στον πληθυσμό, καθώς και σπάνια (ορφανά) νοσήματα: Μεταφραστική έρευνα στα Νοσήματα με μεγάλη συχνότητα στον πληθυσμό με στόχο τη μεταφορά αποτελεσμάτων της βασικής έρευνας στην κλινική έρευνα .

Προτεραιότητα αποτελεί η μελέτη στο επίπεδο «έγκαιρη πρόγνωση-διάγνωση-θεραπεία» συχνών νοσημάτων όπως είναι ο σακχαρώδης διαβήτης τύπου 1 και κυρίως τύπου 2, το μεταβολικό σύνδρομο, το στρες, τα καρδιαγγειακά νοσήματα και η υπέρταση, οι αναπνευστικές παθήσεις, τα νοσήματα ανοσολογικής αρχής, οι αιματολογικές παθήσεις, τα νοσήματα του νευρικού συστήματος, οι νευροεκφυλιστικές ασθένειες, τα εκφυλιστικά νοσήματα του μυοσκελετικού, τα αυτοάνοσα και ιογενή νοσήματα του ήπατος, η παχυσαρκία και η χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, κλπ, τα οποία πολλάκις αλληλοσυνδέονται και χαρακτηρίζονται από υψηλό οικονομικό και κοινωνικό κόστος, η ανάλυσή τους στον ελληνικό πληθυσμό, καθώς και αυτή των πολλών ορφανών νοσημάτων όπως ψευδοϋποαλδοστερονισμός, σύνδρομο Budd-Chiari, νόσος Creutzfeld-Jacob, νόσος von Recklinghausen, λιπομάτωση, κυψελιδική πρωτεΐνωση, κ.α. Στο πλαίσιο αυτό η ερευνητική προσπάθεια εστιάζεται: 1) στη διερεύνηση βιολογικών δειγμάτων και συλλογή μοριακών γενετικών δεδομένων, με στόχο την ταυτοποίηση και το χαρακτηρισμό κυτταρικών πληθυσμών, πρωτεϊνών και μεταβολιτών που σχετίζονται με παθολογικές καταστάσεις, 2) στον προσδιορισμό νέων δεικτών (markers) για την πρόγνωση, έγκαιρη διάγνωση, και παρακολούθηση της εξέλιξης του νοσήματος, 3) στη συνδυασμένη χρήση τεχνολογιών μέτρησης βιολογικών και περιβαλλοντολογικών παραμέτρων σε εξατομικευμένη και κοινωνική κλίμακα για ανάπτυξη εφαρμοσμένων συστημάτων ποιότητας ζωής. Τα συστήματα αυτά μπορεί να αφορούν: α) ολοκληρωμένες μετακλινικές προσεγγίσεις σε ατομικό επίπεδο (πχ αποκατάσταση (rehabilitation), ανεξάρτητη διαβίωση, διαχείριση χρόνιας πάθησης), ή β) ολοκληρωμένα συστήματα ποιότητας ζωής σε κοινωνικές ή γεωγραφικές περιοχές ειδικού ενδιαφέροντος εστιάζοντας σε κατάλληλα μοντέλα αξιοποίησης τεχνολογικών λύσεων ή/και συνδυαστική έρευνα με αντίστοιχους τομείς τεχνολογίας

Ιδιαίτερη έμφαση και προτεραιότητα δίδεται σε καινοτόμες ερευνητικές προσεγγίσεις των πρώιμων βιολογικών μηχανισμών που διέπουν τα παραπάνω νοσήματα και η μεταφραστική έρευνα για στοχευμένες θεραπείες μέσω της γενετικής, επιγενετικής και λειτουργικής γονιδιωματικής ανάλυσης για την ταυτοποίηση νέων γονιδιακών στόχων σε πειραματικά πρότυπα και στον άνθρωπο.

1.3 Ολοκληρωμένη μεγάλης κλίμακας ανάλυση βιολογικών συστημάτων: γονιδιωματική, πρωτεομική, λειτουργική, γονιδιωματική, μεταβολομική, βιολογία συστημάτων στην υγεία

Διαθεματικότητα: Υγεία με βιοτεχνολογία, ΤΠΕ/βιοπληροφορική

Προτεραιότητα δίδεται στα εξής:

- Στην ανάπτυξη θεραπευτικών πρωτοκόλλων και στο χαρακτηρισμό νέων φαρμακευτικών στόχων σε σύνθετα παθοφυσιολογικά συστήματα
- Στην ανίχνευση των μοριακών συντελεστών νοσηρότητας και στη συμβολή τους στην πρόληψη των ασθενειών
- Στη δομική πρωτεομική. Ο κατευθυνόμενος –από τη δομή- σχεδιασμός φαρμάκων, αξιοποιεί την πληροφορία από τη δομή πρωτεϊνικών στόχων και πρωτεϊνικών συμπλόκων (δομική πρωτεομική) και αποτελεί μέθοδο επιλογής από σύγχρονα ερευνητικά εργαστήρια και φαρμακευτικές βιομηχανίες
- Στην Πρωτεομική, μεταβολομική και στις άλλες προσεγγίσεις, με στόχο την ανάπτυξη νέων βιολογικών δεικτών για την πρόγνωση, την έγκαιρη διάγνωση και την παρακολούθηση της εξέλιξης χρόνιων νοσημάτων
- Στις καινοτόμες διαγνωστικές, απεικονιστικές και θεραπευτικές προσεγγίσεις, στα εργαλεία, στις διατάξεις και μεθοδολογίες που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ποιότητας της ζωής
- Στην ενίσχυση της βασικής έρευνας στον τομέα ανάπτυξης φαρμακευτικών μορίων με στόχο την πρόληψη/θεραπεία νόσων με σημαντικό κοινωνικό-οικονομικό ενδιαφέρον
- Στην ανάπτυξη της βασικής έρευνας για την κατανόηση της μοριακής βάσης των ασθενειών, στις γονιδιωματικές μελέτες συσχέτισμού γονοτύπου-φαινοτύπου με στόχο τον εντοπισμό τύπων γενετικής ποικιλότητας και την εύρεση νέων βιολογικών δεικτών που συνδέονται με συχνά πολυπαραγοντικά νοσήματα στον ελληνικό πληθυσμό

- Στην ανάπτυξη και χρήση νέων μεθόδων βιοπληροφορικής για την επεξεργασία νέων βάσεων δεδομένων με προσεγγίσεις λειτουργικής γονιδιωματικής, πρωτεομικής, μεταβολομικής, κλπ

1.4 Νανοϊατρική-Νανοτεχνολογία για την ανάπτυξη φορέων φαρμάκων, βιοαισθητήρων και απεικονιστικών τεχνολογιών (διαθεματική με νανοτεχνολογία)

Η νανοϊατρική και γενικότερα οι εφαρμογές της νανοβιοτεχνολογίας απαιτούν διεπιστημονικές προσεγγίσεις και συνεργασία ερευνητικών ομάδων από πολύ διαφορετικούς επιστημονικούς χώρους.

- Έρευνα σχετιζόμενη με νανοφάρμακα: Νανოსωματίδια-νανοϋλικά ως φορείς φαρμάκων με δυνατότητες για εξειδικευμένη στόχευση οργάνων και νεοπλασιών και τοπική συσσώρευση
- Έρευνα και ανάπτυξη νέων μορφών χορήγησης φαρμάκων (Novel Drug Delivery Systems) για αποτελεσματικότερη, ακριβέστερη και ασφαλέστερη χορήγηση
- Ειδική μορφοποίηση (Particle engineering) Μικρο- και Μακρο-μορίων με τελικό στόχο την υποβοήθηση των προηγούμενων συστημάτων χορήγησης και των νέων μορίων με τη χρήση νεωτεριστικών μη-καταστροφικών (non-destructive) τεχνολογιών π.χ SCF
- Νανοϋλικά ως εξειδικευμένοι μεταφορείς γονιδίων και ως καινοτόμα διαγνωστικά και θεραπευτικά μέσα

Βασική και εφαρμοσμένη έρευνα με στόχο την:

- Ανάπτυξη καινοτόμων συστημάτων in vivo βιοσυμβατών αισθητήρων
- Ολοκλήρωση και αυτοματοποίηση της αλυσίδας: συλλογή δεδομένων-επεξεργασία-απόφαση-πράξη (πχ αυτόματα συστήματα έγχυσης ινσουλίνης)
- Συστήματα αισθητήρων για την υποβοήθηση τεχνητών οργάνων και της επεμβατικής χειρουργικής

2. ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

2.1 Ανάπτυξη καινοτόμων διαγνωστικών, απεικονιστικών και φαρμακευτικών/θεραπευτικών προϊόντων:

Προτεραιότητα αποτελεί η ανάπτυξη νέων φαρμακευτικών στόχων σε συνδυασμό με την ανάπτυξη φαρμακευτικών ουσιών και καινοτόμων διαδικασιών για την πρόγνωση, διάγνωση και θεραπεία ασθενειών. Βασικοί άξονες είναι:

- Ανάπτυξη και εφαρμογή διατάξεων ανακάλυψης νέων φαρμάκων με πλατφόρμες λειτουργικής γονιδιωματικής και φαρμακογονιδιωματικής
- Βελτιώσεις σε διαγνωστικές μεθόδους συμπεριλαμβανομένων και των γενετικών ελέγχων με χρήση νέων απεικονιστικών και βιοχημικών τεχνολογιών
- Μοντελοποίηση, πρόβλεψη και εικονικός βιολογικός έλεγχος νεοσχεδιασμένων φαρμάκων με χρήση χημειοπληροφορικής
- Βιοαισθητήρες και in vivo απεικονιστικές τεχνολογίες και εφαρμογές σε διάγνωση μεγάλης διακριτικής ικανότητας
- Δοκιμασίες ανάπτυξης κυττάρων και ιστών σε πειραματικά πρότυπα με χρήση βλαστικών κυττάρων
- Ταυτοποίηση-Σύνθεση και βιολογικός έλεγχος μορίων με πιθανή φαρμακευτική δράση

2.2 Υψηλής ασφάλειας & ποιότητας τρόφιμα και αειφόρος παραγωγή τροφίμων:

Οι προτεραιότητες που θα υποστηριχθούν περιλαμβάνουν την αυτάρκεια τροφίμων και νέα είδη για την αντιμετώπιση της διατροφικής κρίσης, την υγιεινή διατροφή, την επεξεργασία τροφίμων με την ασφάλεια ποιοτικά να κατέχει κυρίαρχο ρόλο. Στόχος είναι η ανάπτυξη τροφίμων υψηλής ποιότητας και διατροφικής αξίας, τα οποία βελτιώνουν την υγεία και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του σύγχρονου τρόπου ζωής. Ιδιαίτερη έμφαση και προτεραιότητα θα δοθεί στους τομείς:

- Μέθοδοι βελτίωσης των φυτών και παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού
- Εφαρμογή μεθόδων βιομοριακής ανάλυσης και αξιοποίηση σημαντικών γονιδίων για τη βελτίωση καλλιεργειών για σημαντικούς χαρακτήρες π.χ. αντοχή στην ξηρασία, ποιοτικά τρόφιμα, βιοκαύσιμα κ.α
- Κατανόηση της μικροβιακής οικολογίας και ασφάλειας των τροφίμων
- Μέθοδοι, εργαλεία και μαθηματικά μοντέλα για την ακεραιότητα της τροφικής και διατροφικής αλυσίδας
- Νέες σύγχρονες μέθοδοι (βιοπληροφορική, βιοτεχνολογία, νανοτεχνολογία, κλπ), ανίχνευσης και ιχνηλασιμότητας παραγόντων προστασίας καλλιεργειών, κτηνιατρικών φαρμάκων, μόνιμων οργανικών επιμολυντών, βαρέων μετάλλων και βιολογικών τοξινών
- Ανάπτυξη τροφίμων και συστατικών για τη βιομηχανία τροφίμων με τη χρήση βιοτεχνολογικών μεθόδων, όπως: φυσικών αντιμικροβιακών συστημάτων (π.χ βιο-συντηρητικά, βιοδραστικά λιπίδια υψηλής διατροφικής αξίας, ένζυμα κλπ)

2.3 Αξιοποίηση της βιοτεχνολογίας για τη βιώσιμη παραγωγή και διαχείριση του φυσικού, θαλάσσιου και ζωικού κεφαλαίου:

Προτεραιότητα δίδεται στην ανάπτυξη νέων εργαλείων βασισμένων στις «ομικές» τεχνολογίες (genomics, proteomics, metabolomics) και στη σύγκλιση επιστημών, τεχνολογιών και μέσων βιοτεχνολογίας, βιοπληροφορικής, νευρονικών δικτύων κλπ, καθώς και στην ενσωμάτωσή τους στην ολοκληρωμένη προσέγγιση της «βιολογίας συστημάτων». Η έρευνα θα εστιάσει σε ιθαγενή είδη του μικροβιακού, φυτικού, ζωικού ή θαλάσσιου κεφαλαίου, περιλαμβανομένων των υδατοκαλλιεργειών δίνοντας έμφαση στη συγκριτική γονιδιωματική έρευνα επιλεγμένων ειδών εθνικής σημασίας, είτε με οικονομικούς όρους, είτε εξαιτίας της σημασίας του για τη βιοποικιλότητα, καθώς και σε είδη «γέφυρες» (“bridge” species) και «μοντέλων ειδών» με βάση την επιστημονική τους σημασία.

Οι βασικοί στόχοι είναι: α/ η ανάπτυξη γνώσης και τεχνολογιών για τη γενετική βελτίωση φυτών, ζώων, ψαριών και μικροοργανισμών, και β/η ανάπτυξη μεθόδων ελέγχου για την ανίχνευση φαρμάκων, ορμονών και περιβαλλοντικών ρύπων στα προϊόντα ζωικής και φυτικής προέλευσης

2.4 Η αύξηση της βιωσιμότητας σε όλα τα συστήματα παραγωγής, και βελτιστοποίηση της υγείας του θαλάσσιου και ζωικού κεφαλαίου (περιλαμβανομένης και της μη βιοτεχνολογικής προσέγγισης).

Προτεραιότητα δίδεται στα εξής:

- Ζωική παραγωγή όπως ανάπτυξη εργαλείων για την αντιμετώπιση και τον έλεγχο μεταδοτικών ασθενειών στα ζώα
- Υδατοκαλλιέργειες, περιλαμβανομένων των θαλάσσιων, και αλιεία με στόχο τον εμπλουτισμό της υδατοκαλλιέργειας με νέα είδη, την διαχείριση αλιευτικών αποθεμάτων, την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών θεμάτων, την ανάπτυξη νέων περιβαλλοντικά φιλικών πρώτων υλών για τροφή και τεχνικές ελέγχου της ανάπτυξης του γόνου, την ανάπτυξη διαδικασιών και μεθόδων εκτροφής, την έρευνα για την παθολογία των ψαριών. Απώτερος στόχος είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου σε διεθνές επίπεδο, η παραγωγή καινοτομίας και η προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών.

3. ΕΝΕΡΓΕΙΑ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ³-ΚΛΙΜΑ

3.1 Έρευνα για τη μελέτη κλιματικών μεταβολών, διεργασιών ανάδρασης και των επιπτώσεων από τη συνέργεια φυσικών καταστροφών και ανθρωπογενών παρεμβάσεων στο περιβάλλον

Προτεραιότητα αποτελεί η μελέτη των μεταβολών του κλίματος στη χώρα μας και των αμφίδρομων συσχετίσεων μεταξύ κλιματικών αλλαγών και διαφόρων φυσικών φαινομένων, προκειμένου να καταστεί εφικτή η πρόβλεψη μελλοντικών κλιματικών τάσεων και να δημιουργηθεί το υπόβαθρο γνώσης για μελλοντικές εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών και κοινωνικό-οικονομικών επιπτώσεων τους. Έμφαση δίνεται στην ανάγκη για συγκέντρωση και ομογενοποίηση κλιματολογικών και άμεσα σχετιζόμενων περιβαλλοντικών δεδομένων, καθορισμό νέων μεθόδων και δεικτών κλιματολογικών μεταβολών στο παρελθόν καθώς και πρόβλεψη κλιματικών τάσεων στις προσεχείς δεκαετίες. Επίσης, προτεραιότητα δίδεται στην Ε&Α για τη μελέτη των επιπτώσεων στην κλιματική αλλαγή από τις εκπομπές των μέσων των θαλάσσιων μεταφορών.

3.2 Έρευνα και ανάπτυξη στους τομείς των ΑΠΕ και της εξοικονόμησης ενέργειας. Στόχο της Ε&Α σε αυτούς τους τομείς αποτελεί η προστασία του περιβάλλοντος με τη μείωση των εκπομπών των Αερίων του Θερμοκηπίου (ΑτΘ) στο δομημένο περιβάλλον, η ορθολογική διαχείριση των πόρων, η προώθηση πράσινων τεχνολογιών, και η αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ άμεσα ή έμμεσα στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας, καθώς και η εξοικονόμηση ενέργειας. Στις ΑΠΕ περιλαμβάνονται κυρίως οι ηλιοθερμοχημικές/ ηλιοθερμικές τεχνολογίες, τα φωτοβολταϊκά συστήματα, τα αιολικά συστήματα μόνα τους ή/και σε συνδυασμό με μονάδες κυματικής ισχύος (wave power), οι μονάδες βιοαερίου, βιομάζας και κυπελίδων καυσίμου, οι τεχνολογίες υδρογόνου, η γεωθερμία χαμηλής, μέσης και υψηλής ενθαλπίας, καθώς και η αβαθής γεωθερμία και τα ολοκληρωμένα αυτόνομα ενεργειακά συστήματα.

4. ΝΑΝΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Στόχος της έρευνας αποτελεί η προώθηση εφαρμογών της νανοτεχνολογίας και των νανοεπιστημών σε τομείς σημαντικούς για την οικονομία και την κοινωνία (κυρίως στρατηγικής κατεύθυνσης) όπως η υγεία, η ενέργεια, το περιβάλλον και η ενδογενής ανάπτυξη τεχνολογικού και ερευνητικού δυναμικού σε αυτούς τους τομείς. Στο πλαίσιο αυτό, προτεραιότητα δίδεται στα εξής:

4.1 Νανοϊατρική και Βιοϊατρική Μηχανική: (διαθεματική με υγεία)

Οι προτεραιότητες που θα υποστηριχθούν περιλαμβάνουν τα εξής:

- **διαγνωστική ιατρική:** Ελάττωση του μεγέθους της μετρητικής διάταξης με στόχο την ανάπτυξη ταχύτερων συστημάτων υψηλής απόδοσης στο πλαίσιο της ανάλυσης, ευαισθησίας, εξειδίκευσης, ικανότητας αναπαραγωγής των αποτελεσμάτων και ολοκλήρωσης (Lab on a chip). Ανάπτυξη βελτιωμένων, μη τοξικών ανιχνευτικών μικροδιατάξεων που δεν προκαλούν διέγερση του ανοσοποιητικού συστήματος ενώ διεγείρονται από κάποιο εξωτερικό μαγνητικό ή ηλεκτρομαγνητικό πεδίο και διεισδύουν στα κύτταρα ξεπερνώντας τα διάφορα βιολογικά εμπόδια, ελεγχόμενη αποδέσμευση φαρμάκων: Νανοφορέας φαρμάκων για τη στοχευμένη αποδέσμευση των ενεργών συστατικών που επιτρέπουν την αποκλειστική συσσώρευση του φαρμάκου στους πάσχοντες ιστούς/ όργανα

³ Θέματα περιβάλλοντος άμεσα ή έμμεσα καλύπτονται από το υποτομείς: 2.4 (σύνδεση με υδατοκαλλιέργειες, αλιεία), 3.1 (σύνδεση με κλιματικές αλλαγές), 3.2 (σύνδεση με ΑΠΕ και εξοικονόμηση ενέργειας), 4.2 (εφαρμογές νανοτεχνολογίας στο περιβάλλον), 5.1 (σύνδεση με θαλάσσιες μεταφορές), 5.2 (σύνδεση έξυπνα συστήματα μεταφορών), 8.1 (βιο-υλικά, βιοτεχνολογία και διεργασίες φιλικές προς το περιβάλλον)

- αναγεννητική ιατρική: Νανο-οργάνωση βιολικών και παραγωγή νανοϋλικών που επάγουν την αναγέννηση των ιστών ή και διεγείρουν την εξωκυτταρική μεμβράνη των ιστών. Ενσωμάτωση συστημάτων αποδέσμευσης φαρμάκων και γονιδίων σε ικριώματα από βιολικά. Παρακολούθηση αλληλεπιδράσεων βιομορίων και κυττάρων με το βιοϋλικό σε πραγματικό χρόνο *in vitro*, με σκοπό τον περιορισμό των πειραμάτων σε ζώα. Συνδυασμός φαρμάκων και τεχνολογιών αποδέσμευσης με κυτταροθεραπείες.

4.2 Εφαρμογές της Νανοτεχνολογίας στην Ενέργεια ή/και στο Περιβάλλον ή/και στις τεχνολογίες Ηλεκτρονικής και των Επικοινωνιών ή/και στα λειτουργικά και έξυπνα υλικά Προτεραιότητα δίδεται στις εξής εφαρμογές:

- Φωτοβολταϊκά συστήματα, εναλλακτικά καύσιμα και κυψέλες καυσίμου, νανοδομημένα καταλυτικά συστήματα, εκμετάλλευση/αξιοποίηση θερμότητας από ηλιακή ενέργεια
- Ανάπτυξη υβριδικών φίλτρων για διεργασίες διαχωρισμού μέσω μεμβρανών, νανοϋλικά για επεξεργασία νερού, ανάπτυξη καινοτόμων καταλυτών για καθαρισμό νερού και αέρα, ενσωμάτωση Νανοτεχνολογίας σε μεμβράνες για επεξεργασία νερού, νανοϋλικά για μονολιθικούς αντιδραστήρες καθαρισμού νερού)
- Οργανικά υλικά, όπως ανάπτυξη οργανικών και υβριδικών ημιαγωγικών υλικών, ηλεκτροδίων και υλικών φραγμού, ανάπτυξη διεργασιών σύνθεσης και παραγωγής των οργανικών ημιαγωγικών και αγωγίμων νανοδομικών υλικών με διεργασίες υγρής φάσης, κενού και εκτύπωσης, ανάπτυξη διεργασιών χαμηλού κόστους για την παραγωγή οργανικών ηλεκτρονικών διατάξεων υποσυστημάτων και συστημάτων, με στόχο την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους.
- Νανο-ηλεκτρονικά και νανο-φωτονικά υλικά με νέες αρχιτεκτονικές, όπως φωτονικές διατάξεις, φωτονικές και ηλεκτρονικές διατάξεις υπερυψηλής απόδοσης και φωτονικές διατάξεις χειραγώγησης φωτός κ.α.
- Πολυλειτουργικά υλικά νέας γενιάς, όπως προηγμένα λειτουργικά υλικά για μετατροπή ενέργειας και άλλες περιβαλλοντικές εφαρμογές, νέα βιοϋλικά και βιο-εμπνευσμένα υλικά, , νανοδομημένοι καταλύτες, κλπ, καθώς και υλικά υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως κατασκευαστικά υλικά χαμηλού βάρους με τη χρήση νανοϋλικών (νανοσωλήνες άνθρακα, σύνθετα υλικά μεταλλικής μήτρας, νανο-επιστρωμένα ελαφριά μέταλλα, κλπ)
- Νανοηλεκτρονική: υλικά, διατάξεις, υποσυστήματα, συστήματα

5. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

5.1 “Πράσινες” οδικές και θαλάσσιες μεταφορές

Οι προτεραιότητες που θα υποστηριχθούν είναι οι εξής:

- Πράσινες οδικές μεταφορές: α/Βελτιωμένες μεθοδολογίες για τη μείωση του κόστους ενέργειας από μη συμβατικά καύσιμα, β/διερεύνηση εφαρμογής νέων “καθαρών” τεχνολογιών στο ελληνικό περιβάλλον όπως υβριδικά ή ηλεκτροκίνητα οχήματα κλπ στο ελληνικό περιβάλλον.
- Περιορισμός αερίων ρύπων στις μεταφορές με στόχο τη μείωση των αερίων ρύπων και αερίων του θερμοκηπίου από τις θαλάσσιες μεταφορές και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ποντοπόρου ναυτιλίας. Οι επιμέρους θεματικές προτεραιότητες αφορούν στην ανάπτυξη: α/ μεθόδων ακριβείας για μέτρηση εκπομπών από μεγάλες μηχανές πλοίων, β/μεθόδων επί πλοίων για συνεχή παρακολούθηση και καταγραφή εκπομπών, γ/διατάξεων μείωσης ρύπων από μηχανές σε υπάρχοντα πλοία, και δ/νέων μηχανών πλοίων με αυξημένη απόδοση και μειωμένους ρύπους
- Πράσινη αποτύπωση του κύκλου ζωής πλοίων και συναφών συστημάτων μεταφορών: Σε αυτήν την προσπάθεια εντάσσεται η καταγραφή των δεδομένων από τη φάση της

κατασκευής, στη φάση της λειτουργίας και, τέλος, στην επιχείρηση ανακύκλωσης του πλοίου. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη φάση επιχειρηματικής ετοιμότητας και λειτουργίας τόσο του πλοίου, όσο και των ευρύτερων συστημάτων μεταφορών συνδεδεμένων με αυτό, όπως λιμένες και συνολική διατροπική μεταφορική αλυσίδα, με στόχο τη διατύπωση λύσεων που εκτός από ελκυστικές από πλευράς κόστους-οφέλους, να είναι φιλικές και στο περιβάλλον.

5.2 Ανάπτυξη και αξιοποίηση έξυπνων συστημάτων μεταφορών:

Ο στόχος της έρευνας είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή νέων έξυπνων τεχνολογιών και συστημάτων που μπορούν να κάνουν τα συγκοινωνιακά συστήματα αποτελεσματικότερα, ασφαλέστερα και φιλικότερα προς το περιβάλλον. Προτεραιότητα δίδεται στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη και αξιοποίηση των εξής:

- Νέων ηλεκτρονικών συστημάτων, αυτοματισμών στον εξοπλισμό των τρένων, πλοίων και αεροσκαφών
- Νέων πληροφοριακών συστημάτων διασύνδεσης των συγκοινωνιακών συστημάτων
- Νέων ολοκληρωμένων συστημάτων πληροφόρησης των χρηστών για την καλύτερη εξυπηρέτηση και ασφάλειά τους
- Ολοκληρωμένου συστήματος θαλάσσιων μεταφορών για την εξυπηρέτηση του νησιωτικού συμπλέγματος
- Συστημάτων τηλεδιοίκησης με στόχο την ασφάλεια
- Συστημάτων υποστήριξης του οδηγού στο δρόμο ή στο όχημα, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πλοήγησης και οδικής καθοδήγησης, συστημάτων ασφαλούς οδήγησης και έξυπνης αλληλεπίδρασης υποδομής με όχημα
- Συνεργατικών συστημάτων για βελτιωμένη ασφάλεια και αποδοτικότητα σε αστικά δίκτυα και αυτοκινητοδρόμους
- Συστημάτων οδικής καθοδήγησης με χρήση Πινάκων Μεταβαλλόμενων συστημάτων για τη βέλτιστη χρήση οδικών δικτύων
- Σύγχρονων αισθητήρων υποδομής ή οχημάτων, συμπεριλαμβανομένων δικτύων ασύρματων αισθητήρων
- Τεχνολογιών προσδιορισμού θέσης υψηλής ακρίβειας σε πραγματικό χρόνο

6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

6.1 Ανισότητα, Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός:

- Έρευνα για τις μορφές κοινωνικού αποκλεισμού και πολιτικές προώθησης της κοινωνικής συνοχής
- Έρευνα με στόχο διερεύνηση διαφορετικών μοντέλων μεικτής οικονομίας της κοινωνικής φροντίδας για ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού (παιδιά, άτομα με αναπηρίες, κλπ). Ανάπτυξη καινοτόμων μοντέλων που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του συστήματος κοινωνικής φροντίδας
- Διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών απασχόλησης στην καταπολέμηση της οικονομικής επισφάλειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

6.2 Ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς:

- Δημιουργία αρχαιολογικών χαρτών, για όλες τις περιόδους του ελληνικού πολιτισμού, με τη χρήση νέων τεχνολογιών
- Δημιουργία ολογραμμάτων ή ψηφιοποιήσεων ή ψηφιακών αναπαραστάσεων σε μεγάλους αρχαιολογικούς χώρους για τουριστική χρήση.
- Έρευνα και ανάπτυξη ολοκληρωμένων καινοτόμων ψηφιακών προϊόντων/υπηρεσιών για τη βελτίωση της επιχειρηματικής αξιοποίησης του πολιτιστικού εθνικού αποθέματος

7. ΤΠΕ

7.1 Δίκτυα και Τηλεπικοινωνίες

- Ανάπτυξη και χρήση διαδικτυακών τεχνικών για μετάδοση πολυμεσικού περιεχομένου και αποδοτική παρακολούθηση και διαχείριση διαδικτυακών υποδομών,
- Ασφάλεια ενσύρματων και ασύρματων δικτύων, ανίχνευση και αντιμετώπιση επιθέσεων
- Συστήματα εντοπισμού θέσης των συσκευών χρηστών κινητών και ασύρματων δικτύων για αξιοποίηση σε κοινωνικές, εμπορικές, τουριστικές και άλλες υπηρεσίες,
- Ανάπτυξη, εφαρμογή, εγκατάσταση και ασφαλής λειτουργία δικτύων επικοινωνιών εκτάκτου ανάγκης, σύγκλιση κινητών επικοινωνιών και Διαδικτύου (All-IP networks), βελτιστοποίηση τεχνικών μεταγωγής πακέτων σε δίκτυα κινητών επικοινωνιών και διαλειτουργικότητα με σταθερά δίκτυα, δορυφορικά, WiMAX, κλπ,
- Έξυπνη διαχείριση πόρων-βελτιστοποίηση της εκμετάλλευσης του φάσματος και της ισχύος – Δυναμική ρύθμιση παραμέτρων επικοινωνίας συσκευών
- Ανάπτυξη δικτύων αισθητήρων για βιομηχανικές, και εμπορικές εφαρμογές

7.2 Πληροφοριακά συστήματα⁴, τεχνολογίες, εφαρμογές και υπηρεσίες του διαδικτύου

- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων ευρείας κλίμακας με προσανατολισμό στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες για το ηλεκτρονικό επιχειρείν, την κοινωνική δικτύωση, [...]την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, και τη λήψη αποφάσεων
- Ανάπτυξη και χρήση τεχνικών ολοκλήρωσης εφαρμογών και συστημάτων παλαιών γενεών (legacy systems) με σύγχρονα πληροφοριακά συστήματα στο Διαδίκτυο,
- Ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνικών διαμεσολάβησης, μετατροπής και εξαγωγής γνώσης για τη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς με ψηφιακά μέσα,
- Ανάπτυξη εργαλείων διαχείρισης ροής εργασίας για την περιγραφή, οργάνωση, αναζήτηση, αποθήκευση και επιμέλεια ψηφιακών δεδομένων

8. ΚΛΩΣΤΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ, ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ, ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ,

8.1 Βιο-υλικά, βιοτεχνολογία και διεργασίες φιλικές προς το περιβάλλον:

Βασικό στόχο αποτελεί η μετάβαση από τα συμβατικά σε εξειδικευμένα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, μέσω της προώθησης της οικολογικής καινοτομίας. Για την επίτευξη αυτών των στόχων η έρευνα προσανατολίζεται: α/ στη χρήση φυσικών υλών ή πολυμερών ή βιοδιασπάσιμων πολυμερών για την παραγωγή ινών ή υλικών συσκευασίας τροφίμων, β/στην

⁴ Θα αξιολογηθεί θετικά εάν στο σχεδιασμό των συστημάτων ληφθεί μέριμνα για την προσβασιμότητα ατόμων με ειδικές ανάγκες.

παραγωγή συνθετικών πολυμερών με διεργασίες φιλικές προς το περιβάλλον όπως Eco-Intelligent Polyester, γ/ στην ανακύκλωση κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων από φυσικές ή συνθετικές ίνες, καθώς και υλικών συσκευασίας τροφίμων δ/στην ανάπτυξη νέων βιοτεχνολογικών διεργασιών, και ε/στην ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων παραγωγής/τεχνολογιών με έμφαση στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, υλικών, νερού, επικινδυνότητας αποβλήτων, και ζ. στη βελτίωση των διεργασιών για την παραγωγή, την συσκευασία και τον έλεγχο τροφίμων και τροφών υψηλής προστιθέμενης αξίας και νέων προϊόντων για την κάλυψη συγκεκριμένων διατροφικών αναγκών και προτιμήσεων

8.2 Νέες εφαρμογές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων με βάση φυσικά ή συνθετικά ή βιοδιασπάσιμα πολυμερή:

Προτεραιότητα αποτελούν:

- τα νέα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα για τεχνικές εφαρμογές όπως η ανάπτυξη μη υφασμένων προϊόντων (πρόκειται για προϊόντα έντασης τεχνολογίας, σχεδιασμένα για να καλύπτουν ειδικές ανάγκες όπως ιατρικές και βιομηχανικές χρήσεις, στον κλάδο κατασκευών κλπ), η ανάπτυξη εύκαμπτων φωτοβολταϊκών διατάξεων (χρησιμοποιούνται σε ευρέως φάσματος εφαρμογές και κυρίως κτιριακές εγκαταστάσεις, αγροτικές ή υπαίθριες κατασκευές, μικρές φορητές συσκευές παραγωγής ενέργειας κ.α.)
- Έξυπνα ή λειτουργικά κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και ενδύματα για διάφορες χρήσεις, όπως : α/ με στοιχεία μηχανικής, χημικής, θερμικής, οπτικής, ακουστικής, βιολογικής, ηλεκτρικής δράσης, β/με αισθητήρες για τη μέτρηση ζωτικών λειτουργιών και παραμέτρων ή περιβαλλοντικών παραμέτρων ή παραμέτρων του ίδιου του κλωστοϋφαντουργικού προϊόντος, γ/ με στοιχεία αποθήκευσης δεδομένων, μέσω αγωγίμων νημάτων ή υφασμάτων από μεταλλικά ή αγωγιμα πολυμερή δ/ με δυνατότητα αποθήκευσης ή μετάδοσης, θερμικής, κινητικής, μαγνητικής, χημικής ενέργειας ή ακτινοβολίας , ε/με δυνατότητα εσωτερικής επικοινωνίας, επικοινωνίας με τη φύση ή το περιβάλλον και ζ/ με δυνατότητα προστασίας έναντι μικροβίων, με πυρανθεκτικότητα ή ικανότητα αυτοκαθαρισμού.

5. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΝΑ ΠΡΑΞΗ – ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΩΝ – ΥΨΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Τα βασικά χαρακτηριστικά των συμπράξεων ανά πράξη: α) Συνεργατικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας (Πράξη I) και β) Συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας (Πράξη II), παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

ΕΙΔΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΕΩΝ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ενδεικτικός)	ΟΡΙΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (+/-15%)
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΜΙΚΡΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΑΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ (Πράξη I)	3-5 φορείς Min. 1 επιχείρηση στους 3-4 φορείς Min. 2 επιχειρήσεις στους 5 φορείς	24-36 μήνες	500.000 €	300.000 €-1.000.000€
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ (Πράξη II)	5-10 φορείς Min. 2 επιχειρήσεις στους 5 φορείς Min. 3 επιχειρήσεις στους 6-7 φορείς Min. 4 επιχειρήσεις στους 8-9 φορείς Min. 5 επιχειρήσεις στους 10 φορείς	3-5 χρόνια	2.000.000 €	1.000.000 €-3.000.000 €

Πίνακας 3 : Χαρακτηριστικά πράξεων της Δράσης «Συνεργασία»

Στον όρο «φορείς» του ανωτέρω πίνακα, εκτός από τις επιχειρήσεις η συμμετοχή των οποίων αποτελεί βασική προϋπόθεση και στις δύο πράξεις (ο αριθμός τους εξαρτάται από το είδος της πράξης και τον αριθμό των συμμετεχόντων), περιλαμβάνονται οι ερευνητικοί φορείς (κυρίως Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα), οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας, οι δημόσιες υπηρεσίες, οι εταιρείες βιομηχανικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, οι οργανισμοί νομαρχιακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, τεχνολογικοί, μη κερδοσκοπικοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς με δραστηριότητες και στόχους συναφείς με το αντικείμενο και τους στόχους της παρούσας δράσης/πρόσκλησης. Επισημαίνεται ότι με τον όρο επιχείρηση νοούνται οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού ή/και του δημόσιου τομέα, όπως εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις διαφόρων δραστηριοτήτων και κάθε μεγέθους, περιλαμβανομένων των ΜμΕ⁵.

Σε σχέση με τα στοιχεία του πίνακα επισημαίνονται τα εξής:

- Τα προτεινόμενα ανώτερα και κατώτερα όρια προϋπολογισμού και στις δύο πράξεις μπορεί να αυξάνονται ή να μειώνονται κατά 15% αντίστοιχα. Προτάσεις με μεγαλύτερο ή μικρότερο προϋπολογισμό θα απορρίπτονται στον προκαταρκτικό έλεγχο.
- Σε σχέση με τον αριθμό φορέων σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις όπου για την επιτυχία του σχεδίου είναι απαραίτητο να συνεργαστούν περισσότεροι φορείς απ' όσους προβλέπει ο ανωτέρω πίνακας, οι σχετικές προτάσεις θα είναι δυνατόν να εξεταστούν εφόσον: (α) τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα συμμετοχής των φορέων στο συγκεκριμένο σχέδιο, και (β) τηρείται η προτεινόμενη στον πίνακα αναλογία επιχειρήσεων επί συνόλου φορέων.
- **Ο ελάχιστος αριθμός φορέων ανά πράξη και ο ελάχιστος αριθμός επιχειρήσεων ανά μέγεθος σύμπραξης είναι δεσμευτικά. Δε θα εξετάζονται** προτάσεις στις οποίες συμμετέχει αριθμός φορέων μικρότερος από αυτόν που απαιτείται για κάθε πράξη ή αριθμός επιχειρήσεων μικρότερος από αυτόν που προβλέπεται για το συγκεκριμένο μέγεθος σύμπραξης ανά πράξη.
- Επισημαίνεται ότι η **συμμετοχή φορέων από το εξωτερικό** (επιχειρήσεων, ερευνητικών ή και άλλων φορέων) ως εταίρων είναι δυνατή, με την προϋπόθεση ότι α/οι περιορισμοί που αφορούν τον ελάχιστο αριθμό φορέων και επιχειρήσεων ανά σύμπραξη, καθώς και το ποσοστό της κατώτερης ιδιωτικής συμμετοχής (20%) καλύπτονται από φορείς που είναι εγκατεστημένοι και ασκούν δραστηριότητες στην Ελλάδα β/ δεν επιχορηγούνται από το έργο και η χρηματοδότηση τους θα πρέπει να γίνεται από ίδιους πόρους. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή των αλλοδαπών φορέων στη σύμπραξη θα πρέπει να αποφέρει αμοιβαίο όφελος για τους συμμετέχοντες στη σύμπραξη αλλά και γενικότερα οφέλη για την ελληνική οικονομία σύμφωνα με τους σκοπούς και στόχους του παρόντος.
- Τα χρονικά όρια διάρκειας των προτεινόμενων σχεδίων θα πρέπει να συμφωνούν με αυτά του ανωτέρω πίνακα. **Δε θα εξετάζονται** προτάσεις με διάρκεια υλοποίησης μικρότερη ή μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη.

Το ποσοστό ενίσχυσης (δημόσια δαπάνη) σε επίπεδο έργου και στις δύο πράξεις θα ανέρχεται σε **80% κατά μέγιστο** επί του συνολικού προϋπολογισμού του αντίστοιχου έργου /σχεδίου, ενώ το υπόλοιπο του κόστους (ιδιωτική συμμετοχή), θα το επωμίζονται οι δικαιούχοι ανάλογα με την ενίσχυση που δικαιούται ο καθένας απ' αυτούς (το ελάχιστο ποσοστό της ιδιωτικής συμμετοχής θα ανέρχεται σε 20% και θα καλύπτεται από ίδιους πόρους των δικαιούχων και βασικά των επιχειρήσεων). Αναλυτικά στοιχεία για το ύψος ενίσχυσης ανά επιλέξιμο είδος δραστηριότητας και ανά είδος φορέα παρουσιάζονται στην Ενότητα 6.

⁵ Όπου αναφέρεται ο όρος ΜμΕ (μικρές, μεσαίες επιχειρήσεις), ακολουθείται ο αντίστοιχος ορισμός της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Εξαίρεση από τα ανωτέρω αποτελούν τα εξής:

Πράξη Ι, τομέας κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, θεματική περιοχή: Ανισότητα, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός, ως προς τα εξής: α/ το μέγεθος των έργων (Μ.Ο. 200.000€ ανά έργο) και το ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής. Το ποσοστό ιδιωτικής συμμετοχής σε αυτόν τον τομέα εκτιμάται σε ποσοστό από 5-10%, ενώ εφόσον είναι πλήρως αιτιολογημένα, μπορεί να είναι επιλέξιμο έργο και χωρίς συμμετοχή επιχειρήσεων.

Πράξη Ι, ως προς το κατώφλι 20% της ιδιωτικής συμμετοχής στο συνολικό προϋπολογισμό του έργου: Σε περίπτωση έργων όπου οι δημόσιοι ερευνητικοί φορείς κατέχουν σημαντική γνώση στο συγκεκριμένο τομέα, η οποία αν ερευνηθεί περαιτέρω/αξιοποιηθεί, θα συμβάλει στην παραγωγή τελικών «προϊόντων» υψηλής προστιθέμενης αξίας και για τον οποίο τομέα δεν υπάρχουν ή είναι περιορισμένοι οι παραγωγικοί φορείς που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν ή ο φορέας χρήστης είναι δημόσια υπηρεσία ή τα αποτελέσματά του καλύπτουν κοινωνικές ανάγκες, τότε θα υπάρξει ευελιξία⁶ ως προς το κατώφλι (20%) της ιδιωτικής συμμετοχής ανά έργο, αλλά σε καμία περίπτωση η ιδιωτική συμμετοχή δε θα είναι μικρότερη του 15%. Στη περίπτωση αυτή απαιτείται πλήρης αιτιολόγηση τόσο ως προς την έλλειψη επιχειρήσεων, στον τομέα, ικανών να συμμετάσχουν στο έργο, αλλά και ως προς τα οφέλη/επιπτώσεις των παραδοτέων στην οικονομία και στην κοινωνία σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Για τους σκοπούς της παρούσας δράσης, ως **ερευνητικός φορέας** νοείται ένας φορέας όπως Πανεπιστήμιο ή ερευνητικό ινστιτούτο, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής έρευνας και διάδοση των αποτελεσμάτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά τεχνολογίας. Όλα τα κέρδη πρέπει να επανεπενδύονται στις δραστηριότητες αυτές, τη διάδοση των αποτελεσμάτων ή τη διδασκαλία. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν έναν τέτοιο φορέα, π.χ. με την ιδιότητα μετόχων ή μελών, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στο ερευνητικό δυναμικό του ή στα ερευνητικά του αποτελέσματα.

Κατά συνέπεια ερευνητικοί φορείς είναι τα ΑΕΙ (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ), τα δημόσια ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και λοιποί φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που καλύπτονται από τον παραπάνω ορισμό. Οι φορείς του άρθρου 12 του Νόμου 3297/23.12.2004, εφόσον δεν εμπίπτουν στον ορισμό αυτό, στο πλαίσιο του παρόντος ανήκουν στην κατηγορία «λοιποί φορείς».

- Στο πλαίσιο της παρούσας δράσης μπορεί να θεωρούνται ως διαφορετικοί φορείς⁷:
 - διαφορετικά Τμήματα Σχολής του ίδιου ΑΕΙ (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ)
 - διαφορετικά Ινστιτούτα του ίδιου Ερευνητικού Κέντρου
 - διαφορετικά Εργαστήρια του ίδιου Τμήματος ΑΕΙ ή Ινστιτούτου, εφόσον είναι θεσμοθετημένα
 - διαφορετικοί Τομείς του ίδιου Τμήματος Σχολής του ίδιου ΑΕΙ

Προτάσεις που υποβάλλονται από τους ανωτέρω φορείς θα πρέπει να υπογράφονται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα, δηλαδή τον αρμόδιο αντιπρόεδρο των Πανεπιστημίων και τους αντίστοιχους νόμιμους εκπροσώπους των ΤΕΙ, Ερευνητικών Κέντρων κλπ.

⁶ Σημαίνει ότι δεν θα αποκλειστεί στον προκαταρκτικό έλεγχο

⁷ Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω φορείς δεν είναι υποχρεωτικό να συμμετέχουν σε σύμπραξη και να υποβάλλουν προτάσεις ως «διαφορετικοί φορείς», καθώς είναι δυνατόν περισσότερα Ινστιτούτα, Εργαστήρια κλπ., του ίδιου Πανεπιστημίου ή ερευνητικού κέντρου/ινστιτούτου να αποτελέσουν έναν φορέα - εταίρο. Σε αυτή την περίπτωση όμως θα συμμετέχουν ως Τομέας/Τμήμα/Ινστιτούτο ή Ερευνητικό Κέντρο, του οποίου αποτελούν μέρος.

Σημείωση: Δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό προτάσεων που θα συμμετέχει ο κάθε φορέας. Θα εξετάζεται ωστόσο στη φάση αξιολόγησης η δυνατότητά τους να υλοποιήσουν το έργο σε σχέση με την υποδομή και άλλες δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει. Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται στους φορείς που επιθυμούν να συμμετέχουν σε περισσότερες προτάσεις να ελέγχουν αν και κατά πόσο μπορούν να ανταποκριθούν στην υλοποίηση όλων των προτεινόμενων έργων, αν δηλ. διαθέτουν τα απαιτούμενα μέσα και την υποδομή, σε συνδυασμό και με το ρόλο/ποσοστό συμμετοχής τους στο κάθε έργο. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη επίσης, ιδιαίτερα από τους φορείς που συμμετέχουν ως συντονιστές ή με μεγάλο ποσοστό, και η συμμετοχή τους (υποχρεώσεις τους) σε άλλα εγκεκριμένα έργα ΕΤΑ, στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων/δράσεων και ιδιαίτερα αυτών που χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2007-13.

- Σε κάθε έργο, ένας από τους φορείς της σύμπραξης ορίζεται ως **Συντονιστής Φορέας**. Ο Συντονιστής είναι ο κοινός εκπρόσωπος των φορέων που συμπράττουν για την υλοποίηση και αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνολική διαχείριση του έργου. Παράλληλα, κάθε δικαιούχος (εταίρος της σύμπραξης) διατηρεί την ευθύνη εξολοκλήρου απέναντι στην ΕΥΣΕΔ - ΕΤΑΚ για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει. Ο Συντονιστής της σύμπραξης μπορεί να είναι επιχείρηση (κατά προτίμηση εκείνη η οποία έχει σημαντική βαρύτητα/ποσοστό συμμετοχής), ή ερευνητικός φορέας. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες και υποχρεώσεις που προκύπτουν από το ρόλο του Συντονιστή απαγορεύεται να εκχωρηθούν σε τρίτους και πρέπει να εκτελούνται αποκλειστικά από το φορέα που αναλαμβάνει το ρόλο αυτό. Στα έργα μεγάλης κλίμακας (Πράξη II) θα ορίζεται συντονιστική ομάδα (3-5 άτομα, ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τον αριθμό συμμετεχόντων) με επικεφαλής από το συντονιστή φορέα. Στη συντονιστική ομάδα θα συμμετέχει υποχρεωτικά ο Επιστημονικός Υπεύθυνος⁸ και εκπρόσωποι φορέων με σημαντικό ρόλο στο έργο. Έργο της συντονιστικής ομάδας θα είναι η ευθύνη για την συνεκτική υλοποίηση του έργου (το έργο θα αντιμετωπίζεται ως ενιαίο και όχι ως επιμέρους ανεξάρτητα έργα) και την επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η συντονιστική ομάδα θα είναι αρμόδια για την προσαρμογή του περιεχομένου και του είδους της συνεργασίας και την αναπροσαρμογή του προγράμματος εργασίας, όταν κάτι από αυτά απαιτείται για την επιτυχή εξέλιξη και ολοκλήρωση του έργου, την προσθήκη νέου εταίρου/δικαιούχου χωρίς αύξηση προϋπολογισμού (αναδιανομή μεταξύ εταίρων), την αντικατάσταση ή περιορισμό εργασίας εταίρου, αν δημιουργεί με υπαιτιότητά του καθυστέρηση στην υλοποίηση του έργου, υπό τους όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται στην ενότητα 2 (σκοποί και στόχοι της Πράξης II) και αυτές που αναφέρονται στην ενότητα 14 (τροποποιήσεις).
- Σε περίπτωση που στην υποβληθείσα πρόταση συμμετέχουν μεγάλες επιχειρήσεις (όσες δεν εμπίπτουν στον ισχύοντα ορισμό των ΜμΕ) προκειμένου να δικαιούνται ενίσχυσης σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής, θα πρέπει να έχουν αναλύσει, με εσωτερική μελέτη, τη βιωσιμότητα του ενισχυόμενου σχεδίου/έργου ή δραστηριότητας τόσο με την υπόθεση χορήγησης της ενίσχυσης, όσο και χωρίς αυτήν. Στη μελέτη αυτή θα πρέπει να επιβεβαιώνεται μια ουσιώδης αύξηση του μεγέθους ή του πεδίου του σχεδίου, μια ουσιώδης αύξηση του συνολικού ποσού που κατέβαλε ο δικαιούχος για το επιδοτούμενο έργο ή τη δραστηριότητα ή μια ουσιώδης αύξηση στην ταχύτητα ολοκλήρωσης του υπόψη σχεδίου ή δραστηριότητας. Θα πρέπει να υποβληθεί σύνοψη αυτού του κειμένου μαζί με την προς χρηματοδότηση πρόταση, καθώς και να συμπληρωθεί ο σχετικός πίνακας στο τυποποιημένο έντυπο της πρότασης. Υπογραμμίζεται πως η επίδειξη της ύπαρξης τέτοιου κινήτρου αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση μεγάλης επιχείρησης από τη δράση.

⁸ Εφόσον είναι εφικτό, θα ήταν πιο αποτελεσματικό αν ο Επιστημονικός Υπεύθυνος προέρχεται από το Συντονιστή φορέα

- Εφόσον εγκριθεί η ενίσχυση ενός σχεδίου/έργου, απαγορεύεται η εκχώρηση του ανατιθέμενου έργου σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο, καθώς και της απαίτησης για ενίσχυση που προκύπτει από την ανάθεση αυτή.

6. ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΝΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται χωριστά για κάθε δικαιούχο ενίσχυσης και για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας. Σε περίπτωση που για την υλοποίηση ενός έργου απαιτείται συνδυασμός δραστηριοτήτων ή ειδών έρευνας **η μέγιστη ένταση ενίσχυσης ανά δικαιούχο θα υπολογίζεται ως ο σταθμισμένος μέσος όρος των ανωτέρω αναφερόμενων ποσοστών ανά τύπο δραστηριότητας/έρευνας, που διεξάγει ο φορέας. Το ποσοστό έντασης της ενίσχυσης στο σύνολο του έργου υπολογίζεται ως ο σταθμισμένος μέσος όρος της έντασης των δικαιούχων.**

Όταν ένα σχέδιο περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες η καθεμιά από αυτές κρίνεται μεμονωμένα αν υπάγεται σε μια από τις κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται στη συνέχεια, ή σε καμία από αυτές. Στο πλαίσιο αυτό θα ήταν σκόπιμο, κάθε Ενότητα Εργασίας να αντιστοιχίζεται είτε σε ένα συγκεκριμένο είδος έρευνας (βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα ή πειραματική ανάπτυξη) είτε σε κάποια από τις άλλες δραστηριότητες (μελέτη τεχνικής σκοπιμότητας, κατοχύρωση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας).

6.1 Ένταση της ενίσχυσης για έργα Έρευνας και Ανάπτυξης, περιλαμβανομένης της πειραματικής ανάπτυξης ανά είδος δικαιούχου/ φορέα

Οι ενισχύσεις αυτής της κατηγορίας αφορούν βασική έρευνα⁹ ή/και βιομηχανική έρευνα¹⁰ ή/και πειραματική ανάπτυξη¹¹. Η ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και είδος φορέα και συνεργασίας μεταξύ φορέων παρουσιάζεται παρακάτω και συγκεκριμένα:

⁹ **Βασική έρευνα:** πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την παραγωγή νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται άμεση πρακτική εφαρμογή ή χρήση.

¹⁰ **Βιομηχανική έρευνα:** σχεδιασμένη έρευνα ή κριτική διερεύνηση που αποσκοπεί στην απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών ή υπηρεσιών ή για τη σημαντική βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων, μεθόδων ή υπηρεσιών. Περιλαμβάνει τη δημιουργία συστατικών στοιχείων πολύπλοκων συστημάτων, που είναι απαραίτητα για τη βιομηχανική έρευνα, ιδιαίτερα για την επικύρωση τεχνολογίας πολλαπλών εφαρμογών εξαιρουμένων των πρωτοτύπων.

¹¹ **Πειραματική ανάπτυξη:** απόκτηση, συνδυασμός, διαμόρφωση και χρήση υφιστάμενων, επιστημονικών, τεχνολογικών, επιχειρηματικών και άλλων γνώσεων και ικανοτήτων για την παραγωγή σχεδίων και διατάξεων για νέα, τροποποιημένα ή βελτιωμένα προϊόντα, μεθόδους ή υπηρεσίες. Μπορεί να περιλαμβάνονται και άλλες δραστηριότητες με στόχο τον εννοιολογικό προσδιορισμό, το σχεδιασμό και την τεκμηρίωση νέων προϊόντων, μεθόδων και υπηρεσιών. Οι δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν την παραγωγή σχεδίων, σχεδιασμού και άλλης τεκμηρίωσης, εφόσον δεν προορίζονται για εμπορική χρήση.

Περιλαμβάνεται επίσης η ανάπτυξη πρωτοτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπορικά και πιλοτικών σχεδίων στις περιπτώσεις που τα πρωτότυπα είναι απαραίτητα για το τελικό εμπορικό προϊόν και όπου είναι υπερβολικά δαπανηρό να παραχθούν και να χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς επίδειξης και έγκρισης. Στην περίπτωση μεταγενέστερης εμπορικής χρήσης σχεδίων επίδειξης ή πιλοτικών σχεδίων, τυχόν έσοδα από τέτοια χρήση πρέπει να αφαιρεθούν από το επιλέξιμο κόστος.

- για τις επιχειρήσεις στην υποενότητα 6.1.1
- για τους ερευνητικούς φορείς στην υποενότητα 0.
- για τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς στην υποενότητα 6.1.3

6.1.1 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς επιχειρήσεις

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης ανά κατηγορία έρευνας και ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, και τον αριθμό και το είδος των συνεργαζόμενων φορέων παρουσιάζεται στον πίνακα 4:

Κατηγορία Έρευνας	Μικρές επιχ/σεις	Μεσαίες επιχ/σεις	Μεγάλες επιχ/σεις
Βασική Έρευνα	έως 100%	έως 100%	έως 100%
Βιομηχανική Έρευνα	έως 70%	έως 60%	έως 50%
<p>Βιομηχανική Έρευνα, εφόσον καλύπτεται μία από τις τρεις παρακάτω προϋποθέσεις:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το σχέδιο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ δυο τουλάχιστον ανεξάρτητων μεταξύ τους επιχειρήσεων και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) καμία μεμονωμένη επιχείρηση δε φέρει πάνω από το 70% των επιλέξιμων δαπανών του σχεδίου συνεργασίας, και β) το σχέδιο περιλαμβάνει συνεργασία με τουλάχιστον μια ΜμΕ ή διεξάγεται σε δυο, τουλάχιστον, διαφορετικά κράτη-μέλη, ή 2. Το σχέδιο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ μιας επιχείρησης και ενός ερευνητικού φορέα και πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ο ερευνητικός φορέας αναλαμβάνει τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών, και β) ο ερευνητικός φορέας έχει το δικαίωμα να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα του ερευνητικού σχεδίου στο βαθμό που απορρέουν από την έρευνα που διεξήγαγε ο ίδιος, ή 3. τα αποτελέσματα του σχεδίου διαδίδονται ευρέως μέσω τεχνικών και επιστημονικών διαλέξεων ή μέσω της δημοσίευσής τους σε επιστημονικά και τεχνικά περιοδικά ή διατίθενται σε αρχεία αποθήκευσης με ελεύθερη πρόσβαση (βάσεις δεδομένων οι οποίες προσφέρουν σε όλους πρόσβαση σε ανεπεξέργαστα ερευνητικά δεδομένα) ή μέσω δωρεάν λογισμικού ανοικτής πηγής <p>Προσοχή: σημειώνεται ότι για τις προϋποθέσεις 1 και 2, η υπερβολαβία δε θεωρείται πραγματική συνεργασία.</p>	έως 80%	έως 75%	έως 65%

Η πειραματική παραγωγή και δοκιμή των προϊόντων, των διαδικασιών και των υπηρεσιών είναι επίσης επιλέξιμη, εφόσον δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να μεταποιηθούν για χρήσεις βιομηχανικές εφαρμογές ή εμπορία.

Η πειραματική ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει τις συνήθεις ή περιοδικές αλλαγές που πραγματοποιούνται σε προϊόντα, γραμμές παραγωγής, διεργασίες μεταποίησης, υπάρχουσες υπηρεσίες και άλλες δραστηριότητες σε εξέλιξη, ακόμη και αν οι αλλαγές αυτές αποτελούν, ενδεχομένως, βελτιώσεις.

Πειραματική Ανάπτυξη	έως 45%	έως 35%	έως 25%
Πειραματική Ανάπτυξη , εφόσον καλύπτονται οι προϋποθέσεις 1 ή 2 του αυξημένου ύψους ενίσχυσης βιομηχανικής έρευνας (βλ. ανωτέρω).	έως 60%	έως 50%	έως 40%

Πίνακας 4: Εντάσεις ενίσχυσης για δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης

6.1.2 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης προς ερευνητικούς φορείς

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης προς τους ερευνητικούς φορείς μπορεί να ανέλθει σε 100% των επιλέξιμων δαπανών για κάθε είδος ενισχυόμενης δραστηριότητας, εφόσον προκύπτει από το υποβαλλόμενο έργο ότι αφενός η ενισχυόμενη δραστηριότητα εμπίπτει στις συνήθεις πρωτογενείς δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα οι οποίες δεν αποτελούν *οικονομική δραστηριότητα* και αφετέρου τα αποτελέσματα του ενισχυόμενου σχεδίου μπορούν να διαδοθούν ευρέως, και τυχόν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τη δραστηριότητα του ερευνητικού φορέα ανήκουν αποκλειστικά σε αυτόν, ή ακόμη και αν παρέχονται τα αποτελέσματα στη συνεργαζόμενη επιχείρηση, από την αξιοποίησή τους δεν παράγονται ωστόσο άμεσα εμπορικά προϊόντα και οφέλη στην επιχείρηση. Το ίδιο ισχύει αν τα έσοδα από οικονομικές δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα όπως έσοδα από παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης, δημιουργίας τεχνοβλαστών και άλλων μορφών αξιοποίησης της παραγόμενης γνώσης, επανεπενδύονται στις πρωτογενείς δραστηριότητες του ερευνητικού φορέα.

- Ο ερευνητικός φορέας, εφόσον προκύπτουν άμεσα οικονομικά και εμπορικά οφέλη από τη συνεργασία με μια επιχείρηση, λαμβάνει από την επωφελούμενη επιχείρηση αμοιβή αντίστοιχη προς την τιμή της αγοράς για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τη δική του δραστηριότητα στο πλαίσιο του ενισχυόμενου έργου και τα οποία μεταβιβάζει στις επιχειρήσεις, εφόσον προκύπτουν.

Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή αν το έργο που υλοποιείται από τους ερευνητικούς φορείς θεωρείται ως οικονομική δραστηριότητα και δεν εμπίπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, τότε οι ερευνητικοί φορείς θα μπορούν να επιδοτηθούν με ανώτατη ένταση ενίσχυσης ίση με αυτήν των επιχειρήσεων ανάλογα με το είδος της ενισχυόμενης δραστηριότητας, όπως περιγράφεται στις προηγούμενες υποενότητες. Συγκεκριμένα, ο ερευνητικός φορέας θα ενισχύεται κατ' ανώτατο με βάση το ποσοστό που προβλέπεται για το είδος της επιχείρησης (μικρή, μεσαία ή μεγάλη), η οποία ωφελείται από τα αποτελέσματα της δραστηριότητάς του ή/και από το είδος της έρευνας ή/και από το σταθμισμένο μέσο όρο αυτών. Το υπόλοιπο ποσοστό του προϋπολογισμού του έργου (ιδία συμμετοχή) θα καλύπτεται από ίδιους πόρους ή από πόρους συνεργαζόμενων επιχειρήσεων.

Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το τι συνιστά οικονομική και μη οικονομική δραστηριότητα και με την άμεση ή έμμεση χρηματοδότησή της, οι ενδιαφερόμενοι παραπέμπονται στο Στοιχείο 3 του Κοινοτικού Πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την Έρευνα, την Ανάπτυξη και την Καινοτομία (Ανακοίνωση της Επιτροπής 2006/C 323/01), καθώς και στη σχετική γνωμοδότηση της Μονάδας Κρατικών ενισχύσεων (MoKE) του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, που έγινε μετά από ερώτημα της ΓΓΕΤ (Α.Π. MoKE 525/5-3-2009).

6.1.3 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης από τεχνολογικούς και λοιπούς φορείς.

Οι τεχνολογικοί φορείς της ΓΓΕΤ θα χρηματοδοτούνται ανάλογα με το καθεστώς τους, δηλαδή, αν είναι επιχειρήσεις σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.1, ενώ αν είναι ερευνητικοί φορείς, με βάση όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.2.

Η ενίσχυση για τους λοιπούς φορείς, όπως δημόσιες υπηρεσίες, ΝΠΔΔ, οργανισμοί τοπικής και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης¹², αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, σωματεία, σύνδεσμοι, ενώσεις κλπ, θα κυμαίνεται από 50% έως 100% ανάλογα με την περίπτωση και το είδος της δραστηριότητας σε όσους φορείς εμπίπτουν στους περιορισμούς των κρατικών ενισχύσεων¹³. Επισημαίνεται ότι η συμμετοχή των λοιπών φορέων δεν πρέπει να ξεπερνά το 3% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει α/για τα δημόσια Νοσοκομεία και τα κέντρα αυτών, όταν συμμετέχουν σε έργα των τομέων της Υγείας, Βιοτεχνολογίας, Νανοτεχνολογίας, ΤΠΕ, β/ για τα μουσεία όταν συμμετέχουν σε έργα των τομέων 6.2 (Ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς) γ/ για τους φορείς του άρθρου 12 του Νόμου 3297/23.12.2004.

6.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας

Οι ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας αφορούν στη χρηματοδότηση τεχνικών μελετών σκοπιμότητας για την προετοιμασία βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης.

Η ανώτατη ένταση της ενίσχυσης ανά είδος φορέα είναι η εξής:

- για ΜμΕ, το 75% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και το 50% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης,
- για μεγάλες επιχειρήσεις, το 65% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων βιομηχανικής έρευνας και το 40% των επιλέξιμων δαπανών για μελέτες για την προετοιμασία δραστηριοτήτων πειραματικής ανάπτυξης.
- Για ερευνητικούς, δημόσιους και λοιπούς φορείς, εφόσον πρόκειται για μη οικονομικές δραστηριότητες, έως 100%. Για οικονομικές δραστηριότητες ισχύουν τα ποσοστά των επιχειρήσεων.

6.3 Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ¹⁴

Οι ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας αφορούν σε δαπάνες των ΜμΕ, που συνδέονται με την απόκτηση και επικύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας, ή και των δημόσιων ερευνητικών κλπ φορέων.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να είναι ίση με εκείνη για ενισχύσεις σε σχέδια έρευνας και ανάπτυξης (Ενότητα 6.1.1), σχετικά με τις ερευνητικές δραστηριότητες που καταρχήν οδήγησαν στη σύσταση των υπόψη δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

¹² Σημειώνεται ότι οι αναπτυξιακές εταιρείες θεωρούνται επιχειρήσεις και ισχύουν όσα αναφέρονται στην ενότητα 6.1.1

¹³ Για τους δημόσιους φορείς, περιλαμβανομένων των δημόσιων νοσοκομείων και τους φορείς του άρθρου 12 του νόμου 3297/23.12.2004 που ανήκουν σε αυτή τη κατηγορία, το ποσοστό ενίσχυσης για μη οικονομικές δραστηριότητες, μπορεί να ανέλθει και στο 100%.

¹⁴ Πέραν των ΜμΕ, οι συγκεκριμένες ενισχύσεις αφορούν και στους Ερευνητικούς Φορείς εφόσον στο πλαίσιο της υποβληθείσας πρότασης δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα με βάση την ανάλυση της παραγράφου 6.1.2

6.4 Σώρευση ενισχύσεων

Για την πιθανή σωρευση ενισχύσεων σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο ισχύουν τα όσα προβλέπονται στο Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 800/2008. Για κάθε ενισχυόμενο σχέδιο/δραστηριότητα θα λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των δημόσιων μέτρων στήριξής του, ανεξάρτητα από το αν η στήριξη αυτή χρηματοδοτείται από τοπικές, περιφερειακές, εθνικές ή κοινοτικές πηγές. Πιο συγκεκριμένα:

- Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας δράσης μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις απαλλάσσονται βάσει του Κανονισμού εφόσον τα εν λόγω μέτρα ενίσχυσης αφορούν διαφορετικές προσδιορίσιμες επιλέξιμες δαπάνες.
- Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας δράσης μπορούν να σωρευθούν με άλλες ενισχύσεις που απαλλάσσονται δυνάμει του Κανονισμού ή ενισχύσεις de minimis (που πληρούν τις προϋποθέσεις οι οποίες καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1998/2006) ή με άλλη κοινοτική χρηματοδότηση που αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες – μερικώς ή πλήρως επικαλυπτόμενες –, μόνο εφόσον η σωρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της ανώτατης έντασης ή του ανώτατου ποσού ενίσχυσης που ισχύει για τις ενισχύσεις αυτές βάσει του Κανονισμού.

Για επιπλέον προβλέψεις, οι οποίες αφορούν σωρευση των ενισχύσεων που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας δράσης με ενισχύσεις υπέρ εργαζομένων με αναπηρία, ενισχύσεις με τη μορφή επιχειρηματικού κεφαλαίου ή ενισχύσεις για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις, οι ενδιαφερόμενοι παραπέμπονται στο Άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 800/2008.

7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Στην Ενότητα αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά οι κατηγορίες δαπανών που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση στο πλαίσιο της δράσης.

Λεπτομέρειες για το χρόνο πραγματοποίησης των δαπανών, την παρακολούθηση των δαπανών σε λογιστικό επίπεδο, καθώς και για τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις επιλεξιμότητας και τα παραστατικά που απαιτούνται για κάθε είδος δαπάνης δίδονται αναλυτικά στην Ενότητα 11 (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ).

Οι δαπάνες όλων των κατηγοριών θεωρούνται επιλέξιμες για τα εγκεκριμένα έργα εφόσον προκύπτουν άμεσα από την υλοποίηση του έργου και πληρούν τις προϋποθέσεις που προσδιορίζονται στην παρούσα Ενότητα και στην Ενότητα 11.

Ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη μόνον εφόσον βαρύνει πραγματικά και οριστικά το δικαιούχο (αυτό ισχύει μόνο για τους ερευνητικούς φορείς). Ο ΦΠΑ δεν είναι επιλέξιμος για τις επιχειρήσεις. Ειδικότερα, δεν είναι επιλέξιμος ο ΦΠΑ του δικαιούχου εφόσον αυτός έχει με οποιονδήποτε τρόπο έσοδα υπαγόμενα σε ΦΠΑ, σύμφωνα με το καθεστώς που έχει υπαχθεί στη μερίδα ΦΠΑ στην αρμόδια ΔΟΥ. Επίσης δεν είναι επιλέξιμος ο ΦΠΑ δικαιούχου που υπόκειται σε καθεστώς κατ' αποκοπήν φόρου ή ποσοστού έκπτωσης.

Η ένταση ενίσχυσης ενός δικαιούχου για κάθε είδος δραστηριότητας (π.χ. σχέδια έρευνας και ανάπτυξης, βλ. Ενότητα 6) είναι ίση για όλες τις κατηγορίες δαπάνης που συμπεριλαμβάνει η δραστηριότητα. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου (εφόσον υπάρχει) επιμερίζεται επίσης σε όλες τις κατηγορίες δαπάνης με ίσο ποσοστό.

7.1 Ενισχύσεις για σχέδια έρευνας και ανάπτυξης, περιλαμβανομένης της πειραματικής ανάπτυξης

α) Δαπάνες προσωπικού

Οι δαπάνες αυτές αφορούν αμοιβές ερευνητών, τεχνικών και άλλου υποστηρικτικού και διοικητικού προσωπικού στο βαθμό που απασχολούνται στο ενισχυόμενο σχέδιο. Τα μέλη της ομάδας έργου δηλώνονται ονομαστικά και κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες (έμπειροι ερευνητές, απλοί ερευνητές και προσωπικό υποστήριξης), βλ. λεπτομέρειες στην υποενότητα 11.3.

Διευκρινίζεται ότι επιλέξιμες στην κατηγορία αυτή είναι μόνον οι αμοιβές προσωπικού επιχειρήσεων και άλλων φορέων με συμβάσεις εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου, οι αμοιβές μελών ΔΕΠ και ερευνητών των ερευνητικών κέντρων/ινστιτούτων, καθώς και οι αμοιβές των μετόχων επιχειρήσεων, αναλόγως του παραστατικού πληρωμής τους¹⁵. Οποιαδήποτε άλλη μορφή αμοιβής, και ειδικότερα οι αμοιβές που καταβάλλονται βάσει συμβάσεων έργου, θα πρέπει να δηλώνονται στην κατηγορία δαπανών «Έρευνα επί συμβάσει» (βλ. κατωτέρω περ. ε).

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού της κατηγορίας δαπανών προσωπικού λαμβάνεται υπόψη ο ετήσιος μέσος όρος αμοιβών των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο (μεικτές αμοιβές εργαζομένου, εργοδοτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, δώρα εορτών και επίδομα αδείας). Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό χρόνο (ανθρωπομήνες) που αυτός απασχολείται σε άμεση παροχή εργασίας στο πλαίσιο του έργου.

Οι αμοιβές των μόνιμων ερευνητών των ΑΕΙ και των Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων πρέπει να είναι σύμφωνες με το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει για τον φορέα στον οποίο υπάγονται. Διευκρινίζεται ότι δεν είναι επιλέξιμες οι τακτικές αποδοχές του μόνιμου προσωπικού των ΑΕΙ, ερευνητικών ινστιτούτων, δημόσιων υπηρεσιών και οργανισμών κτλ., παρά μόνο επιμίσθια ή υπερωρίες που δεν καλύπτονται από τον τακτικό προϋπολογισμό.

β) Δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό

Δαπάνες για όργανα και εξοπλισμό, στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο. Αν τέτοια όργανα και εξοπλισμός δε χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρήσιμου βίου τους για ερευνητικό σχέδιο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης¹⁶ που αντιστοιχούν στη διάρκεια του επενδυτικού σχεδίου και οι οποίες υπολογίζονται με βάση κοινώς αποδεκτή λογιστική πρακτική.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι δαπάνες αγοράς λογισμικού.

γ) Δαπάνες για κτίρια

Δαπάνες για κτίρια στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το ερευνητικό σχέδιο. Σχετικά με τα κτίρια, είναι επιλέξιμο μόνον το κόστος της απόσβεσης που αντιστοιχεί στη διάρκεια του ερευνητικού σχεδίου και υπολογίζεται με βάση κοινώς παραδεκτή λογιστική πρακτική. Στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται και δαπάνες διαμόρφωσης χώρων και στοιχειωδών υποδομών για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία, όπου αυτές απουσιάζουν πλήρως.

¹⁵ Σε περίπτωση έκδοσης δελτίου παροχής υπηρεσιών ή απόδειξης δαπάνης, οι αμοιβές των μετόχων θα πρέπει να δηλώνονται στην κατηγορία δαπανών «Έρευνα επί συμβάσει» (βλ. κατωτέρω περ. ε).

¹⁶ Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση των δημόσιων ερευνητικών φορέων (ΑΕΙ, Ε&Τ κέντρα) που οι δραστηριότητες τους στο έργο θεωρούνται μη οικονομικές (βλέπε ενότητα 6.1.2), είναι επιλέξιμη η αγορά του εξοπλισμού (όχι μόνο η απόσβεση). Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση δαπανών για κτίρια.

δ) Δαπάνες για αγορά τεχνολογίας – τεχνογνωσίας

Δαπάνες για τεχνικές γνώσεις, τεχνολογίες, διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή εκχωρήθηκαν από εξωτερικές πηγές στην τιμή της αγοράς, εφόσον η πράξη πραγματοποιήθηκε υπό συνθήκες ανταγωνισμού και δεν υπάρχει στοιχείο αθέμιτης σύμπραξης. Η τεχνολογία-τεχνογνωσία μπορεί να προέρχεται από φορείς της Ελλάδας ή/και του εξωτερικού και υπό προϋποθέσεις από τους εταίρους και συγκεκριμένα α/ στην αρχή του έργου, εφόσον χρησιμοποιείται ως βάση για την υλοποίηση του έργου ή β/στο τέλος, εφόσον πρόκειται για αγορά τεχνογνωσίας που παρήχθη από το έργο και θα παραχθεί για αποκλειστική/μερική χρήση από παραγωγικό φορέα, μέλος της σύμπραξης. Το τελευταίο θα είναι επιλέξιμο εφόσον τεκμηριώνεται από τα αποτελέσματα του έργου και προβλέπεται στα ορόσημα (milestones).

ε) Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει (από φυσικά και νομικά πρόσωπα)

Πρόκειται για δαπάνες για αμοιβές βάσει σύμβασης έργου, υπεργολαβίες, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες, οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως εξής:

1. Έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα / Υπεργολαβία

Δαπάνες για ανάθεση εκτέλεσης έργου σε νομικά πρόσωπα (υπεργολαβίες). Οι δαπάνες αυτές αφορούν αποκλειστικά στην ερευνητική δραστηριότητα, καθώς δεν επιτρέπεται η εκχώρηση της διαχείρισης του ενισχυόμενου σχεδίου ή τμήματός του σε τρίτους από οποιονδήποτε δικαιούχο. Στην κατηγορία αυτή είναι επιλέξιμη η υπεργολαβική ανάθεση και σε φορείς εκτός Ελλάδας, εφόσον οι παρεχόμενες υπηρεσίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τους σκοπούς του ερευνητικού σχεδίου και δεν παρέχονται ή δεν μπορούν να παρασχεθούν με την απαιτούμενη ποιότητα ή με εύλογο κόστος από αντίστοιχους φορείς στην ελληνική επικράτεια. Σημειώνεται ότι το σύνολο του προϋπολογισμού αυτής της κατηγορίας δαπάνης (για όλους του δικαιούχους αθροιστικά) δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% του συνολικού προϋπολογισμού του ενισχυόμενου σχεδίου.

2. Έρευνα επί συμβάσει από φυσικά πρόσωπα

Δαπάνες για αμοιβές βάσει σύμβασης έργου και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν τόσο οι δαπάνες που αφορούν συμβάσεις ανάθεσης έργου σε μεταπτυχιακούς ερευνητές, μεταπτυχιακούς φοιτητές, υποψήφιους διδάκτορες ή και μεταδιδακτορικούς ερευνητές των ερευνητικών φορέων (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, Ινστιτούτα, ΤΕΙ), όσο και συμβάσεις ανάθεσης έργου από τις επιχειρήσεις.

Επισημαίνεται ότι δεν επιτρέπεται να δηλωθεί ως εργολήπτης/υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης από την Ελλάδα ή το εξωτερικό ή φυσικό πρόσωπο που δηλώνεται ως μέλος της ομάδας έργου.

Δεδομένου του χαρακτήρα της δράσης «Συνεργασία», για τις κατηγορίες δαπανών «Δαπάνες για αγορά τεχνολογίας – τεχνογνωσίας» και «Δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει από νομικά πρόσωπα» απαιτείται:

- αναλυτική τεκμηρίωση της ανάγκης για την πραγματοποίηση των συγκεκριμένων τμημάτων της έρευνας από τρίτους ή για την προμήθεια της σχετικής τεχνογνωσίας από εξωτερικές πηγές
- ονομαστική αναφορά των υπεργολάβων/προμηθευτών που είναι νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις, ερευνητικοί φορείς, ιδρύματα κάθε είδους κλπ), ήδη από την υποβολή της πρότασης του προς ενίσχυση σχεδίου.

- τεκμηρίωση ότι το κόστος της τεχνολογίας τεχνογνωσίας έγινε στην τιμή της αγοράς και δεν υπάρχει αθέμιτη σύμπραξη
- τεκμηρίωση της υπεργολαβικής ανάθεσης σε φορέα του Εξωτερικού
- τεκμηρίωση της αγοράς τεχνογνωσίας από εταίρο (Ελλάδα ή εξωτερικό)

στ) Συμπληρωματικές δαπάνες

Δαπάνες που αφορούν κατά κύριο λόγο σε μετακινήσεις, δράσεις δημοσιότητας/προβολής του έργου και διάχυσης των αποτελεσμάτων του. Περιλαμβάνονται επίσης δαπάνες δικτύωσης και άλλα γενικότερα έξοδα που οφείλονται άμεσα στο ερευνητικό σχέδιο και δεν εμπίπτουν σε κάποια από τις άλλες κατηγορίες δαπανών.

Τα έξοδα μετακινήσεων υπολογίζονται σύμφωνα με τους κοινά αποδεκτούς λογιστικούς κανόνες και πρακτικές. Αφορούν εισιτήρια, έξοδα διαμονής, έξοδα μετακίνησης (συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες για τη βενζίνη για μετακινήσεις με ίδια οχήματα, έξοδα διοδίων και σχετικές δαπάνες).

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων και οι δαπάνες πάρκινγκ, εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή.

ζ) Δαπάνες αναλωσίμων

Δαπάνες που συμπεριλαμβάνουν το κόστος υλικών, εφοδίων και παρόμοιων προϊόντων που είναι άμεσο αποτέλεσμα της ερευνητικής δραστηριότητας.

Σημείωση: Επισημαίνεται ότι στις ανωτέρω κατηγορίες δαπανών πρέπει να προβλεφθεί και να συμπεριληφθεί και το κόστος που οφείλεται στις ενέργειες συντονισμού του έργου (συντονισμός εταίρων, προετοιμασία και υποβολή των απαραίτητων εκθέσεων για το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου κλπ). Το κόστος αυτό αναμένεται να επιβαρύνει ιδιαίτερα τους φορείς που θα αναλάβουν διαχειριστικό φόρτο (συντονιστής φορέας, επιστημονικός υπεύθυνος, υπεύθυνος Ενότητας Εργασίας). Οι δαπάνες αυτές δεν θα πρέπει να ξεπερνούν το 5% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου για τα συνεργατικά έργα της Πράξης I και το 7% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου για τα συνεργατικά έργα της Πράξης II.

7.2 Ενισχύσεις για μελέτες τεχνικής σκοπιμότητας

Στην περίπτωση αυτή, επιλέξιμες είναι οι δαπάνες διεξαγωγής της μελέτης.

7.3 Ενισχύσεις για δαπάνες δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας για ΜμΕ

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

- όλες οι δαπάνες που προηγούνται της απονομής του δικαιώματος στο πλαίσιο της αρχικής έννομης τάξης, περιλαμβανομένων των δαπανών κατάρτισης, υποβολής και διεκπεραίωσης της αίτησης, καθώς και των δαπανών ανανέωσης της αίτησης πριν από την παραχώρηση του δικαιώματος
- οι δαπάνες μετάφρασης και άλλες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απονομή ή την κατοχύρωση του δικαιώματος σε άλλες έννομες τάξεις
- οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την υπεράσπιση της ισχύος του δικαιώματος κατά την επίσημη διεκπεραίωση της αίτησης και την ενδεχόμενη διαδικασία εναντίωσης, έστω και αν οι εν λόγω δαπάνες ανακύπτουν μετά την απονομή του δικαιώματος.

7.4 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Τονίζεται ότι **δε θεωρούνται επιλέξιμα**, μεταξύ άλλων, τα παρακάτω είδη δαπανών:

- δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου σχεδίου αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων, ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες
- οποιοδήποτε κέρδος
- ανώφελες, υπερβολικές ή υπέρμετρες δαπάνες
- δαπάνες διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων
- οποιοσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημίες ή υποχρεώσεις
- οι τόκοι ή η απόδοση του χρησιμοποιηθέντος κεφαλαίου
- αβάσιμα χρέη
- δαπάνες ψυχαγωγίας
- δαπάνες που αφορούν άλλα έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί από τρίτους
- ο ΦΠΑ, εφόσον μπορεί να ανακτηθεί ή συμψηφιστεί με οποιονδήποτε τρόπο

Περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με την επιλεξιμότητα των δαπανών παρέχονται στο κεφάλαιο Ε, άρθρα 19 έως 38 της υπ' αριθ. 14053/ΕΥΣ1749/27.03.2009 «Υπουργικής Απόφασης συστήματος διαχείρισης» (ΦΕΚ 540 Α').

8. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις ενίσχυσης/χρηματοδότησης υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση του ειδικού εντύπου που παρέχεται για το σκοπό αυτό σε ψηφιακή μορφή στο δικτυακό τόπο της ΓΓΕΤ (<http://www.gsrt.gr>) και συνοδεύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία αναφέρονται στη συνέχεια .

Η υποβολή πρότασης στην ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ γίνεται με ευθύνη του Συντονιστή, ο οποίος πρέπει να μεριμνήσει για τη συμπλήρωση του εντύπου υποβολής, τη συγκέντρωση όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών και την έγκαιρη κατάθεση/αποστολή τους στη ΓΓΕΤ / ΕΥΣΕΔ - ΕΤΑΚ.

Οι προτάσεις των ενδιαφερομένων μπορούν να υποβάλλονται καθημερινά στη ΓΓΕΤ για όσο διάστημα διαρκεί η εκάστοτε προκήρυξη. Σε περίπτωση ταχυδρομικής αποστολής ή παράδοσης με εταιρεία ταχυμεταφορών η πρόταση θα πρέπει να έχει παραδοθεί στη ΓΓΕΤ / ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η προκήρυξη. Η ημερομηνία υποβολής πρότασης καθορίζεται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που θα αποδοθεί στο σχετικό εισερχόμενο έγγραφο.

Οι προτάσεις υποβάλλονται έως **16/10/09** (καταληκτική ημερομηνία) στην εξής διεύθυνση :

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Μεσογείων 14-18 , 115 27 ΑΘΗΝΑ

8.1 Περιεχόμενο προτάσεων

Όλες οι προτάσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με τους γενικούς στόχους του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας, όπως

αυτό υλοποιείται μέσω των επιμέρους Ε. Π. του ΕΣΠΑ 2007-13 και ειδικότερα μέσω του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα-ΕΠΑΝ II» και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (των περιφερειών σε μετάβαση), όπως διατυπώνονται στην Ενότητα 2 του παρόντος, καθώς και με τους επιμέρους στόχους και όρους της προκήρυξης, όπως αναφέρονται στις ενότητες 1,2,5.

Στο τυποποιημένο έντυπο υποβολής πρότασης συμπληρώνονται οι εξής πληροφορίες:

- **Στοιχεία των συμμετεχόντων στην πρόταση φορέων:** Για τις επιχειρήσεις: α) Οργανωτική και χρηματο-οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, σύντομο ιστορικό της εξέλιξής της, περιγραφή των δραστηριοτήτων της, παραγόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, εξαγωγικές επιδόσεις, παραγωγικά μέσα για έρευνα (προσωπικό, εξοπλισμός και κονδύλια), εμπορική οργάνωση, απασχολούμενο προσωπικό, κατά ειδικότητα και εκπαιδευτικό επίπεδο, β) σύντομη ανάλυση της σημερινής τεχνολογικής και εμπορικής θέσης της επιχείρησης, των προβλημάτων που οδηγούν στην ανάγκη διενέργειας της προτεινόμενης έρευνας, των ενεργειών και των δαπανών που έχουν ήδη αναληφθεί από την επιχείρηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που οδηγούν στην ανάγκη υλοποίησης του προτεινόμενου έργου. Για τους ερευνητικούς φορείς: στοιχεία ταυτότητας, στοιχεία για το πεδίο των ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων τους, το ανθρώπινο δυναμικό και την υπάρχουσα υποδομή γενικότερα, Για τους λοιπούς φορείς: στοιχεία ταυτότητας, το πεδίο δραστηριοτήτων, το ανθρώπινο δυναμικό και οικονομικά στοιχεία, όπου απαιτούνται. Ειδικότερα, για τα φυσικά πρόσωπα, απαιτούνται στοιχεία για την εμπειρία, και το πεδίο δραστηριοτήτων τους. Γενικότερα θα πρέπει να τεκμηριώνεται ποιος είναι ο ρόλος του καθενός και πως αλληλοσυμπληρώνονται για την υλοποίηση του έργου. Επίσης, παροχή στοιχείων για τον υπερβολάβο και τεκμηρίωση της αναγκαιότητας συμμετοχής του στο έργο.
- **Αντικείμενο και στόχοι του προτεινόμενου έργου, περιγραφή της προτεινόμενης μεθοδολογίας** και του πλάνου εργασίας, διαιρεμένο σε ενότητες εργασίας, οι οποίες θα πρέπει να ακολουθούν τις λογικές φάσεις υλοποίησης ενός έργου, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και παραδοτέα, το προσωπικό και ο εξοπλισμός που θα απαιτηθούν, το κόστος συνολικά και ανά δικαιούχο, καθώς και η τεκμηρίωση της αναγκαιότητας υλοποίησης του έργου. Απαιτείται επίσης περιγραφή της συνολικής στρατηγικής του πλάνου εργασίας και ο συνολικός σχεδιασμός σε σχέση με την σειρά υλοποίησης των διάφορων ενοτήτων εργασίας, καθώς και κατάλογος παραδοτέων, κατάλογος με ορόσημα/σημεία ελέγχου (milestones), στοιχεία του απασχολούμενου προσωπικού (σύνολο ανθρωπομηνών στη συνολική διάρκεια του έργου) για κάθε ενότητα εργασίας και για κάθε εταίρο. Για κάθε ενότητα εργασίας θα ορίζεται το είδος της έρευνας/δραστηριότητας¹⁷, ο αριθμός των συμμετεχόντων/δικαιούχων, η συμμετοχή του καθενός στην ολοκλήρωση της Ενότητας, επιμερισμένη ανά παραδοτέο, οι στόχοι, τα υπάρχοντα δεδομένα και η περιγραφή των εργασιών, ενδεχομένως καταναμημένες σε επιμέρους κατηγορίες θεμάτων, η έναρξη και η λήξη, τα αποτελέσματα και αναμενόμενα παραδοτέα συνολικά και ανά δικαιούχο, ο επιμερισμός του κόστους μεταξύ των δικαιούχων. Επίσης, ορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο εκ των συμμετεχόντων φορέων στην αντίστοιχη ενότητα εργασίας, ως επικεφαλής της κάθε ενότητας εργασίας.
- **Τρόποι οικονομικής και εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου**, απαιτούμενοι πόροι για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και ενδεχομένη κατοχύρωση αυτών με διπλώματα ευρεσιτεχνίας, ή/και στοιχεία σχετικά με την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων για την αντιμετώπιση κοινωνικών και λοιπών αναγκών, τους **τρόπους διάχυσης/διάδοσης** των αποτελεσμάτων ή/και τους λόγους που επιβάλλουν την παροχή της υπηρεσίας, καθώς και για το μέγεθος της αγοράς και το πλήθος των ωφελομένων. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να αναφέρονται συνολικά, αλλά και ανά δικαιούχο.
- **Χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης, χρηματοδότηση, προϋπολογισμός** του έργου και κατανομή αυτού στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών και ανά δικαιούχο/συμμετέχοντα.

¹⁷ Για κάθε Ενότητα Εργασίας δηλώνεται μόνο ένα τέτοιο είδος έρευνας /δραστηριότητας.

- Ενδεικτικός κατάλογος συναντήσεων και μετακινήσεων, περιλαμβανομένων των μετακινήσεων μεταξύ των εταίρων, συντονιστή, υπευθύνων ενοτήτων εργασίας, συντονιστικής ομάδας, τοποθεσία, συμμετέχοντες, φύση της συνάντησης, αναμενόμενη ημερομηνία και διάρκεια
- **Αναμενόμενα αποτελέσματα** στους συμμετέχοντες/δικαιούχους και στην οικονομία ή/και κοινωνία γενικότερα (χρήση δεικτών) σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα
- Ο,τιδήποτε άλλο κρίνεται σκόπιμο, ανάλογα με τη φύση, τους σκοπούς και τους στόχους του αντίστοιχου έργου ή πράξης, περιλαμβανομένης της **διεθνούς συνεργασίας** (εφόσον υπάρξει).

Στην περιγραφή της πρότασης θα πρέπει να τεκμηριώνεται η καινοτομία των μεθοδολογιών και τεχνικών που επιλέγονται για την υλοποίηση του έργου, η πρόοδος στην τρέχουσα τεχνολογική στάθμιση και παράλληλα η σχετική εμπειρία. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην **περιγραφή της μεθοδολογίας εκτέλεσης, στο βαθμό καινοτομίας/πρωτοτυπίας**, καθώς και στη **σαφήνεια του τελικού παραδοτέου** του προτεινόμενου σχεδίου. Δεδομένου ότι το ύψος της ενίσχυσης συνδέεται με το είδος της έρευνας, τον τύπο της δραστηριότητας, το είδος του δικαιούχου και τον τρόπο αξιοποίησης/διάχυσης/διάδοσης των αποτελεσμάτων, τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να παρουσιάζονται με σαφήνεια στην πρόταση συνολικά, αλλά και ανά ενότητα εργασίας και συμμετέχοντα/δικαιούχο.

Το έντυπο συμπληρώνεται με ευθύνη της σύμπραξης, η οποία αποφασίζει για την έκταση του κειμένου της πρότασης κατά την κρίση της. Οι προτάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν όλα εκείνα τα στοιχεία που κατά την γνώμη των επιστημονικών υπεύθυνων πρέπει να διαθέτουν τα μέλη των επιτροπών για την καλύτερη αξιολόγηση των προτάσεων. Οι επιτροπές θα αξιολογήσουν τις προτάσεις με βάση τα στοιχεία που θα τους δοθούν χωρίς να ζητήσουν συμπληρωματικά στοιχεία ή διευκρινίσεις σε περίπτωση που υπάρχουν ελλείψεις ή ασάφειες.

Για κάθε πρόταση ορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο ως Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος μπορεί να προέρχεται από οποιοδήποτε φορέα συμμετέχει στην σύμπραξη, αρκεί να ανήκει στο τακτικό προσωπικό του φορέα (όχι εξωτερικός συνεργάτης). Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής και τεχνικής πλευράς, για την αρτιότητα της υλοποίησης του ερευνητικού σχεδίου και για την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. Στο έργο του αυτό ο Ε. Υ. συνεργάζεται με τους επικεφαλής των ενοτήτων εργασίας. Κατά συνέπεια, ο Επιστημονικός Υπεύθυνος απαιτείται να έχει πολυετή εμπειρία στην επίβλεψη και το συντονισμό πολυεπιστημονικών ερευνητικών έργων καθώς και εις βάθος γνώση της θεματικής περιοχής του έργου.

8.2 Απαραίτητα δικαιολογητικά

Οι προτάσεις υποβάλλονται στη ΓΓΕΤ / ΕΥΣΕΔ - ΕΤΑΚ τόσο σε έντυπη μορφή (απαιτείται ένα πρωτότυπο και ένα αντίγραφο) όσο και σε ψηφιακή μορφή (απαιτούνται 2 αντίγραφα σε CD ή αντίστοιχο μέσο), σύμφωνα με το **ειδικό έντυπο υποβολής προτάσεων**. Επισημαίνεται ότι: α/ για την Πράξη I, οι προτάσεις υποβάλλονται στα ελληνικά, στη βάση ειδικών εντύπων διαμορφωμένων στα ελληνικά και θα συνοδεύονται από συνοπτική παρουσίαση στα αγγλικά β/ για την Πράξη II, οι προτάσεις υποβάλλονται στα αγγλικά (πλήρης πρόταση) στη βάση αντίστοιχων ειδικών εντύπων και θα συνοδεύονται από συνοπτική παρουσίαση στα ελληνικά. Η αξιολόγηση των προτάσεων της Πράξης II θα γίνεται από το αγγλικό κείμενο.

Οι προτάσεις θα συνοδεύονται από:

1. Ισολογισμούς των τριών τελευταίων ετών των παραγωγικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην πρόταση (ή ισοδύναμα οικονομικά στοιχεία). Για επιχειρήσεις με λιγότερα από τρία έτη λειτουργίας θα προσκομίζονται οι ισολογισμοί των αντίστοιχων ετών. Δεν απαιτείται στις νεοϊδρυθέσες επιχειρήσεις που δεν έχουν ολοκληρώσει διαχειριστική χρήση. Στη περίπτωση βέβαια θα παρουσιάζονται στη πρόταση σχετικά

στοιχεία που θα απεικονίζουν με τον επαρκέστερο δυνατό τρόπο την οικονομική τους κατάσταση.

2. Βιογραφικά σημειώματα των μελών της ομάδας έργου ανά συμπράττοντα φορέα.
3. Κατάλογο ερευνητικών προγραμμάτων και σχετικών με το αντικείμενο της πρότασης έργων των εταιρειών και των φορέων της σύμπραξης που χρηματοδοτούνται από την Ελλάδα ή την Ευρωπαϊκή Ένωση ή που έχουν υποβληθεί για χρηματοδότηση και δεν έχουν απορριφθεί (θα αναφέρονται υποχρεωτικά: τίτλος προγράμματος που υπάγεται το έργο {π.χ. ΕΣΠΑ, ΕΠΑΝ, ΕΠΑΝ II, Πρόγραμμα}, κωδικός χρηματοδότησης πράξης/έργου, τίτλος έργου, επιστημονικός υπεύθυνος, προϋπολογισμός, φορέας χρηματοδότησης), καθώς και Ε&Τ έργα που χρηματοδοτήθηκαν από ιδίους πόρους. Ενδεικτικό ποσοστό συμμετοχής στο έργο του αντίστοιχου εταίρου, ειδικά για ρόλους συντονιστή ή/και βασικού εταίρου.
4. Υπογεγραμμένο συμφωνητικό συνεργασίας των συμμετεχόντων φορέων για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας. Στο συμφωνητικό αυτό¹⁸ θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να διευκρινίζεται και κατά πόσον οι ερευνητικοί φορείς διατηρούν την κυριότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας που διεξάγουν και το δικαίωμα να τα δημοσιεύουν ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς. Σε περίπτωση που αυτό δεν ισχύει για κάποιους (ή όλους τους) ερευνητικούς φορείς, θα πρέπει εντός του συμφωνητικού:
 - a. να αποσαφηνίζεται σε φορέα/ φορείς της σύμπραξης παρέχεται η κυριότητα των αποτελεσμάτων, και με ποιους όρους και προϋποθέσεις, και
 - b. να προβλέπεται ο τρόπος κάλυψης της ιδιωτικής συμμετοχής και παράλληλα να υπάρχει ρητή δέσμευση από πλευράς των δικαιούχων και κυρίως επιχειρήσεων ότι η απαιτούμενη ιδιωτική συμμετοχή είναι εξασφαλισμένη, καθώς και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα καταβολής του
5. Από τις μεγάλες επιχειρήσεις μόνο, περίληψη της εσωτερικής μελέτης που να τεκμηριώνει επαρκώς τη δημιουργία του κινήτρου για υλοποίηση του ερευνητικού σχεδίου, το οποίο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηματοδότησή τους (βλ. ανωτέρω Ενότητα 5).
6. Ειδικό έντυπο ΜμΕ (σύμφωνα με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων) συμπληρωμένο από κάθε επιχείρηση, ότι αυτή είναι

¹⁸ Το συμφωνητικό συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων μιας πρότασης (και εξελικτικά, ενός έργου) με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου. Η αναθέτουσα αρχή (ΥΠΑΝ) δεν συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση χρηματοδότησης και δρα συμπληρωματικά ως προς αυτή. Το συμφωνητικό συνεργασίας συμφωνείται και συνυπογράφεται προ της εκκίνησης του έργου. Ζητήματα που πρέπει (συνιστάται) να διευθετηθούν είναι: Α/ Τεχνικά: Καθήκοντα/ επί μέρους υποχρεώσεις/ υπο-έργα του κάθε συμμετέχοντος φορέα κατά όσον το δυνατόν ακριβέστερο τρόπο. Συσχετισμός και αλληλεξάρτηση των επί μέρους υποχρεώσεων των συμμετεχόντων φορέων. Μη οικονομικά μέσα στη διάθεση του έργου (ανθρώπινο δυναμικό, εξοπλισμός και εγκαταστάσεις, πιθανοί υπο-εργολάβοι ή εξωτερικοί συνεργάτες, κα.). Πρόγραμμα εργασιών και διάθεσης μέσων. Πρόνοια για πιθανές αλλαγές. Β/ Διαχειριστικά: συντονισμός και διαχείριση, αρμοδιότητες και υποχρεώσεις, παρακολούθηση και εποπτεία. Γ/ Οικονομικά: Οικονομικός προγραμματισμός, Πληρωμές μεταξύ συμμετεχόντων φορέων σε περιπτώσεις ανταλλαγής ανθρώπων ή/ και μέσων. Κόστη διαχείρισης, Πρόνοια για πιθανές αλλαγές στα κόστη και στην διαχείριση των οικονομικών. Δ/ Διανοητική Ιδιοκτησία: ιδιοκτησία, μεταφορά, προστασία, εκμετάλλευση και διάχυση παραγόμενης τεχνολογίας (περιλαμβανομένων των πρωτοτύπων δημοσιεύσεων). Πρόσβαση σε προϊόντα/ υπηρεσίες με κατοχυρωμένα δικαιώματα χρήσης. Ε/ Γενικά: Έναρξη, διάρκεια, περαίωση ή διακοπή ισχύος και δυνατότητα ανανέωσης ή/ και επέκτασης του συμφωνητικού. Πρόνοια για πιθανές αλλαγές ως προς την αποχώρηση ή την προσχώρηση ή την αποπομπή φορέων. Υποχρεώσεις και όρια εμπιστευτικότητας. Χειρισμός (πιθανών) απορρήτων πληροφοριών και επικινδύνων υλικών. Πρόνοια για το ποια συμφωνηθέντα ισχύουν και μετά τη λήξη του συμφωνητικού. Συνέπειες ακύρωσης μέρους του συμφωνητικού. Διαδικασία εσωτερικής επικοινωνίας. Συμφωνία με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Αριθμός αντιγράφων, (γλωσσών πιθανόν) και διαδικασία υπογραφής. Ζ/ Χρηματοδότησης.

μικρομεσαία, το οποίο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της ΓΓΕΤ. Το έντυπο συνοδεύεται από:

- α. έντυπο Ε7,
 - β. έντυπο Ε3,
 - γ. μετοχική σύνθεση,
- των τελευταίων 2 ετών που προηγούνται του έτους υποβολής της πρότασης
7. Υπεύθυνη δήλωση του Ν1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε επιχείρηση που συμμετέχει στην πρόταση ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό της, στην οποία θα δηλώνεται ότι:
- α. όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή.
 - β. **(εάν πρόκειται για ΜμΕ)** σε συμφωνία με τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Ε.Ε.Κ. η επιχείρηση είναι ΜμΕ και συγκεκριμένα «πολύ μικρή ή μικρή» ή «μεσαία»
 - γ. η πρόταση έργου με τίτλο «.....», που υποβλήθηκε προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της.

Το έντυπο υποβολής πρότασης καθώς και όσα από τα παραπάνω δικαιολογητικά απαιτείται να είναι υπογεγραμμένα πρέπει να φέρουν την **υπογραφή του Νόμιμου Εκπροσώπου** κάθε φορέα.

9. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Οι προτάσεις που υποβάλλονται στη ΓΓΕΤ / ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ παραλαμβάνονται από την αρμόδια Υπηρεσία, καταχωρούνται και ταξινομούνται σε βάση δεδομένων ανά θεματικό τομέα έρευνας με βάση τη δήλωση του Συντονιστή στο έντυπο της πρότασης και πράξης.

Η διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων αποτελείται από τον προκαταρκτικό έλεγχο και την κύρια αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων. Η κύρια αξιολόγηση αποτελείται από 3 στάδια: α/την αξιολόγηση των επιλέξιμων προτάσεων από δυο ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, β/την αξιολόγηση των προτάσεων «ανά θεματική» περιοχή από μικτές επιτροπές εμπειρογνομώνων, γ/την επεξεργασία των στοιχείων από το προηγούμενο στάδιο από την Υπηρεσία και τη διαμόρφωση της τελικής εισήγησης για έγκριση από το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας.

Ανάλογα με τον αριθμό των προτάσεων ανά θεματική περιοχή και πράξη, ενδέχεται να εξετασθούν από την ίδια μικτή επιτροπή προτάσεις δύο θεματικών ή/και προτάσεις της ίδιας θεματικής και των δύο πράξεων.

9.1 Προκαταρκτικός έλεγχος

Κατά τον **προκαταρκτικό έλεγχο** οι προτάσεις ελέγχονται ως προς την πληρότητα και τις τυπικές προδιαγραφές τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις που διατυπώνονται στο κείμενο της προκήρυξης, στο παρόν κείμενο και τυχόν συνοδευτικά κείμενα.

Η αρμόδια Υπηρεσία μεριμνά για τη συγκρότηση επιτροπής (ή επιτροπών, αν κρίνεται απαραίτητο) προκαταρκτικού ελέγχου, η οποία και εξετάζει την τήρηση των προϋποθέσεων της προκήρυξης για κάθε πρόταση. Ακολουθεί πλήρως τεκμηριωμένη εισήγηση της επιτροπής σχετικά με τις προτάσεις που προτείνεται να απορριφθούν στο στάδιο αυτό και εκείνες που προτείνεται να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο, η οποία εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας.

Από τις προτάσεις που υποβάλλονται, απορρίπτονται εκείνες οι οποίες:

- δεν έχουν υποβληθεί εμπρόθεσμα,

- δεν είναι πλήρεις, τόσο από πλευράς περιεχομένου όσο και από πλευράς συνοδευτικών εντύπων/δικαιολογητικών
- έχουν υποβληθεί από σύμπραξη η οποία δε συμπεριλαμβάνει τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό συνεργαζόμενων φορέων ή επιχειρήσεων, ανά πράξη
- δεν τηρούν τα όρια διάρκειας υλοποίησης των έργων που τίθενται για κάθε πράξη,
- δεν τηρούν τα ανώτερα και κατώτερα όρια προϋπολογισμού ανά έργο.
- Δεν καλύπτουν το κατώτερο όριο ιδιωτικής συμμετοχής, το οποίο είναι 20% για τα έργα της πράξης II και 15% για τα έργα της πράξης I (βλέπε ενότητα 5)

Τονίζεται ότι είναι αποκλειστική ευθύνη των φορέων που συνιστούν τη σύμπραξη να καταθέσουν πλήρη φάκελο πρότασης, με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος οδηγού εφαρμογής. Σε περίπτωση που διαπιστώνονται ελλείψεις στο φάκελο, η πρόταση απορρίπτεται.

9.2 Αξιολόγηση και ιεράρχηση των προτάσεων

9.2.1 Διαδικασία ανά στάδιο αξιολόγησης

Η διαδικασία αξιολόγησης ανά στάδιο των προτάσεων που κρίθηκαν επιλέξιμες από τον προκαταρκτικό έλεγχο είναι η εξής:

Στάδιο Α: Αξιολόγηση από δυο ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες ανά πρόταση

Η κάθε πρόταση αξιολογείται ως προς τα κριτήρια αξιολόγησης (ενότητα 9.2.2) από δυο ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες. Κάθε εμπειρογνώμονας συμπληρώνει το ειδικό έντυπο εμπειρογνώμονα (Έντυπο Αξιολόγησης Εμπειρογνώμονα), βαθμολογεί ανά κριτήριο και σχολιάζει τη βαθμολογία για κάθε κριτήριο αξιολόγησης και συνολικά, περιλαμβανομένων παρατηρήσεων προτάσεων. Ειδικότερη έμφαση δίδεται και στο κριτήριο της επιστημονικής και τεχνικής αρτιότητας (ποιότητας) του προτεινόμενου έργου, αλλά και στην τεκμηρίωση της βαθμολογίας σε όλα τα κριτήρια. Σε περίπτωση που οι βαθμολογίες των δυο κριτών για μια πρόταση διαφέρει κατά τουλάχιστον 30 μονάδες (με άριστα το 100), καλείται να αξιολογήσει την πρόταση και τρίτος εμπειρογνώμονας. Στη συνέχεια, τα ειδικά έντυπα κατατίθεται στην αντίστοιχη θεματική επιτροπή (στάδιο Β).

Στάδιο Β: Αξιολόγηση των προτάσεων ανά «θεματική» από μικτές επιτροπές εμπειρογνομώνων

Τα μέλη/εμπειρογνώμονες της επιτροπής συνεδριάζουν από κοινού και βαθμολογούν κάθε πρόταση ως προς τα κριτήρια αξιολόγησης από το 0 έως το 100, με άριστα το 100 και σχολιάζουν λεπτομερώς τους λόγους της βαθμολογίας αυτής. Η επιτροπή στην αξιολόγησή της λαμβάνει υπόψη και τις γραπτές αξιολογήσεις των ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων του προηγούμενου σταδίου, και αν χρειαστεί μπορεί να κληθεί ο ένας ή και οι δυο να συμμετάσχουν στην Επιτροπή. Αυτό κρίνεται υποχρεωτικό στην περίπτωση που οι απόψεις της επιτροπής διαφοροποιούνται σημαντικά από αυτές των ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων. Σε διαφορετική περίπτωση, το περιεχόμενο των αξιολογήσεων παρουσιάζεται στην επιτροπή από στέλεχος της υπηρεσίας. Η επιτροπή διατυπώνει προτάσεις σχετικά με τον προϋπολογισμό του έργου (περιλαμβανομένης πρότασης για περικοπή προϋπολογισμού), τις ενότητες εργασίας, κατανομή ανά εταιρό, κλπ.

Στάδιο Γ: Τα φύλλα αξιολόγησης των προτάσεων παραλαμβάνονται από την υπηρεσία, η οποία ιεραρχεί τις προτάσεις ανά θεματική και πράξη. Ο τρόπος επιλογής των προς χρηματοδότηση έργων, βασίζεται στην ιεράρχηση των προτάσεων, στις διατιθέμενες πιστώσεις ανά θεματική και πράξη, και κυρίως την περιφερειακή κατανομή της δημόσιας δαπάνης του πίνακα 1 της

ενότητας¹ (περισσότερα στοιχεία ως προς την επιλογή των προτάσεων και τον τρόπο διαμόρφωσης της σχετικής εισήγησης παρουσιάζονται στην ενότητα 10.1).

Σημειώνεται ότι η επιλογή των εμπειρογνομόνων των σταδίων Α και Β θα γίνει από τον εθνικό πίνακα κριτών, τη βάση κριτών της ΓΓΕΤ, τη βάση εμπειρογνομόνων του αναπτυξιακού νόμου, τις ιστοσελίδες ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων κλπ. Στις επιτροπές μπορεί να συμμετέχει και εκπρόσωπος συλλογικών επιχειρηματικών οργάνων όπως ΣΕΒ, ΣΒΒΕ, ΕΕΒΕ χωρίς ψήφο. Τα μέλη των επιτροπών αξιολόγησης ορίζονται έτσι ώστε να καλύπτουν τους επιστημονικούς τομείς που αναφέρονται στην προκήρυξη (κεφάλαιο 5) και συγκαλούνται με φροντίδα της αρμόδιας υπηρεσιακής μονάδας της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ στελέχη της οποίας έχουν το συντονισμό τους. Οι αξιολογητές/εμπειρογνώμονες μπορεί να είναι Έλληνες ή αλλοδαποί, αναγνωρισμένα μέλη της διεθνούς ακαδημαϊκής ή ερευνητικής ή επιχειρηματικής κοινότητας που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Θα γίνει προσπάθεια ώστε η αξιολόγηση των προτάσεων της Πράξης II, να γίνει από ξένους επιστήμονες. Στο πλαίσιο αυτό, οι προτάσεις της Πράξης II θα υποβληθούν στα Αγγλικά.

Δεν προβλέπεται διαδικασία ένστασης ή/και επαναξιολόγησης των προτάσεων.

9.2.2 Κριτήρια αξιολόγησης – Βαθμολόγηση προτάσεων

Η **βαθμολόγηση** των προτάσεων γίνεται σε κλίμακα 0-100 μονάδων. Η συνολική βαθμολογία προκύπτει ως άθροισμα των επιμέρους βαθμολογιών σε τρεις ομάδες κριτηρίων. Τα κριτήρια αξιολόγησης και η βαθμολογική βαρύτητα ανά κριτήριο είναι τα εξής:

- Α. Επιστημονική και τεχνική αρτιότητα του προτεινόμενου έργου (μέγιστη βαθμολογία 35 μονάδες, ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία 20 μονάδες)
- Β. Εμπειρία και αξιοπιστία της σύμπραξης, και ποιότητα, ικανότητα του τρόπου υλοποίησης του έργου (μέγιστη βαθμολογία 30 μονάδες, ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία 20 μονάδες)
- Γ. Αποτελέσματα του προτεινόμενου έργου (μέγιστη βαθμολογία 35 μονάδες, ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία 20 μονάδες)

Μέγιστη βαθμολογία πρότασης 100 μονάδες – Ελάχιστη αποδεκτή συνολική βαθμολογία: **65 μονάδες**.

Για να μπορεί να εγκριθεί η χρηματοδότηση μιας πρότασης, αυτή θα πρέπει να έχει συγκεντρώσει την ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία τόσο στις τρεις επιμέρους ομάδες κριτηρίων όσο και στο σύνολο της βαθμολογίας.

Αναλυτικά, τα κριτήρια αξιολόγησης είναι τα εξής:

A. Επιστημονική και τεχνική αρτιότητα του προτεινόμενου έργου (0-35 μονάδες)

Εξετάζεται η ποιότητα του προτεινόμενου έργου, ως προς την προτεινόμενη μεθοδολογία-τεχνολογία, τη δυνατότητα εκτέλεσής του και την επιστημονική και τεχνολογική αριστεία. Έμφαση δίδεται στην πρόοδο που θα επιτευχθεί από το έργο πέρα από την τρέχουσα τεχνολογική στάθμιση (state of the art). Συγκεκριμένα στο πλαίσιο αυτού του κριτηρίου εξετάζονται τα εξής:

α/α	Περιγραφή υποκριτηρίων Ομάδας Α	Βαθμολογία
1	Η βασιμότητα της ιδέας και η ποιότητα και σαφήνεια των στόχων του	0 – 6

	προτεινόμενου έργου	
2	Η ποιότητα και καταλληλότητα της προτεινόμενης επιστημονικής μεθοδολογίας και του πλάνου εργασίας για την υλοποίησή της καθώς και η πληρότητα και αποτελεσματικότητα της διαδικασίας υλοποίησης (υποχρεώσεις επιμέρους φορέων και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης)	0 – 9
3	Η πρωτοτυπία και καινοτομία της πρότασης σε σχέση με την υπάρχουσα επιστημονική και τεχνολογική στάθμιση(state-of-the-art), καθώς και η πρόοδος πέρα από αυτή που θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου	0 – 9
4	Η επαρκής τεκμηρίωση και ορθότητα των προτεινόμενων ειδών έρευνας (βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη), των ενοτήτων εργασίας και της κατανομής της εργασίας μεταξύ των εταίρων	0 – 4
5	Η σαφήνεια των παραδοτέων ανά φάση και τελικό παραδοτέο (στόχος ή παραγωγή άμεσα ή έμμεσα αξιοποιήσιμου προϊόντος ή παραγωγικής διαδικασίας ή υπηρεσίας ή γνώσης)	0 – 7
Σύνολο		35

B. Εμπειρία και αξιοπιστία της σύμπραξης και ποιότητα, ικανότητα του τρόπου υλοποίησης του έργου (0- 30 μονάδες)

Εξετάζεται η αξιοπιστία και η εμπειρία των φορέων που συμμετέχουν στο έργο /consortium συνολικά, καθώς και ικανότητα αυτών να το υποστηρίξουν τεχνικά, διοικητικά και οργανωτικά, καθώς και η καταλληλότητα, επάρκεια των δεσμευμένων πόρων (προϋπολογισμός, προσωπικό, εξοπλισμός κλπ). Στη περίπτωση συνεργασίας με φορέα από το εξωτερικό, τα στοιχεία αυτού του φορέα και ο ρόλος του στο έργο, θα λαμβάνονται επίσης υπόψη στο πλαίσιο του παρόντος κριτηρίου. Συγκεκριμένα στο πλαίσιο αυτού του κριτηρίου εξετάζονται τα εξής:

α/α	Περιγραφή υποκριτηρίων Ομάδας B	Βαθμολογία
1 Οργανωτική δομή, διοικητική και οικονομική υποστήριξη του έργου	Η Καταλληλότητα του οργανωτικού σχήματος διοικητικής/οργανωτικής υποστήριξης και διαχείρισης του έργου	0 - 4
	Η επάρκεια της υποδομής που διαθέτουν οι φορείς για την εκτέλεση του έργου (προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή και εξοπλισμός, οργανωτική δομή, διοικητική και οικονομική υποστήριξη). Στην αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου θα συνεκτιμάται και η υποδομή του υπερβολάβου, εφόσον υπάρχει	0 - 5

	Η δυνατότητα οικονομικής συμμετοχής στο έργο σε σύγκριση με την έκταση των δραστηριοτήτων των φορέων (λαμβάνονται υπόψη ισολογισμοί, κύκλος εργασιών, κ.λ.π.).	0 - 5
	Σύνολο	14
2 Εμπειρία και αξιοπιστία συμμετεχόντων φορέων και ατόμων	Η εμπειρία των συμμετεχόντων φορέων και των ατόμων, στο γνωστικό αντικείμενο του έργου, η επιστημονική και τεχνολογική αριστεία όπως αυτή προκύπτει από τις προηγούμενες και τρέχουσες δραστηριότητές τους, από τις συμμετοχές τους σε αντίστοιχα ελληνικά και διεθνή προγράμματα, με έμφαση σε προγράμματα Ε&ΤΑ, τις επιστημονικές τους δημοσιεύσεις, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τη συνάφεια των δραστηριοτήτων τους σε σχέση με το αντικείμενο του έργου και το ρόλο που αναλαμβάνουν για την υλοποίησή του κ.α. Τα στοιχεία αυτά εξετάζονται για τον κάθε συμμετέχοντα χωριστά, στο βαθμό που του αντιστοιχεί, αλλά και συνολικά ως consortium. Ως προς το τελευταίο εξετάζεται η συμπληρωματικότητά τους, και η κατανομή εργασιών και προϋπολογισμού μεταξύ των συμμετεχόντων και ειδικότερα: α/καταλληλότητα και αιτιολογία της κατανομής του προϋπολογισμού τόσο μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων όσο και στις διάφορες κατηγορίες δαπανών, β/ αντιστοιχία κόστους και αποτελέσματος των επιμέρους Ενοτήτων Εργασίας και παραδοτέων	0 - 5
	Η εμπειρία του Συντονιστή και του Επιστημονικού Υπευθύνου στην εκτέλεση και στο συντονισμό μεγάλων έργων και πολυεπιστημονικών ερευνητικών και τεχνολογικών έργων, καθώς και η προηγούμενη εμπειρία τους στη διαχείριση και εκτέλεση ΕΤΑ και στην αξιοποίηση αποτελεσμάτων έργων στο βαθμό που αντιστοιχεί στο ρόλο του καθενός.	0 – 6
	Η προηγούμενη εμπειρία των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην ανάπτυξη και στη διάθεση στην αγορά καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών νέων στην επιχείρηση ή/και στην αγορά και γενικότερα στην παραγωγή-αξιοποίηση των αποτελεσμάτων από προηγούμενη συμμετοχή τους σε σχέδια έρευνας και ανάπτυξης χρηματοδοτούμενων από τρίτες πηγές ή/και από ίδιων πόρων.	0 – 5
	Σύνολο	16
Γενικό σύνολο		30

Γ. Αποτελέσματα του προτεινόμενου έργου-Επιπτώσεις (0-35 μονάδες)

Εξετάζεται τόσο η ικανότητα των φορέων της σύμπραξης να αξιοποιήσουν τα αποτελέσματα της έρευνας όσο και η γενικότερη επίδραση του έργου στην παραγωγική διαδικασία/ αύξηση της ανταγωνιστικότητας των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, στη διεθνή παρουσία ελληνικών ομάδων και οι επιπτώσεις στην οικονομία και κοινωνία. Συγκεκριμένα στο πλαίσιο αυτού του κριτηρίου εξετάζονται τα εξής:

α/α	Περιγραφή υποκριτηρίων Ομάδας Γ	Βαθμολογία
1	Συνεισφορά του έργου στους στόχους και τις επιδιώξεις/αναμενόμενα αποτελέσματα της προκήρυξης, περιλαμβανομένου του βαθμού κινητοποίησης ιδιωτικών πόρων.	0 – 7
2	- Η βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου (προϊόν, πρωτοτυπία, καινοτομία) όπως εκτιμάται από το υποβαλλόμενο σχέδιο αξιοποίησης προϊόντων και υπηρεσιών που θα υλοποιηθούν, καθώς και - Ποιότητα και καταλληλότητα του σχεδίου αξιοποίησης ή/και διάχυσης (δραστηριότητες ενημέρωσης, προβολής, διάδοσης και ευαισθητοποίησης του κοινού) των E&T αποτελεσμάτων του έργου	0 – 7
3	Η ικανότητα των επιχειρήσεων που συμμετέχουν να εκμεταλλευτούν τα αποτελέσματα του έργου βελτιώνοντας τα προϊόντα ή τις διαδικασίες τους	0 - 8
4	Καταλληλότητα του τρόπου διαχείρισης των πνευματικών δικαιωμάτων που προϋπάρχουν ή/και προκύπτουν από την υλοποίηση του έργου.	0 – 6
5	- Διατήρηση/Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (εντός ή εκτός των συμμετεχόντων φορέων) και - Συνεισφορά του έργου στην αριστεία, και στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας σε εθνικό ή/και ευρωπαϊκό επίπεδο και γενικότερα οφέλη του έργου για την οικονομία και την κοινωνία	0 – 7
Σύνολο		35

Σημειώνεται ότι στην αξιολόγηση των ανωτέρω κριτηρίων και στο βαθμό που τους αναλογεί, θα λαμβάνεται υπόψη η τεκμηρίωση α/της αναγκαιότητας για ανάθεση έρευνας σε τρίτους/ υπεργολαβία και β/για τη μεταφορά τεχνολογίας-τεχνογνωσίας μέσω συνεργασίας με άλλους φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού (εφόσον υπάρχει τέτοια πρόβλεψη) και ιδιαίτερα στην περίπτωση αγοράς της από τους εταίρους, γ/ο τρόπος κατανομής των πνευματικών από αυτή την αγορά, το οποίο θα συνδέεται και με το κόστος. Επίσης θα λαμβάνεται υπόψη η τεκμηρίωση συνεργασίας με φορέα του εξωτερικού με οποιαδήποτε μορφή γενικότερα.

9.3 Διασφάλιση του βιομηχανικού απορρήτου

Κατά τις διάφορες φάσεις της παραπάνω διαδικασίας αξιολόγησης, η ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ τηρεί εχεμύθεια, προκειμένου να διασφαλιστεί το βιομηχανικό απόρρητο, τόσο στο περιεχόμενο της πρότασης, όσο και στα λοιπά στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τους φορείς, που συνοδεύουν την πρόταση.

Ειδικότερα :

α) Η ερευνητική πρόταση κοινοποιείται στα μέλη της αντίστοιχης επιτροπής αξιολόγησης, τα οποία έχουν δεσμευτεί από την αρχή ενυπόγραφα ότι θα χειριστούν το περιεχόμενο των προτάσεων εμπιστευτικά.

β) Τα ονόματα των μελών των επιτροπών αξιολόγησης είναι απόρρητα και δε γνωστοποιούνται στους αξιολογούμενους φορείς.

γ) Στην περίπτωση απόρριψης μιας ερευνητικής πρότασης, αυτό γνωστοποιείται μόνο στο Συντονιστή της σύμπραξης που την υπέβαλε, μαζί με την αναλυτική βαθμολογία της πρότασης και την σειρά κατάταξης στην αντίστοιχη θεματική περιοχή.

δ) Η ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ στο τέλος της αξιολόγησης δημοσιεύει μόνο τις προτάσεις που εγκρίθηκαν και ειδικότερα τον τίτλο του έργου, τα ονόματα των δικαιούχων και το ύψος του εγκεκριμένου προϋπολογισμού και της δημόσιας δαπάνης. **Επισημαίνεται ότι ή έγκριση χρηματοδότησης συνιστά επίσης ένταξη στον κατάλογο δικαιούχων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το Άρθρο 7, Παρ. 2, Στοιχείο δ) του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006 (βλ. επίσης Ενότητα 3).**

10. ΕΓΚΡΙΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ – ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ – ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΡΓΩΝ

10.1 Διαδικασία επιλογής προτάσεων προς χρηματοδότηση

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης από τις θεματικές επιτροπές, οι προτάσεις που συγκέντρωσαν την ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία τόσο στις επιμέρους κατηγορίες κριτηρίων όσο και στο σύνολο της βαθμολογίας, θα καταταχθούν σε πίνακα κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά ανά θεματική περιοχή και πράξη. Σε περίπτωση που δύο προτάσεις ισοβαθούν θα έχει προτεραιότητα για έγκριση/χρηματοδότηση εκείνη που αφορά αντικείμενο για το οποίο δεν υπάρχει αντίστοιχη πρόταση με πιο υψηλή βαθμολογία. Αν αυτό δεν ισχύει θα υπερισχύει η πρόταση με τη μεγαλύτερη βαθμολογία στην ομάδα κριτηρίων Α (επιστημονική και τεχνική αρτιότητα του προτεινόμενου έργου).

Με βάση τα ανωτέρω, ουσιαστικά για την κάθε θεματική θα έχουμε ιεραρχημένες προτάσεις ανά πράξη. Στη συνέχεια, και δεδομένου ότι στην περίπτωση πρότασης όπου συμμετέχουν δικαιούχοι από διαφορετικές «Περιφέρειες» η Δημόσια Δαπάνη που αναλογεί στον κάθε δικαιούχο θα χρεώνεται στο Ε.Π. της Περιφέρειας από την οποία αυτός προέρχεται, με βάση την ιεράρχηση των προτάσεων και την κατανομή της αιτούμενης ενίσχυσης (Δημόσιας Δαπάνης) κάθε πρότασης-συμμετεχόντων φορέων ανά Περιφέρεια, καθώς και τη διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη ανά Περιφέρεια, όπως αυτή παρουσιάζεται στον πίνακα 1 της ενότητας 1, θα καταρτίζεται πίνακας κατανομής της δημόσιας δαπάνης ανά «περιφέρεια» ανάλογα με τη γεωγραφική θέση των συμμετεχόντων. Πιο συγκεκριμένα ως προς κατανομή της δημόσιας δαπάνης ανά δικαιούχο και περιφέρεια σημειώνεται ότι α/στην περίπτωση επιχειρήσεων, η δημόσια δαπάνη χρεώνεται στην περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η επωφελούμενη παραγωγική μονάδα ή το Παράρτημα της επιχείρησης που επωφελείται από το έργο, ανεξάρτητα από το που βρίσκεται η έδρα της. β/στην περίπτωση ΑΕΙ, Ερευνητικών κέντρων, χρεώνεται στην περιφέρεια που είναι εγκατεστημένο η αντίστοιχη σχολή/τμήμα/ ινστιτούτο.

Οι προτάσεις θα ιεραρχούνται στον πίνακα αυτό βάσει της συνολικής βαθμολογίας τους (ξεκινώντας από την πρόταση που συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία) και μέχρι εξάντλησης της διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π. κάθε Περιφέρειας.

Ο πίνακας αυτός, σύμφωνα με τον πίνακα 1, θα αποτελείται από 5 στήλες (1^η στήλη: οι οκτώ περιφέρειες¹⁹ του στόχου 1, 2^η στήλη:Αττική, 3^η στήλη:Κ. Μακεδονία, 4^η στήλη:Δ. Μακεδονία, 5^η στήλη: Στερεά Ελλάδα, 6^η στήλη:Ν. Αιγαίο).

Οι προτάσεις για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμες δαπάνες για όλους τους δικαιούχους θα προτείνονται για χρηματοδότηση. Στην περίπτωση πρότασης η οποία υποβλήθηκε από δικαιούχους από διαφορετικές Περιφέρειες και πληροί τα κριτήρια της ελάχιστης βαθμολογίας, αλλά για κάποιο δικαιούχο δεν επαρκεί η διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη του αντίστοιχου Ε.Π. ώστε να εγκριθεί, τότε θα εξετασθεί η δυνατότητα αύξησης του προϋπολογισμού της αντίστοιχης περιφέρειας. Η αύξηση όμως αυτή δεν μπορεί να ξεπεράσει το 10% του προϋπολογισμού της αντίστοιχης περιφέρειας μετάβασης ή ΕΠΑΝ 2 (πίνακα1). Σε διαφορετική περίπτωση η πρόταση απορρίπτεται. Κατ' εξαίρεση, η πρόταση μπορεί να γίνει αποδεκτή μετά από διαπραγματεύσεις/αξιολόγηση στην περίπτωση που:

- Πληρούνται οι ελάχιστες προϋποθέσεις έργων της αντίστοιχης πράξης και το ποσοστό του προϋπολογισμού του εν λόγω δικαιούχου σε σχέση με το συνολικό προϋπολογισμό της πρότασης δεν ξεπερνά το 30% και ο δικαιούχος αυτός δεν αποτελεί το βασικό εταίρο της πρότασης,

¹⁹ Θεσσαλία, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Αν. Μακεδονία-Θράκη, Ιόνια Νησιά, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Πελοπόννησος

- υπάρχουν δικαιούχοι ίδιου τύπου (επιχείρηση, ερευνητικός φορέας κ.λ.π.) εντός σύμπραξης, οι οποίοι μπορούν αποδεδειγμένα να αναλάβουν το τμήμα του έργου που αντιστοιχούσε στο δικαιούχο που αποχωρεί, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού ή προταθεί άλλος φορέας ιδίου προφίλ ή/και αναγκών, ο οποίος θα δεχθεί να αναλάβει το τμήμα του έργου που αντιστοιχούσε στο δικαιούχο που αποχωρεί και προέρχεται από Περιφέρεια με διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη στο Ε.Π. της. Στην περίπτωση αυτή ο νεοεισερχόμενος δικαιούχος θα αξιολογείται από την Υπηρεσία με βάση τα κριτήρια που αξιολογήθηκε και η υπόλοιπη σύμπραξη ως προς την ικανότητά του να εκτελέσει το τμήμα του έργου που του αντιστοιχεί και να εκμεταλλευτεί τα αποτελέσματά του και
- Δεν έχει εγκριθεί ήδη έργο με αντίστοιχο αντικείμενο λόγω υψηλότερης βαθμολογίας

Αν μια πρόταση δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί λόγω εξάντλησης της Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π. από το οποίο θα έπρεπε να χρηματοδοτηθεί, προτάσεις με χαμηλότερη συνολική βαθμολογία που χρηματοδοτούνται από άλλα Ε.Π. μπορούν να προκριθούν για χρηματοδότηση εφόσον πληρούν τα κριτήρια της ελάχιστης βαθμολογίας.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται για την κάθε θεματική και πράξη. Σε περίπτωση που προκύπτουν υπόλοιπα αδιάθετα δημόσιας δαπάνης σε κάποιες Περιφέρειες στην ίδια θεματική, αλλά διαφορετικές πράξεις, μεταφέρονται από τη μία πράξη στην άλλη. Στην περίπτωση διαθέσιμων κονδυλίων σε μία θεματική και σε περιφέρεια όπου υπάρχει έλλειψη χρηματοδότησης φορέων άλλης θεματικής, τότε μεταφέρονται τα κονδύλια από τη μία θεματική στην άλλη. Εάν και μετά τη διαδικασία αυτή προκύπτουν υπόλοιπα αδιάθετα της δημόσιας δαπάνης αυτά μεταφέρονται στην επόμενη προκήρυξη.

Στη συνέχεια, η αρμόδια υπηρεσιακή μονάδα εισηγείται σχετικά προς το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, ο οποίος αποφασίζει για την τελική έγκριση και αποστέλλεται έγγραφο στο Συντονιστή για την κατ' αρχήν αποδοχή της πρότασης. Λόγω των ανωτέρω η εισήγηση θα περιλαμβάνει: α/ προτάσεις για τις οποίες υπάρχουν οι διαθέσιμες δημόσιες δαπάνες για τη χρηματοδότηση όλων των φορέων από όλες τις περιφέρειες, και β/ προτάσεις σε αναμονή για τη διαθεσιμότητα δημόσιας δαπάνης (reserve list). Η υπηρεσία θα ξεκινά τις διαπραγματεύσεις με την πρώτη κατηγορία προτάσεων.

10.2 Διαπραγμάτευση και έγκριση ανάθεσης έργων

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων και την έγκριση από το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας του καταλόγου των προς χρηματοδότηση έργων, η ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ αποστέλλει στους ενδιαφερόμενους πρόσκληση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων. Στην πρόσκληση για διαπραγμάτευση θα περιλαμβάνεται αναλυτική καταγραφή των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης της πρότασης και θα ορίζεται η μέγιστη χρονική διάρκεια των διαπραγματεύσεων, με τον καθορισμό μιας καταληκτικής ημερομηνίας, μετά την οποία η ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ θα μπορεί να τερματίσει τη διαδικασία διαπραγμάτευσης και να μην προχωρήσει στην έκδοση της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής, εάν δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία για τα ζητήματα που τέθηκαν σε διαπραγμάτευση. Σκοπός της διαπραγμάτευσης, η οποία θα γίνεται μεταξύ στελεχών της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ και εκπροσώπων των συμπράξεων, είναι αφενός να επιτευχθεί συμφωνία για τις επιστημονικές-τεχνικές λεπτομέρειες του έργου και αφετέρου να συγκεντρωθούν πληροφορίες για νομικά, χρηματοδοτικά θέματα που είναι αναγκαία για την σύνταξη της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής. Απώτερος στόχος των διαπραγματεύσεων είναι η οριστική διαμόρφωση του Τεχνικού Δελτίου του έργου, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής. Στο Τεχνικό Δελτίο θα περιγράφεται αναλυτικά το φυσικό αντικείμενο, η επιστημονική μεθοδολογία, οι ενότητες εργασίας με τα αντίστοιχα παραδοτέα, οι πίνακες δαπανών, η κατανομή του έργου μεταξύ των εταίρων της σύμπραξης κλπ. και

περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αφορούν τις επιμέρους συμβάσεις με τις οποίες πραγματοποιείται το έργο.

Στις διαπραγματεύσεις θα συμμετέχει οπωσδήποτε ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του έργου, ο συντονιστής, καθώς και εκπρόσωποι των δικαιούχων που μετέχουν στη σύμπραξη, κυρίως οι επικεφαλές ενότητων εργασίας (στα έργα Πράξης II, συμμετέχουν και τα μέλη της συντονιστικής ομάδας). Στο στάδιο αυτό ορίζεται από το Συντονιστή ένα φυσικό πρόσωπο ως Υπεύθυνος Συντονισμού & Επικοινωνίας Έργου, με αρμοδιότητες που ισχύουν καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. Ο Υπεύθυνος Επικοινωνίας πρέπει υποχρεωτικά να είναι τακτικό προσωπικό (όχι εξωτερικός συνεργάτης) του Συντονιστή της σύμπραξης. Είναι υπεύθυνος για το διοικητικό συντονισμό του έργου συνολικά, για το συντονισμό σε επίπεδο επικοινωνίας (τόσο μεταξύ των φορέων της σύμπραξης όσο και της σύμπραξης συνολικά με την ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ), για τη συλλογή και αποστολή στοιχείων στην ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ ή άλλες εποπτεύουσες Αρχές όποτε αυτό απαιτείται, καθώς και για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων του έργου σε σχέση με την υποβολή εκθέσεων, δικαιολογητικών ή άλλων στοιχείων. Ο Υπεύθυνος Επικοινωνίας μπορεί να είναι το ίδιο πρόσωπο με τον Επιστημονικό Υπεύθυνο εφόσον ο Επιστημονικός Υπεύθυνος ανήκει στο προσωπικό του Συντονιστή. Θα πρέπει όμως να αποδεικνύεται η διαθεσιμότητα και η εμπειρία του στην υλοποίηση και των δύο ρόλων.

Επισημαίνεται ότι κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης και κατάρτισης του τεχνικού Παραρτήματος δεν επιτρέπονται ουσιώδεις αλλαγές στα στοιχεία της αρχικής πρότασης, πέραν εκείνων που τυχόν έχει επισημάνει η Επιτροπή αξιολόγησης ή η Υπηρεσία ως απαραίτητες, είτε για τη βελτίωση της ποιότητας του έργου είτε για τη συμμόρφωσή του με τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου χρηματοδότησης. Έτσι, δεν επιτρέπονται μεταξύ άλλων οι εξής τροποποιήσεις με πρωτοβουλία της σύμπραξης: αλλαγή Επιστημονικού Υπευθύνου, αλλαγή των μελών της ομάδας έργου (πλην εκείνων που έχουν αποχωρήσει από τους αντίστοιχους φορείς), ανακατανομή προϋπολογισμού, καθώς και οποιαδήποτε αλλαγή στο φυσικό αντικείμενο του έργου. Σε περίπτωση πρότασης για την οποία δεν επιτυγχάνεται συμφωνία μεταξύ της υπηρεσίας και εκπροσώπων των φορέων, η πρόταση αυτή παραπέμπεται ξανά στην αντίστοιχη επιτροπή αξιολόγησης.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και κατάρτισης του Τεχνικού Δελτίου, προετοιμάζεται η Απόφαση υπαγωγής/χρηματοδότησης του έργου. Οι Αποφάσεις αυτές, αναπόσπαστο τμήμα των οποίων αποτελούν τα Τεχνικά Δελτία, υπογράφονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και, κατά περίπτωση, συνυπογράφονται από τυχόν συναρμόδιους Υπουργούς.

Για τα σχέδια των οποίων η ενίσχυση θα εγκριθεί, ως **ημερομηνία έναρξης** του έργου ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής, η οποία **δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθεί εκ των υστέρων**.

10.3 Απαραίτητα δικαιολογητικά για την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής

Ο Συντονιστής της σύμπραξης οφείλει κατόπιν σχετικής ειδοποίησης της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ και οπωσδήποτε πριν από την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης-υπαγωγής να υποβάλει στην αρμόδια υπηρεσία τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Επικαιροποιημένο συμφωνητικό συνεργασίας των φορέων της σύμπραξης, εφόσον έχουν επέλθει τροποποιήσεις στα στοιχεία του αρχικού συμφωνητικού κατόπιν παρατηρήσεων της επιτροπής αξιολόγησης ή της Υπηρεσίας.
2. Ιδρυτικά καταστατικά και τυχόν τροποποιήσεις των παραγωγικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν, ΦΕΚ σύστασης επιχείρησης (ισχύει για ΑΕ και ΕΠΕ).

3. Τελευταία μισθολογική κατάσταση του υπηρετούντος προσωπικού που θα συμμετέχει στο έργο ανά φορέα.
4. Συμβάσεις με τα νομικά πρόσωπα που συμμετέχουν υλοποιώντας τμήμα του ερευνητικού έργου με υπεργολαβία (έρευνα επί συμβάσει), στις οποίες περιγράφεται το αντικείμενο της έρευνας που θα υλοποιηθεί και αναφέρεται το κόστος των εργασιών (περισσότερες λεπτομέρειες για την απαιτούμενη μορφή των συμβάσεων δίδονται στην Ενότητα 11, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ).
5. Υπεύθυνη δήλωση όλων των φορέων της σύμπραξης ότι το συγκεκριμένο έργο δεν έχει χρηματοδοτηθεί ή δε χρηματοδοτείται από άλλους φορείς.
6. Εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης υπέρ της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ αορίστου διάρκειας, από κάθε επιχείρηση που συμμετέχει στο έργο ανάλογα με το ποσό της ενίσχυσης (Δημόσιας Δαπάνης) που αναλογεί σε καθεμία από αυτές.

Το ύψος της εγγυητικής επιστολής καθορίζεται ως εξής:

Για επιχειρήσεις που λειτουργούν επί έξι (6) τουλάχιστον έτη, το ύψος της εγγυητικής επιστολής ανέρχεται σε 10% της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην επιχείρηση. Για επιχειρήσεις με διάρκεια λειτουργίας μικρότερη των 6 ετών, το ύψος της εγγυητικής επιστολής ανέρχεται σε 3% της ενίσχυσης που αντιστοιχεί σε κάθε περίπτωση ως άνω. Επιχειρήσεις στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει με ποσοστό τουλάχιστον 50% άλλη επιχείρηση ηλικίας μεγαλύτερης των 6 ετών θεωρείται ότι υπάγονται στην πρώτη κατηγορία και υποχρεούνται στην κατάθεση εγγυητικής επιστολής ύψους 10% της ενίσχυσης σύμφωνα με τα παραπάνω.

Η εγγυητική ή εγγυητικές επιστολές θα τηρηθούν την ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ μέχρι της πλήρους και καλής εκτέλεσης των συμβατικών υποχρεώσεων της σύμπραξης και θα επιστραφούν μετά την οριστική παραλαβή του έργου, εκτός εάν η πρόοδος του έργου δεν είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην απόφαση χρηματοδότησης, οπότε οι επιστολές καταπίπτουν. Στην εγγυητική επιστολή, η οποία θα είναι αορίστου χρόνου λήξεως, ο εγγυητής που την εκδίδει θα δηλώνει, παραιτούμενος της ενστάσεως της διζήσεως, ότι θα καταβάλει το ποσόν της εγγυητικής επιστολής απροφασίστως στην ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, εντός τριών (3) ημερών από του εγγράφου περί της γενομένης καταπτώσεως ειδοποίησώς του από την ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ.

11. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

11.1 Χρόνος πραγματοποίησης των δαπανών

Το σύνολο των δαπανών του έργου θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια των χρονικών πλαισίων που προσδιορίζονται στην απόφαση υπαγωγής-χρηματοδότησης του έργου. Αποδεικτικά πραγματοποίησης των δαπανών θεωρούνται τα σχετικά παραστατικά (π.χ. τιμολόγια) όπως αυτά καθορίζονται παρακάτω, στην υποενότητα 11.3.

Εφόσον εγκριθεί η χρηματοδότηση του προτεινόμενου σχεδίου, δαπάνες οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί πριν την έναρξη του έργου (προσυμβατικές), μπορούν να συμπεριληφθούν στις επιλέξιμες δαπάνες, εάν ισχύουν αθροιστικά τα κάτωθι:

- έγιναν μετά την υποβολή πρότασης για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της σχετικής προκήρυξης,
- αφορούν το προς ενίσχυση σχέδιο και
- εμπίπτουν στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών.

Στην περίπτωση αυτή, οι δικαιούχοι θα πρέπει να δηλώσουν την ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών, καθώς και τις συγκεκριμένες δαπάνες που πραγματοποίησαν στο διάστημα αυτό. Αν δεν δηλωθεί συγκεκριμένη ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών, τότε ως τέτοια ορίζεται η ημερομηνία έναρξης του έργου. Η ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών καθώς και οι

συγκεκριμένες προσυμβατικές δαπάνες **δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθούν** εκ των υστέρων.

Το σύνολο των δαπανών του έργου θα πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί το αργότερο μέχρι την ημερομηνία λήξης του έργου.

Οι δαπάνες θα πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέχρι τη διενέργεια του ενδιάμεσου ελέγχου, για να πιστοποιηθούν οι σχετικές δαπάνες στο αντίστοιχο έτος. τη λήξη του έργου οπότε και η σύμπραξη υποχρεούται να υποβάλει την τελική έκθεση του έργου (βλ. Ενότητα 12 του παρόντος, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ). Δαπάνες που δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την διενέργεια του ελέγχου θα θεωρούνται μη επιλέξιμες κατά τον αντίστοιχο έλεγχο. Στην περίπτωση που αυτό συμβεί κατά τον ενδιάμεσο έλεγχο, οι δαπάνες αυτές μπορούν να υποβληθούν με την επόμενη έκθεση προόδου (ενδιάμεση ή τελική) εφόσον έχουν εξοφληθεί. Οποιαδήποτε δαπάνη δεν έχει εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία διενέργειας του τελικού ελέγχου, κρίνεται οριστικά μη επιλέξιμη.

11.2 Λογιστική παρακολούθηση

Όσον αφορά τη διαχείριση του έργου τονίζεται ιδιαίτερα ότι είναι απαραίτητη η **τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού** στα λογιστικά βιβλία για τις δαπάνες και τα έσοδα του ερευνητικού έργου σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

Θα πρέπει δηλαδή να τηρούνται για το έργο τελευταίας βαθμίδας λογαριασμοί όπου θα φαίνονται αναλυτικά τα έσοδα και οι δαπάνες κατά κατηγορία. Αυτό ισχύει για όλους τους δικαιούχους. Στην περίπτωση φορέων που τηρούν Β' κατηγορίας βιβλία, η επιχορήγηση (έσοδα) και οι δαπάνες θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ιδιαίτερες στήλες του βιβλίου εσόδων – εξόδων και να εμφανίζονται χωριστά από την κανονική δραστηριότητα στα αναλυτικά στοιχεία φορολογίας εισοδήματος.

Οι λογιστικές καταχωρήσεις στα βιβλία των φορέων θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των λογιστικών στοιχείων του έργου.

Τονίζεται ότι η μη τήρηση ξεχωριστού λογαριασμού για κάποιες (ή όλες τις) κατηγορίες δαπανών θα έχει ως συνέπεια να κριθούν οι σχετικές δαπάνες μη επιλέξιμες.

Όλα τα δικαιολογητικά, πρωτότυπα τιμολόγια κ.λ.π. παραστατικά στοιχεία δαπανών του έργου τηρούνται από τον αντίστοιχο δικαιούχο και τίθενται, οποτεδήποτε αυτό ζητηθεί, συγκεντρωμένα στη διάθεση της ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ και των λοιπών αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων που προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Φωτοαντίγραφα των τηρουμένων πρωτοτύπων παραστατικών θα τηρούνται σε ιδιαίτερους φακέλους του λογιστηρίου του δικαιούχου ανά έργο, φέροντας ένδειξη του φακέλου όπου βρίσκεται το πρωτότυπο.

Τα παραστατικά δαπανών συνοδεύονται υποχρεωτικά από εξοφλημένα τιμολόγια ή από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Τα πρωτότυπα των παραστατικών δαπανών πρέπει να σφραγίζονται με την ακόλουθη ένδειξη: **«ΕΠΑΝ ΙΙ-ΣΠ-(κωδικός του έργου)-(ακρωνύμιο του έργου)».**

Όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν την εκτέλεση του έργου πρέπει να τηρούνται τόσο κατά τη διάρκεια της περιόδου εκτέλεσης του έργου όσο και μετά απ' αυτή, για χρόνο τουλάχιστον τριών ετών μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2007-13 και πάντως όχι μικρότερο από το χρόνο παραγραφής της αξίωσης του Δημοσίου για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. *Η προαναφερθείσα υποχρέωση τήρησης των πρωτοτύπων δικαιολογητικών του έργου εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι τουλάχιστον ένας από τους συμπράττοντες φορείς απέκτησε*

δικαίωμα καταστροφής των σχετικών στοιχείων μετά από φορολογικό έλεγχο. Μη τήρηση των στοιχείων, που θα έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου των πράξεων από τα προβλεπόμενα εθνικά ή κοινοτικά όργανα ελέγχου, θα οδηγήσει σε ανάκληση των σχετικών αποφάσεων ένταξης και επιστροφή του συνόλου της δημόσιας δαπάνης.

11.3 Προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών – Απαραίτητα παραστατικά

Για την κατηγορία «Αμοιβές προσωπικού»

Τα μέλη της ομάδας έργου δηλώνονται ονομαστικά, εκτός αν δεν έχουν οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Παραρτήματος οπότε δηλώνεται ειδικότητα και κατηγορία προσωπικού/επίπεδο εμπειρίας. Όσα μέλη της ομάδας έργου δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου (για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. κεφ. 14, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ).

Κάθε μέλος της ομάδας έργου δηλώνεται σε μία από τις εξής κατηγορίες προσωπικού:

- **έμπειροι ερευνητές:** μέλη ΔΕΠ, διδάκτορες, κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων με 5ετή τουλάχιστον επαγγελματική εμπειρία, πτυχιούχοι ΑΕΙ με 10ετη τουλάχιστον επαγγελματική εμπειρία
- **απλοί ερευνητές:** πτυχιούχοι Πανεπιστημίου, πτυχιούχοι ΤΕΙ με 5ετή τουλάχιστον επαγγελματική εμπειρία
- **προσωπικό υποστήριξης:** τεχνικό, διοικητικό και άλλο υποστηρικτικό προσωπικό

Για να προσμετράται οποιοδήποτε από τα παραπάνω προσόντα (ακαδημαϊκοί τίτλοι, επαγγελματική εμπειρία) θα πρέπει να σχετίζεται άμεσα με το ερευνητικό αντικείμενο του έργου.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Οι **μισθολογικές καταστάσεις** που θα πρέπει να είναι υπογεγραμμένες από τον υπεύθυνο λογιστή του φορέα και θα πρέπει να φέρουν την σφραγίδα του φορέα. Στις καταστάσεις θα πρέπει να φαίνονται το ποσό των ακαθάριστων μηνιαίων αποδοχών και οι εργοδοτικές εισφορές.
- **αποδεικτικά καταβολής** των αμοιβών στους εργαζόμενους,
- **η απόδοση των ασφαλιστικών εισφορών** (όπου απαιτείται) και
- **η απόδοση του φόρου εισοδήματος**

Οι **μέτοχοι εταιρειών** δικαιούνται αμοιβής προσκομίζοντας το αποδεικτικό είσπραξης ποσού εκτός κερδών, την αντίστοιχη λογιστική καταχώριση καθώς και αντίγραφο της φορολογικής δήλωσης όπου δηλώθηκε η είσπραξη αυτή.

Για τη διασταύρωση των στοιχείων μισθοδοσίας που αναφέρονται στις μηνιαίες μισθολογικές καταστάσεις των ετών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου, θα πρέπει να προσκομίζονται οι αντίστοιχες **Οριστικές Δηλώσεις Ε7**.

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής θεωρούνται εξοφλημένες εφόσον έχει εξοφληθεί ο εργαζόμενος, έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος καθώς και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές (όπου απαιτείται).

Για τις κατηγορίες «Όργανα και εξοπλισμός» & «Κτίρια»

Απαραίτητη προϋπόθεση για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εξοπλισμού είναι η εγγραφή του σε βιβλίο παγίων ή αντίστοιχο βιβλίο κατά τα προβλεπόμενα στον ΚΒΣ.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Τα **τιμολόγια** πώλησης ή παροχής υπηρεσιών του προμηθευτή προς την επιχείρηση. Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή και να περιγράφεται αναλυτικά ο εξοπλισμός ή η εργασία διαμόρφωσης ή το λογισμικό.
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή και κίνηση ταμείου.
- Σε περίπτωση εισαγωγής του εξοπλισμού από το εξωτερικό όλα τα κατά νόμο παραστατικά.
- Παραστατικά λογιστηρίου τα οποία πιστοποιούν το ποσοστό απόσβεσης εξοπλισμού/ κτιρίων.

Για την κατηγορία «Έρευνα επί συμβάσει» & «Αγορά τεχνολογίας-τεχνονγνωσίας»

Οι εργολήπτες/υπεργολάβοι **δηλώνονται ονομαστικά**, είτε πρόκειται για νομικά πρόσωπα είτε πρόκειται για φυσικά πρόσωπα. Όσοι υπεργολάβοι δεν έχουν οριστεί κατά την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης θα πρέπει να οριστούν το αργότερο έως την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα του έργου ημερομηνία έναρξης του τμήματος του έργου που τους ανατίθεται. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά την ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ. Δαπάνες που αφορούν υπεργολάβους που δεν έχουν δηλωθεί ονομαστικά είναι μη επιλέξιμες.

Δεν επιτρέπεται να δηλωθεί ως εργολήπτης/υπεργολάβος φορέας-μέλος της σύμπραξης ή φυσικό πρόσωπο που δηλώνεται ως μέλος της ομάδας έργου.

Απαραίτητα παραστατικά:

- **Συμβάσεις** ανάθεσης έργου ή προμήθειας τεχνολογίας/τεχνονγνωσίας. Επισημαίνεται ότι οι συμβάσεις ανάθεσης έργου θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς **στο συγκεκριμένο συγχρηματοδοτούμενο έργο** και όχι σε γενικότερη παροχή υπηρεσιών, να ορίζουν με σαφήνεια το φυσικό αντικείμενο που θα υλοποιηθεί στα πλαίσια της σύμβασης, το ποσό της αμοιβής για το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τα τελικά ελέγξιμα παραδοτέα του. Σε περίπτωση που η σύμβαση περιλαμβάνει περισσότερα του ενός αντικείμενα ή έργα, θα πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς το φυσικό αντικείμενο, η αμοιβή και τα παραδοτέα που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο. Οι συμβάσεις πρέπει να έχουν κατατεθεί και θεωρηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ.
- **Αποδείξεις Παροχής Υπηρεσιών (ΑΠΥ) ή αποδείξεις δαπάνης** (εντός των ορίων που ορίζονται από τον ΚΒΣ). Ισχύει και εδώ η υποχρέωση για σαφή αναγραφή του συγκεκριμένου έργου και ο σαφής επιμερισμός της αμοιβής, σε περίπτωση που το δελτίο εκδίδεται για περισσότερα του ενός αντικείμενα/έργα.

Δαπάνες για τις οποίες οι σχετικές συμβάσεις/αποδείξεις δεν περιέχουν τα παραπάνω στοιχεία θα θεωρούνται μη επιλέξιμες.

Οι ανωτέρω δαπάνες θεωρούνται εξοφλημένες εφόσον έχει αποδοθεί ο φόρος εισοδήματος (όπου απαιτείται).

Για την κατηγορία «Συμπληρωματικά έξοδα» (μόνο για δαπάνες μετακινήσεων)

Οι δαπάνες μετακινήσεων, εφόσον δικαιολογούνται από τη φύση του έργου (π.χ. συνεργασία μεταξύ φορέων που εδρεύουν σε διαφορετικές πόλεις, παρουσία σε συνέδρια), αφορούν τόσο μετακινήσεις εσωτερικού όσο και εξωτερικού. Οι δαπάνες αυτές αφορούν **αποκλειστικά άτομα που ανήκουν στην ομάδα έργου**. Για τις δαπάνες μετακινήσεων που συνδυάζονται με δράσεις

προβολής και δημοσιότητας του έργου, ισχύουν και όσα αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο.

Απαραίτητα παραστατικά:

- **Έγκριση μετακίνησης** του Δ.Σ. του δικαιούχου – μπορεί να εκδίδεται μία φορά από κάθε δικαιούχο και να αφορά το σύνολο των μετακινούμενων για τις ανάγκες του έργου.
- Η **απόφαση του ΔΣ** του δικαιούχου σχετικά με το ποιες δαπάνες καλύπτει ο εκάστοτε φορέας στις μετακινήσεις των ατόμων της ερευνητικής ομάδας για τις ανάγκες του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου. Η απόφαση αυτή εκδίδεται **μία φορά** από κάθε δικαιούχο και αφορά το σύνολο των μετακινήσεων του έργου.
- Το σχετικό **εξοδολόγιο/** έντυπο μετακίνησης για κάθε μετακίνηση όπου αναγράφεται το ονοματεπώνυμο κάθε μέλους της ομάδας έργου που μετακινείται, ο προορισμός του, η αιτία της μετακίνησης και αναλύονται οι δαπάνες της μετακίνησης
- Τα **παραστατικά** που αφορούν στις δαπάνες της μετακίνησης που περιλαμβάνονται στο σχετικό έντυπο μετακίνησης/ εξοδολόγιο (π.χ. εισιτήρια, τιμολόγιο ξενοδοχείου κλπ)
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή+κίνηση ταμείου.
- Να εναρμονίζονται με τον **ενδεικτικό πίνακα μετακινήσεων-συναντήσεων**, περιλαμβανομένων των μετακινήσεων συντονισμού, προβολής, ενημέρωσης κλπ στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό

Για τις κατηγορίες «Αναλώσιμα» & «Συμπληρωματικά έξοδα» (πλην μετακινήσεων)

Όσον αφορά στις δαπάνες διάχυσης αποτελεσμάτων, δημοσιότητας και προβολής, απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλεξιμότητά τους είναι η αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω της παρούσας δράσης με το κατάλληλο λεκτικό, αλλά και με τη χρήση των σχετικών λογότυπων όπου αυτό είναι εφικτό. Η προϋπόθεση αυτή ισχύει και για πιθανές ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια, περιοδικά κ.λπ. Γενικότερα, θα πρέπει να τηρούνται οι προβλέψεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 σχετικά με την ενημέρωση και τη δημοσιότητα.

Απαραίτητα παραστατικά:

- Τα **τιμολόγια** πώλησης ή παροχής υπηρεσιών του προμηθευτή. Στα παραστατικά θα πρέπει να αναφέρεται η επωνυμία του προμηθευτή και να περιγράφεται αναλυτικά το είδος ή η υπηρεσία που προμηθεύεται ο δικαιούχος.
- Οι **εξοφλήσεις** των ανωτέρω τιμολογίων/αποδείξεων, όπως αποδεικνύεται από εξοφλητικές αποδείξεις προμηθευτή ή/και αποδεικτικά καταβολής του οφειλόμενου ποσού ή/και καρτέλα προμηθευτή+κίνηση ταμείου.

11.4 Τρόπος Εξόφλησης Παραστατικών

1. Εξοφλήσεις κάτω των 1500 ευρώ (χωρίς το ΦΠΑ) μπορεί να γίνονται απευθείας στον προμηθευτή με μετρητά ή επιταγές της επιχείρησης ή μέσω τραπεζικών λογαριασμών.
2. Εξοφλήσεις άνω των 1500 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ) και μέχρι 15.000 ευρώ (χωρίς το ΦΠΑ) πρέπει να γίνονται μόνο με επιταγές της επιχείρησης ή μέσω τραπεζικών λογαριασμών ως εξής :

- α. Με έκδοση τραπεζικής επιταγής ημέρας από τον λογαριασμό του λήπτη της Ενίσχυσης, προς τον προμηθευτή. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται εκτός των άλλων οπωσδήποτε το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού όψεως (extrait) και φωτοαντίγραφο της επιταγής.
- β. Με κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, από τον λήπτη της Ενίσχυσης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται εκτός των άλλων οπωσδήποτε το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό από το οποίο θα φαίνεται ο δικαιούχος του λογαριασμού που πρέπει να είναι ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης καθώς και τα στοιχεία του εξοφλούμενου παραστατικού.
- γ. Με έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της Ενίσχυσης προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από τον λήπτη της Ενίσχυσης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής αποδεικτικά εκτός των άλλων αποτελούν τα έγγραφα της τράπεζας για την έκδοση της επιταγής προς τον Προμηθευτή και φωτοτυπία της αντίστοιχης επιταγής. Για την πιστοποίηση της κάθε πληρωμής απαιτείται εκτός των άλλων οπωσδήποτε το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού όψεως (extrait) και φωτοαντίγραφο της επιταγής.
3. Για ποσά από 15.000 ευρώ και άνω η εξόφληση (τμηματική ή ολική) παραστατικών γίνεται μέσω τραπεζικού λογαριασμού ή με δίγραμμη επιταγή της ίδιας της επιχείρησης (παρ. 5, άρθρου 16 του Ν.2992/2002, ΦΕΚ54/Α'/20-03-2002 και υπ' αριθ. 1029423/202/0015/ΠΟΛ.1127/16-04-2002 διευκρινιστική εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών). Για την πιστοποίηση των αντίστοιχων δαπανών ισχύουν τα αναφερόμενα στην προηγούμενη κουκίδα (α,β,γ).

Σημείωση :

- Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό θα προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών και τα αντίστοιχα τραπεζικά εμβάσματα.
- Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή της παραπάνω υποχρέωσης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική πληρωμή τιμολογίου, με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία τρόπου εξόφλησης δαπανών).
- Δεν είναι επιτρεπτή για τις ανάγκες του προγράμματος η εξόφληση δαπανών με επιταγές τρίτων

12. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ – ΕΛΕΓΧΟΙ

Η παρακολούθηση της υλοποίησης του έργου γίνεται με βάση τα παραδοτέα του έργου, τις εκθέσεις προόδου (φυσικού και οικονομικού αντικειμένου), την τελική έκθεση ολοκλήρωσης, καθώς και επιτόπιους ή άλλους ελέγχους, χρησιμοποιώντας ως σημείο αναφοράς την Απόφαση χρηματοδότησης του έργου και το Τεχνικό Παράρτημα αυτής.

12.1 Εκθέσεις

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, καθώς και μετά την ολοκλήρωσή του, οι δικαιούχοι οφείλουν να υποβάλλουν στοιχεία προόδου του έργου με τη μορφή εκθέσεων. Ενδιάμεσες εκθέσεις προόδου υποβάλλονται κατά τη διάρκεια του έργου και η τελική έκθεση ολοκλήρωσης του έργου υποβάλλεται μετά τη λήξη του. Υπεύθυνος για την συλλογή και αποστολή στην ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ όλου του υλικού των εκθέσεων είναι ο Συντονιστής του έργου.

Σημειώνεται ότι η υποβολή των εκθέσεων προόδου και της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης του έργου είναι υποχρεωτική. Η μη υποβολή τους εμπρόθεσμα μπορεί να οδηγήσει στην διακοπή της χρηματοδότησης του έργου για όσο διάστημα δεν υποβάλλονται τα σχετικά στοιχεία, αλλά και στην οριστική διακοπή της χρηματοδότησης, την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και την επιστροφή της καταβληθείσας ενίσχυσης.

A. Ετήσιες (ενδιάμεσες) Εκθέσεις Προόδου

Η ετήσια έκθεση προόδου υποβάλλεται **το αργότερο ένα μήνα μετά το τέλος κάθε έτους** από την ημερομηνία έναρξης του έργου, εκτός αν αποφασισθεί διαφορετικά στη φάση της διαπραγμάτευσης. Αφορά συγκεντρωτικά στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Με βάση αυτές τις εκθέσεις θα γίνεται πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σύμφωνα με τα πορίσματα των οποίων αποφασίζεται η καταβολή ή μη των ενδιάμεσων δόσεων χρηματοδότησης του έργου (βλ. Ενότητα 13 του παρόντος, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)).

Οι εκθέσεις προόδου περιέχουν:

- α) αναλυτική τεχνική περιγραφή του έργου (μεθοδολογία, σχεδιασμό δοκιμών, παράθεση των αποτελεσμάτων, των μετρήσεων, επεξεργασία και συμπεράσματα). Η πρόοδος του έργου πρέπει να είναι σύμφωνη με το χρονοδιάγραμμα που έχει καταρτισθεί και περιέχεται στην απόφαση χρηματοδότησης
- β) τις προοπτικές για τα επόμενα στάδια.
- γ) τα προβλήματα που συναντά η ερευνητική ομάδα στην εκτέλεση του έργου και τις λύσεις που δόθηκαν ή προτείνονται.
- δ) τα οικονομικά στοιχεία του έργου για το συγκεκριμένο έτος, ανά δικαιούχο, κατηγορία δαπάνης και στο σύνολο του έργου

Μαζί με τις ετήσιες εκθέσεις προόδου θα πρέπει να υποβάλλονται:

- σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, όσα παραδοτέα του φυσικού αντικειμένου αντιστοιχούν στην περίοδο ελέγχου και δεν έχουν ήδη υποβληθεί
- σε ξεχωριστό τόμο, φωτοαντίγραφα των παραστατικών δαπανών ανά δικαιούχο και κατηγορία δαπάνης, τα οποία θα συνοδεύονται απαραίτητα από τις εξοφλητικές αποδείξεις και τις λογιστικές εγγραφές των παραστατικών, κατά προτίμηση με τη μορφή αναλυτικού καθολικού του ξεχωριστού λογαριασμού του έργου (με υπογραφή του υπεύθυνου λογιστή και σφραγίδα του φορέα). Επισημαίνεται ότι τα φωτοαντίγραφα των τιμολογίων θα πρέπει να παράγονται αφού έχουν σφραγιστεί τα πρωτότυπα τιμολόγια με τη σφραγίδα του έργου, όπως προβλέπεται στην Ενότητα 11
- **υπεύθυνη δήλωση εκ μέρους κάθε δικαιούχου**, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου θα αναφέρεται ότι:
 - ο Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών.
 - ο Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ
 - ο Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα.
 - ο Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωριστεί στο λογαριασμό αυτό θα κριθούν μη επιλέξιμες.

B. Τελική Έκθεση Ολοκλήρωσης του Έργου

Εντός χρονικού διαστήματος **δύο μηνών το αργότερο από την ημερομηνία λήξης του έργου** υποβάλλεται η τελική έκθεση που περιλαμβάνει τον απολογισμό φυσικού και οικονομικού

αντικειμένου του έργου. Η τελική έκθεση του φυσικού αντικειμένου θα περιέχει όσα στοιχεία αναφέρονται στις ενδιάμεσες εκθέσεις προόδου, αλλά για το σύνολο του έργου. Ως προς το οικονομικό αντικείμενο, στην έκθεση θα αναφέρονται μόνο οι δαπάνες που δεν είχαν συμπεριληφθεί και ελεγχθεί στις προηγούμενες περιόδους ελέγχου. Επιπλέον η τελική έκθεση θα περιέχει στοιχεία για τον βαθμό επιτυχίας σε σχέση με τον αρχικό στόχο του ερευνητικού έργου. Με βάση αυτή την έκθεση θα γίνει η τελική πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σύμφωνα με τα πορίσματα της οποίας θα αποφασιστεί η καταβολή ή μη καθώς και το ποσό της δόσης αποπληρωμής/επιστροφής.

Μαζί με την τελική έκθεση ολοκλήρωσης θα πρέπει να υποβάλλονται:

- σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, όσα παραδοτέα του φυσικού αντικειμένου αντιστοιχούν στην περίοδο ελέγχου και δεν έχουν ήδη υποβληθεί
- **μελέτη αξιοποίησης** στην οποία ο κάθε δικαιούχος αναφέρει πώς προτίθεται να εκμεταλλευθεί ή να αξιοποιήσει εμπορικά τα αποτελέσματα του έργου και όλα τα δικαιώματα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί των αποτελεσμάτων, όπου περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι εφευρέσεις που έγιναν, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που ζητούνται ή πρόκειται να ζητηθούν ή έχουν αποκτηθεί, τα καταχωρημένα σχέδια και παρόμοια νόμιμα δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων. Η μελέτη περιλαμβάνει κάθε σχετική έρευνα και στοιχεία που απαιτούνται για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του έργου.
- μια **σύνοψη της πλήρους έκθεσης** (στα ελληνικά και τα αγγλικά) σε μορφή κατάλληλη για δημοσίευση, όπου αναφέρονται οι στόχοι και τα συμπεράσματα της σύμπραξης.
- σε ξεχωριστό τόμο, φωτοαντίγραφα των παραστατικών δαπανών ανά δικαιούχο και κατηγορία δαπάνης, τα οποία θα συνοδεύονται απαραίτητα από τις εξοφλητικές αποδείξεις και τις λογιστικές εγγραφές των παραστατικών, κατά προτίμηση με τη μορφή αναλυτικού καθολικού του ξεχωριστού λογαριασμού του έργου (με υπογραφή του υπεύθυνου λογιστή και σφραγίδα του φορέα). Επισημαίνεται ότι τα φωτοαντίγραφα των τιμολογίων θα πρέπει να παράγονται αφού έχουν σφραγιστεί τα πρωτότυπα τιμολόγια με τη σφραγίδα του έργου, όπως προβλέπεται στην Ενότητα 11
- **υπεύθυνη δήλωση εκ μέρους κάθε δικαιούχου**, υπογεγραμμένη αρμοδίως, όπου θα αναφέρεται ότι:
 - ο Τα υποβαλλόμενα αντίγραφα είναι ακριβή αντίγραφα των πρωτότυπων παραστατικών.
 - ο Τα πρωτότυπα είναι πάντα στη διάθεση της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ
 - ο Τα παραστατικά δεν αντιστοιχούν σε δαπάνες που έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλο πρόγραμμα.
 - ο Οι δαπάνες του έργου παρακολουθούνται λογιστικά σε ξεχωριστό λογαριασμό και είναι εις γνώση του υπογράφοντα ότι όσες από αυτές δεν έχουν καταχωριστεί στο λογαριασμό αυτό θα κριθούν μη επιλέξιμες.

Έμφαση πρέπει να δοθεί στη σαφή περιγραφή του τελικώς επιτευχθέντος αποτελέσματος, είτε είναι προϊόν, συσκευή, διάταξη είτε μέθοδος παραγωγής κλπ. Αν στα παραδοτέα του έργου περιλαμβάνεται κάποια μελέτη, θα πρέπει να παραδίδεται μαζί με την τελική έκθεση. Σε περίπτωση που το παραδοτέο περιλαμβάνει λογισμικό, θα πρέπει να παραδίδονται όσα από τα ακόλουθα είναι τεχνικά εφικτό: ενδεικτικά αποτελέσματα για συγκεκριμένα σενάρια χρήσης, εικόνες οθονών χρήστη, αρχεία εγκατάστασης του λογισμικού σε πλατφόρμα workstation, πηγαίος κώδικας και τυχόν καλούμενες βιβλιοθήκες (οι οποίες μπορούν να είναι και σε εκτελέσιμη μορφή εφόσον δεν έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του προγράμματος).

Για κάθε παραδοτέο του έργου πρέπει να αναφέρεται ο τρόπος της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων σε ξεχωριστή μελέτη αξιοποίησης επισυναπτόμενη στην τελική έκθεση. Στην αντίθετη περίπτωση να αναφέρονται οι λόγοι που συνέβαλαν στη μη ικανοποιητική επίτευξη των αρχικών στόχων του έργου.

12.2 Έλεγχοι – Πιστοποίηση

Η ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, η Διαχειριστική Αρχή του Ε.Π. καθώς και άλλα εξουσιοδοτημένα όργανα ελέγχου διατηρούν το δικαίωμα, να ελέγχουν όποτε κρίνεται απαραίτητο, την πορεία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου του έργου.

Οι επιτροπές ελέγχου και πιστοποίησης της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, ορίζονται από το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας και μπορούν να απαρτίζονται από:

- ειδικούς εμπειρογνώμονες,
- στελέχη της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ ή / και της ΓΓΕΤ, ή / και συνεργάτες της ΓΓΕΤ

Οι έλεγχοι μπορεί να πραγματοποιούνται είτε με επισκέψεις στο χώρο εκτέλεσης του έργου και στην έδρα του Συντονιστή, είτε από τα δηλωθέντα στις ετήσιες εκθέσεις προόδου, την τελική έκθεση ολοκλήρωσης και τα φωτοαντίγραφα των παραστατικών των φορέων.

Ειδικότερα μετά την υποβολή των ενδιάμεσων εκθέσεων προόδου και της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης ακολουθεί έλεγχος όπου:

- επαληθεύεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στην υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου του έργου σε σχέση με τις υποχρεώσεις της σύμπραξης, όπως αυτές προκύπτουν από την Απόφαση χρηματοδότησης
- κρίνεται η επιλεξιμότητα των πραγματοποιηθεισών δαπανών για τις οποίες διαπιστώνεται η σχέση τους με το έργο, η νομιμότητα τους και τέλος η επιλεξιμότητά τους σε σχέση με την απόφαση χρηματοδότησης και το βαθμό υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του έργου.

Στη συνέχεια, συντάσσεται έκθεση πιστοποίησης στην οποία αποτυπώνονται τα στοιχεία αυτά. Τμήμα της έκθεσης αποστέλλεται στο Συντονιστή της σύμπραξης ο οποίος οφείλει να το κοινοποιήσει και στους υπόλοιπους δικαιούχους.

Στην περίπτωση που ένας ή περισσότεροι δικαιούχοι διαφωνούν με τα αποτελέσματα της έκθεσης πιστοποίησης, μπορούν να υποβάλουν τυχόν ενστάσεις στην ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ μέσω του Συντονιστή το αργότερο ένα μήνα μετά την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων του ελέγχου από την ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ στο Συντονιστή. Μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής θα θεωρείται ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν αποδεχτεί τα αποτελέσματα και δεν θα γίνεται δεκτή η υποβολή ενστάσεων. Οι ενστάσεις θα εξετάζονται κατά περίπτωση από την επιτροπή διενέργειας του ελέγχου ή την επιτροπή ενστάσεων που θα ορίζεται από το Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας.

Όταν από τον έλεγχο διαπιστώνεται ότι το έργο δεν εκτελείται σύμφωνα με τις προδιαγραφές, ή ότι τα ως εκείνη τη στιγμή διαθέσιμα αποτελέσματα δεν εγγυώνται την επιτυχία του έργου, η αρμόδια Μονάδα της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ μπορεί να εισηγηθεί τη διακοπή του έργου ή/και την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας ενίσχυσης.

12.3 Συνολική παρακολούθηση Πράξης I, II ή/και έργων ανά θεματική περιοχή

Η μονάδα Σχεδιασμού, Προγραμματισμού και Παρακολούθησης της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ για την συνολική παρακολούθηση/αξιολόγηση της δράσης συνολικά ή/και των πράξεων ή/και επιμέρους έργων ως προς τους στόχους της προκήρυξης, μπορεί να συστήνει για το σκοπό αυτό Επιτροπή Εμπειρογνομώνων ή να επιλέξει εξωτερικό αξιολογητή. Η Επιτροπή ή ο εξωτερικός αξιολογητής θα εξετάσει επίσης, την γενικότερη πορεία υλοποίησης των έργων, θα τα αξιολογήσει σε σχέση με τα αναμενόμενα αποτελέσματα (περιλαμβανομένης της χρήσης δεικτών απόδοσης) και θα υποδείξει κατευθύνσεις για μελλοντικό σχεδιασμό της δράσης ή τροποποίηση υπάρχουσας, εφόσον αυτό είναι εφικτό. Οι αρμοδιότητες αυτής της Επιτροπής ή του εξωτερικού αξιολογητή είναι ανεξάρτητες από τις Επιτροπές παρακολούθησης/ελέγχου της

πορείας υλοποίησης των έργων με βάση τις συμβατικές τους υποχρεώσεις που απορρέουν από την Απόφαση χρηματοδότησης και οι οποίες συστήνονται με ευθύνη της αρμόδιας μονάδας παρακολούθησης. Επίσης η Επιτροπή ή ο εξωτερικός εμπειρογνώμονας, μπορεί και να γνωμοδοτεί σε σχέση με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις έργων, εφόσον αυτό ζητηθεί από την αρμόδια μονάδα παρακολούθησης

13. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

Η καταβολή της ενίσχυσης γίνεται σε στάδια (δόσεις) κατά τη διάρκεια του έργου. Κάθε δόση αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο ποσοστό της συνολικής εγκεκριμένης ενίσχυσης – το ποσοστό αυτό ισχύει τόσο για το σύνολο της σύμπραξης όσο και κάθε δικαιούχο χωριστά. Η τελευταία δόση (αποπληρωμή) καταβάλλεται μετά τη λήξη και οριστική παραλαβή του έργου και το ύψος της δεν είναι προκαθορισμένο αλλά εξαρτάται από τις συνολικές πιστοποιημένες δαπάνες του κάθε δικαιούχου για το σύνολο του έργου.

Η καταβολή της κάθε δόσης της ενίσχυσης από την ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ γίνεται **με την κατάθεση του αντιστοίχου ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό που ο Συντονιστής έχει δηλώσει στην ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ.** Στη συνέχεια ο Συντονιστής επιμερίζει το ποσό της εκάστοτε πληρωμής στους υπόλοιπους δικαιούχους, καταβάλλοντας σε κάθε δικαιούχο το ποσό που του αναλογεί. Ο Συντονιστής οφείλει να πραγματοποιήσει την καταβολή αυτή προς τους δικαιούχους **το αργότερο τριάντα (30) ημερολογιακές μέρες** μετά την αποδεδειγμένη καταβολή της επιχορήγησης της ΓΓΕΤ στον τραπεζικό του λογαριασμό.

Η καταβολή της εκάστοτε δόσης της επιχορήγησης από την ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ θα πραγματοποιείται ανάλογα με τη ροή χρηματοδότησης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

13.1 Καταβολή Α΄ δόσης ενίσχυσης

Η πρώτη δόση καταβάλλεται μετά την υπογραφή της απόφασης χρηματοδότησης και ανέρχεται στο 35% της εγκεκριμένης ενίσχυσης.

Για την είσπραξη της α΄ δόσης απαιτείται η υποβολή από τον Συντονιστή των παρακάτω δικαιολογητικών **για κάθε δικαιούχο:**

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στην προβλεπόμενη α΄ δόση επιχορήγησης
- β) Βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων
- γ) Βεβαίωση απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών
- δ) Μόνο από τις επιχειρήσεις, εγγυητική επιστολή προκαταβολής ίση με το ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί στο δικαιούχο. Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής θα απελευθερώνεται μετά από την πιστοποίηση δαπανών ίσων με το 35% του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου (σύμφωνα με τη διαδικασία ελέγχων που προβλέπεται στην Ενότητα 12). Εναλλακτικά, στην περίπτωση που η επιχείρηση δεν επιθυμεί να καταθέσει εγγυητική επιστολή, η α΄ δόση ενίσχυσης θα παρακρατείται μέχρι την πιστοποίηση δαπανών ίσων με το 35% του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου.

Τα ανωτέρω δικαιολογητικά θα πρέπει να προσκομιστούν το αργότερο **σε ένα μήνα** από τη σχετική ειδοποίηση της ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ. Στην αντίθετη περίπτωση, ή εάν η ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ κρίνει ότι δεν έχουν αρχίσει οι εργασίες υλοποίησης μέσα σε δύο μήνες από την ημερομηνία έναρξης του έργου, μπορεί να εξετάσει την περίπτωση διακοπής της χρηματοδότησης του έργου.

13.2 Καταβολή ενδιάμεσων δόσεων ενίσχυσης

Ο αριθμός των ενδιάμεσων καταβολών εξαρτάται από τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. Συγκεκριμένα,

- για έργα διάρκειας ως 30 μήνες προβλέπεται μία ενδιάμεση καταβολή, ύψους **35% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 1^ο έτος υλοποίησης του έργου
- για έργα διάρκειας από 31 μήνες ως 4 χρόνια προβλέπονται
 - ο μία καταβολή ύψους **25% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 1^ο έτος υλοποίησης του έργου και
 - ο μία καταβολή ύψους **20% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 2^ο έτος υλοποίησης
- για έργα διάρκειας μεγαλύτερης των 4 χρόνων προβλέπονται
 - ο μία καταβολή ύψους **25% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 1^ο έτος υλοποίησης του έργου και
 - ο μία καταβολή ύψους **20% της εγκεκριμένης ενίσχυσης**, μετά το 3^ο έτος υλοποίησης

Οι ενδιάμεσες δόσεις καταβάλλονται μετά τον αντίστοιχο ενδιάμεσο έλεγχο, όπως προβλέπεται στην Ενότητα 12, και εφόσον οι πιστοποιημένες δαπάνες του έργου καλύπτουν ποσοστό του προϋπολογισμού ίσο με το ποσοστό της ενίσχυσης που έχει ήδη καταβληθεί. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί η προβλεπόμενη ενδιάμεση έκθεση προόδου ή η απορρόφηση είναι χαμηλότερη από την απαιτούμενη, η αντίστοιχη δόση δεν καταβάλλεται έως την υποβολή της επόμενης έκθεσης (ενδιάμεσης ή τελικής) και τη διενέργεια του αντίστοιχου ελέγχου – στην περίπτωση που πρόκειται για ενδιάμεσο έλεγχο θα πρέπει να πληρείται το κριτήριο της απορρόφησης.

Για την είσπραξη των ενδιάμεσων δόσεων υποβάλλονται από τον Συντονιστή τα παρακάτω δικαιολογητικά **για κάθε δικαιούχο**:

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στην προβλεπόμενη δόση επιχορήγησης
- β) Βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων
- γ) Βεβαίωση απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών

13.3 Καταβολή αποπληρωμής

Το υπόλοιπο (έως και 20%) της εγκεκριμένης ενίσχυσης καταβάλλεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου, την υποβολή της τελικής έκθεσης ολοκλήρωσης και την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου από την ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ.

Για την είσπραξη της αποπληρωμής υποβάλλονται από το Συντονιστή τα παρακάτω δικαιολογητικά **για κάθε δικαιούχο**:

- α) Τιμολόγιο αθεώρητο του άρθρου 12 παρ.3 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων από κάθε δικαιούχο για το ποσό που του αναλογεί, το άθροισμα των οποίων ανέρχεται στο συνολικό ποσό της αποπληρωμής του έργου
- β) Βεβαίωση απόδοσης παρακρατημένων φόρων
- γ) Βεβαίωση απόδοσης ασφαλιστικών εισφορών

Εάν κατά την ολοκλήρωση ή παύση των εργασιών του έργου διαπιστωθεί ότι η συνολική ενίσχυση που έχει ήδη καταβληθεί από την ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, σε κάποιο δικαιούχο είναι

μεγαλύτερη από αυτή που του οφείλεται βάσει της προόδου του φυσικού αντικειμένου ή/και των συνολικών δαπανών του, όπως αυτά προκύπτουν από τις σχετικές εκθέσεις πιστοποίησης, τότε ο δικαιούχος επιστρέφει στην ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ τη διαφορά, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης.

14. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Αλλαγή των επιμέρους στοιχείων της Απόφασης χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένων και αυτών του Τεχνικού της Παραρτήματος) μπορούν να αιτηθούν οι συμπράττοντες φορείς, εφόσον οι τροποποιήσεις συντελούν στην επίτευξη ή βελτίωση των στόχων του έργου και ακολουθούνται οι περιορισμοί που τίθενται στη συνέχεια.

14.1 Διαδικασία

Για οποιαδήποτε τροποποίηση απαιτείται η αποστολή έγγραφου τεκμηριωμένου αιτήματος υπογεγραμμένου από τον Επιστημονικό Υπεύθυνο του έργου, το οποίο **υποβάλλεται αποκλειστικά μέσω του Συντονιστή του έργου**.

Τα αιτήματα τροποποιήσεων, εκτός αυτών που υποβάλλονται για λόγους ανωτέρας βίας, μπορούν να κατατίθενται μετά τον πρώτο χρόνο από την ημερομηνία έναρξης υλοποίησης του έργου, όπως αυτή ορίζεται στην Απόφαση χρηματοδότησης και **τουλάχιστον 60 (εξήντα) ημερολογιακές μέρες πριν την ημερομηνία λήξης του έργου** (η ημερομηνία υποβολής καθορίζεται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που θα αποδοθεί στο σχετικό εισερχόμενο έγγραφο). Αιτήματα που υποβάλλονται μετά από αυτήν την προθεσμία δε θα εξετάζονται.

Όλες οι τροποποιήσεις τελούν υπό την έγκριση της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ. Τα σχετικά αιτήματα θα πρέπει να συνοδεύονται από αναλυτική αιτιολόγηση σε σχέση με τις ανάγκες του φυσικού αντικειμένου του έργου που δημιουργούν την ανάγκη για την εκάστοτε τροποποίηση. Τα αιτήματα τροποποιήσεων δεν θα εξετάζονται έως ότου υποβληθούν όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπονται από την παρούσα Ενότητα ή την Απόφαση χρηματοδότησης. Εφόσον υποβληθούν όλα τα απαραίτητα στοιχεία, η ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ θα επεξεργάζεται τα αιτήματα τροποποιήσεων και θα αποστέλλει τις σχετικές απαντητικές επιστολές ή και τροποποιητικές αποφάσεις, όπου απαιτείται.

Στην περίπτωση που η τροποποίηση επιφέρει αλλαγές σε στοιχεία του Τεχνικού Δελτίου της Απόφασης χρηματοδότησης, θα πρέπει να υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή το ενημερωμένο Τεχνικό Δελτίο με ευδιάκριτα σημειωμένες τις αλλαγές που επέρχονται σε σχέση με το εκάστοτε ισχύον Τεχνικό Δελτίο. Για την ορθή και ταχύτερη επεξεργασία των αιτημάτων των ενδιαφερομένων θα πρέπει η υποβαλλόμενη ηλεκτρονική μορφή του Τεχνικού Δελτίου να περιέχει πλήρη και ακριβή απεικόνιση των αιτούμενων τροποποιήσεων. Η ευθύνη για την ορθή διατύπωση των αιτημάτων και την ορθή ενημέρωση του Τεχνικού Δελτίου βαρύνει τον ενδιαφερόμενο δικαιούχο και το Συντονιστή του έργου. **Τυχόν λάθη για τα οποία ευθύνονται οι ενδιαφερόμενοι ή ο Συντονιστής δε δεσμεύουν την ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ** ως προς τις συνέπειες των σχετικών στοιχείων της Απόφασης ή του Τεχνικού Δελτίου.

14.2 Απαραίτητα στοιχεία – Περιορισμοί

Ενδεικτικά, αναφέρονται παρακάτω οι συνηθέστερες περιπτώσεις τροποποιήσεων. Για τροποποιήσεις πέραν των αναφερομένων, η ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ θα προσδιορίζει κατά περίπτωση τα απαραίτητα στοιχεία ή/και δικαιολογητικά που θα πρέπει να υποβάλουν οι ενδιαφερόμενοι.

- **Δήλωση νέων μελών της ομάδας έργου/αντικατάσταση υπάρχοντων μελών:**

Κάθε μέλος της ομάδας έργου αναφέρεται ονομαστικά στο Τεχνικό Παράρτημα της Απόφασης χρηματοδότησης, εκτός αν δεν έχει ακόμη οριστεί τη στιγμή της σύνταξης του Τεχνικού Παραρτήματος, οπότε δηλώνεται ειδικότητα και επίπεδο εμπειρίας. Τα μέλη της ομάδας έργου που δεν έχουν δηλωθεί κατά την έναρξη του έργου μπορούν να δηλωθούν ονομαστικά μέχρι τη λήξη του έργου.

Τα μέλη της ομάδας έργου μπορούν να αντικατασταθούν σε περιπτώσεις όπου αντικειμενικά μπορεί να αποδειχθεί αδυναμία απασχόλησης στη συγκεκριμένη θέση εργασίας (αποχώρηση από το φορέα, μετάθεση σε άλλο Τμήμα/Διεύθυνση κ.λπ.). Αιτήματα αντικατάστασης που βασίζονται σε αιτιάσεις που δεν μπορούν να αποδειχθούν (π.χ. φόρτος εργασίας) δε θα γίνονται δεκτά. Τα μέλη της ομάδας που αποχωρούν θα πρέπει να αντικαθίστανται από εργαζόμενους **με τουλάχιστον ισότιμα προσόντα**.

Όλα τα αιτήματα που αφορούν αντικαταστάσεις υπάρχοντος προσωπικού ή δηλώσεις νέων μελών της ομάδας έργου θα πρέπει να συνοδεύονται υποχρεωτικά από βιογραφικό σημείωμα, αναγγελία πρόσληψης προς ΟΑΕΔ και πρόσφατη μισθολογική κατάσταση κάθε νέου μέλους. Επισημαίνεται ότι τα προσόντα (ειδικότητα, εμπειρία) που δηλώνονται στα σχετικά παραστατικά (βιογραφικό σημείωμα, αναγγελία πρόσληψης κ.λπ.) θα πρέπει να ταυτίζονται με τα προβλεπόμενα στην αντίστοιχη θέση του πίνακα της ομάδας έργου. Θα πρέπει επίσης να δηλώνεται ημερομηνία έναρξης απασχόλησης στο έργο, καθώς και η ημερομηνία αποχώρησης για τα μέλη που αντικαθίστανται.

- **Εσωτερική μεταφορά κονδυλίων προϋπολογισμού ενός δικαιούχου** από κατηγορία σε κατηγορία δαπάνης: προϋπόθεση είναι η μεταφορά κονδυλίων να μην αυξάνει ούτε να μειώνει καμία από τις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών περισσότερο από **20%** της τιμής τους με βάση την αρχική απόφαση χρηματοδότησης. Οι ως άνω περιγραφόμενες μεταφορές δεν πρέπει να επιφέρουν μείωση του προϋπολογισμού ή αύξηση της ενίσχυσης (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συγκεκριμένου δικαιούχου όσο και του συνόλου του έργου.
- **Χρονική παράταση:** εάν υπάρχουν αποχρώντες λόγοι, εκτός του άμεσου ελέγχου της σύμπραξης, για τους οποίους η υλοποίηση του έργου υστερεί του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, είναι δυνατή η παράταση της υλοποίησης του έργου, χωρίς αντίστοιχη αύξηση του προϋπολογισμού του. Η σχετική αίτηση της σύμπραξης θα πρέπει να συνοδεύεται από σύντομη έκθεση προόδου του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου (κατά το πρότυπο των ενδιάμεσων εκθέσεων προόδου) όπου θα τεκμηριώνονται οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η χρονική παράταση.

Επισημαίνεται ότι χρονική παράταση μπορεί να δοθεί **μόνο μια φορά** και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από διάστημα 6 μηνών για έργα αρχικής διάρκειας ως 30 μήνες ή ενός έτους για έργα αρχικής διάρκειας άνω των 30 μηνών.

Κατά τη διάρκεια της χρονικής παράτασης του έργου δεν επιτρέπονται περαιτέρω τροποποιήσεις κανενός είδους.

- **Αντικατάσταση ορισθέντος υπεργολάβου** μπορεί να γίνει, σε σοβαρές περιπτώσεις, αφού κατατεθεί αιτιολογημένο αίτημα στην ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ και δοθεί η σχετική έγκριση.
- **Προσθήκη νέου δικαιούχου** μπορεί να γίνει **στα έργα Πράξης II**, χωρίς όμως αύξηση της δημόσιας δαπάνης ή τροποποίηση βασικών όρων του παρόντος οδηγού εφαρμογής είτε με ανακατανομή προϋπολογισμού μεταξύ εταίρων και με απόφαση της ομάδας συντονισμού, ή με κονδύλια που έχουν εκ των προτέρων δεσμευθεί για αυτό το σκοπό.

Δεν επιτρέπονται οι κάτωθι τροποποιήσεις:

- **τροποποίηση της ημερομηνίας έναρξης** του έργου, της **ημερομηνίας επιλεξιμότητας** δαπανών ή τυχόν δηλωθεισών **προσυμβατικών δαπανών**
- **μείωση του προϋπολογισμού ή αύξηση της ενίσχυσης** (δημόσιας δαπάνης) τόσο του συνόλου του έργου όσο και οποιοσδήποτε επιμέρους δικαιούχου
- **τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου** του έργου, για οποιονδήποτε λόγο, πλην αυτών που προβλέπονται στα έργα μεγάλης κλίμακας (Πράξη II) και οι οποίες θα προδιαγράφονται στο τεχνικό δελτίο. Αλλαγές στις τεχνικές/μεθοδολογίες υλοποίησης του ερευνητικού αντικειμένου που προκαλούνται από τις συνήθεις τεχνολογικές ή άλλες εξελίξεις στο αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο δε συνιστούν τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου, εφόσον η τεχνολογική στάθμιση είναι υψηλότερη των υπαρχόντων.
- **αντικατάσταση δικαιούχου/φορέα-μέλους της σύμπραξης**. Μοναδικές εξαιρέσεις αποτελούν: (α) η αποδεδειγμένη διακοπή/αδυναμία λειτουργίας του δικαιούχου, και (β) η αποδεδειγμένη αμέλεια των καθηκόντων του δικαιούχου ως μέλους της σύμπραξης. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται να κατατεθεί εκ μέρους των υπολοίπων δικαιούχων αιτιολογημένο αίτημα στην ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, να εξεταστεί από επιτροπή και να δοθεί η σχετική έγκριση αντικατάστασης του δικαιούχου.
- αλλαγή **Επιστημονικού Υπευθύνου**, εκτός της περίπτωσης αποχώρησής του από το φορέα όπου εργαζόταν – στην περίπτωση αυτή θα μπορεί να αντικατασταθεί με άτομο ισότιμων προσόντων κατόπιν αιτήματος
- **μεταφορά τμήματος του υλοποιούμενου έργου ή προϋπολογισμού μεταξύ δικαιούχων, πλην των έργων** της Πράξης II (βλέπε κατωτέρω). Στα έργα της Πράξης I οι αλλαγές αυτές επιτρέπονται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και συνδέονται με τα milestones ή ραβδαίες τεχνολογικές αλλαγές, χωρίς όμως να επηρεάζονται οι βασικοί όροι της προκήρυξης.

Ειδικότερα για τα έργα της Πράξης II, θα επιτρέπεται η μερική τροποποίηση του φυσικού αντικειμένου, η μερική ανακατανομή υλοποιούμενου έργου ή/και προϋπολογισμού μεταξύ εταίρων, καθώς και η είσοδος νέων δικαιούχων στη σύμπραξη, εφόσον:

- i. διαπιστώνεται τέτοια ανάγκη κατά την ολοκλήρωση ενός οροσήμου (milestone) του έργου,
- ii. κατατεθεί σχετικό τεκμηριωμένο αίτημα από τη συντονιστική ομάδα και είναι σύμφωνο με αυτά που προδιαγράφονται στο τεχνικό δελτίο και
- iii. οι σχετικές τροποποιήσεις δεν έχουν ως αποτέλεσμα αύξηση της ενίσχυσης ή μείωση του προϋπολογισμού του έργου.

Η υπηρεσία, όπου κρίνει σκόπιμο, για τις ανωτέρω αλλαγές θα ζητεί τη γνώμη εξωτερικού εμπειρογνώμονα ή θα συστήνει ειδική Επιτροπή εμπειρογνομώνων.

15. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι υποχρεώσεις των δικαιούχων των έργων συνοψίζονται στα εξής:

1. Τήρηση των χαρακτηριστικών και της ακριβούς περιγραφής των παραδοτέων, όπως αυτή αναφέρεται στο Τεχνικό Παράρτημα της απόφασης χρηματοδότησης.
2. Τήρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου, όπως αυτό αναφέρεται στο Τεχνικό Παράρτημα της απόφασης χρηματοδότησης.
3. Πραγματοποίηση των δαπανών που αφορούν στην υλοποίηση του έργου όπως αναφέρονται στο Τεχνικό Παράρτημα της Απόφασης χρηματοδότησης (κατανομή ανά

- κατηγορία δαπάνης του προϋπολογισμού κ.λπ.).
4. Ενημέρωση και παροχή όλων των απαιτούμενων στοιχείων στις Επιτροπές Ελέγχου των έργων που ορίζονται από την ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ.
 5. Τήρηση χωριστού λογαριασμού στα Λογιστικά Βιβλία κάθε ενός από τους φορείς υλοποίησης του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες του Ενιαίου Γενικού Λογιστικού Συστήματος που θα παρέχουν πλήρη, ακριβή και διακριτή εικόνα των λογιστικών στοιχείων του έργου και θα επιτρέπουν επαρκή διαδρομή ελέγχου.
 6. Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης Προόδου του έργου και υποβολή της στην αρμόδια Μονάδα της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, εντός ενός μηνός από την συμπλήρωση κάθε έτους υλοποίησης του έργου.
 7. Σύνταξη Τελικής Έκθεσης Ολοκλήρωσης του έργου, μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησής του και υποβολή της στην αρμόδια Μονάδα της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία λήξης του έργου.
 8. Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΥΣΕΔ-ΕΤΑΚ, με το Σύμβουλο Τεχνικής Υποστήριξης, τη Δ.Α του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα» και με άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα (Αρχή Πιστοποίησης, Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου κ.λπ.) για την παροχή κάθε στοιχείου, εγγράφου ή δικαιολογητικού που κρίνεται απαραίτητο, καθώς και για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά την πορεία υλοποίησης του έργου.
 9. Όλοι οι συμπράττοντες φορείς υποχρεούνται να **ενημερώνουν την Υπηρεσία για κάθε αλλαγή** που προκύπτει στη νομική τους υπόσταση, στη δημόσια οικονομική υπηρεσία, στην ταχυδρομική τους διεύθυνση και στα τηλέφωνα.
 10. Στο πλαίσιο της δημοσιότητας ο Δικαιούχος, με την ολοκλήρωση της πράξης υποχρεούται να τοποθετήσει σε εμφανές σημείο της επιχείρησης επεξηγηματική πινακίδα, για χρονική διάρκεια τριών (3) ετών. Το περιεχόμενο των πινακίδων θα σχεδιαστεί βάσει σχετικών οδηγιών που θα δοθούν από την ΕΥΔ ΕΠΑΕ σε συνεργασία με την ΕΥΣΑΑΠ του ΥΠΟΙΟ στους ΕΦΔ και μέσω των ΕΦΔ προς τους δικαιούχους.
 11. Συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ, τη Δ.Α του Ε.Π.Α.Ε ή/και με άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα για την παροχή κάθε στοιχείων και πληροφοριών που αφορούν στο έργο ακόμα και μετά τη λήξη της Δράσης ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα αποτίμησης και αξιολόγησης της Δράσης καθώς και του μελλοντικού σχεδιασμού παρόμοιων Δράσεων.

16. ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ

Στις περιπτώσεις που δεν καταβάλλεται έγκαιρα η επιχορήγηση της ΕΥΣΕΔ -ΕΤΑΚ από τον Ανάδοχο προς τους συνεργαζόμενους φορείς, δεν υποβάλλονται εμπρόθεσμα οι εκθέσεις προόδου, οι τελικές εκθέσεις καθώς και τα παραστατικά δαπανών ή δε στέλνονται τα συμπληρωματικά στοιχεία που ζητούνται κατά την αξιολόγηση της πορείας του έργου από τους ελεγκτές ή όταν διαπιστωθούν σοβαρές παραβάσεις, η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να προχωρήσει αρχικά στην προσωρινή διακοπή της καταβολής της δημόσιας δαπάνης και εν συνεχεία στην οριστική διακοπή της, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής και σε πράξη καταλογισμού για επιστροφή μέρους ή όλης της χρηματοδότησης σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης (βλ. Ενότητα 3 του παρόντος).

17. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

- Αριθμός Επιχειρήσεων που ωφελούνται από τη Δράση
- Αριθμός Επιχειρήσεων που συνεργάζεται με Ερευνητικούς φορείς

- Κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων (από τον επιχειρηματικό τομέα)
- Αριθμός Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας που αξιοποιούνται
- Αριθμός συνεργασιών με φορείς του Εξωτερικού
- Ερευνητικό προσωπικό (αριθμός ατόμων)
- Ερευνητικό προσωπικό (ισοδύναμα έτη πλήρους απασχόλησης)
- Απασχόληση στους τομείς υψηλής και μέσης τεχνολογίας (κατασκευαστική βιομηχανία) και τομείς υψηλής τεχνολογίας (υπηρεσίες έντασης γνώσης), ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης (%)